

پیدایش

کتاب تورات - بخش اول

پیدایش دنیا

۱ دَ اِبْتِدَا خُدا آسمونا و زمی ره خَلق کد. ۲ زمی خالی و بَدُونِ شکل بُود. زمی پُور از او بُود و تریکی تمام جای‌ها ره گِرِفْتَنُد مگم روح خُدا دَ رُوی اوها دَ حَرکت بُود. ۳ و خُدا اَمَر کد: "روشنی شنه!" و روشنی شُد. ۴ و خُدا دید که روشنی خُوب آسته و خُدا روشنی ره از تریکی جدا کد. ۵ اوخته خُدا روشنی ره «روز» و تریکی ره «شاو» نام ایشْت. روز بیگاه شُدِه شاو صَباح شُد؛ ای روزِ اوّل بُود.

۶ و خُدا اَمَر کد: "دَ مینکل اوها خالی‌گاه جور شنه تا او ره از او جدا کنه." ۷ پس خُدا خالی‌گاه ره جور کد و آوهای زیر خالی‌گاه ره از آوهای بِلِه خالی‌گاه جدا کد. ۸ و خُدا خالی‌گاه ره «آسمو» نام ایشْت. روز بیگاه شُدِه شاو صَباح شُد؛ ای روزِ دوّم بُود.

۹ و خُدا اَمَر کد: "آوهای زیر آسمو دَ یگ جای جَم شنه تا خُشکی معلوم شنه." و امی رقم شُد. ۱۰ و خُدا خُشکی ره «زمی» و آوهای جَم شُدِه ره «بحر» نام ایشْت؛ و خُدا دید که خُوب آسته. ۱۱ بعد از او خُدا اَمَر کد: "زمی هر رقم نباتات^a سوزدلجی کنه، یعنی گیاه‌های دانه‌تو دَ مُطابِقِ جنس خُو و درختای میوه که دَ مُطابِقِ جنس خُو میوه میدیه و میوه شی خسته دره، دَ رُوی زمی سوز کنه." و اَمُو رقم شُد. ۱۲ و زمی هر رقم نباتات سوزدلجی کد: گیاه‌های دانه‌تو دَ مُطابِقِ جنس شی و درختای میوه‌تو که میوه‌های شی خسته دشت دَ مُطابِقِ جنس شی. و خُدا دید که خُوب آسته. ۱۳ روز بیگاه شُدِه شاو صَباح شُد؛ ای روزِ سوّم بُود.

۱۴ و خُدا اَمَر کد: "چیزای نُورانی دَ خالی‌گاه آسمو دَ وجود بییه تا که روز ره از شاو جدا کنه و یگ نشانی بِلده فصل‌ها، روز‌ها و سال‌ها بَشه ۱۵ و اَمُو نُور‌ها از خالی‌گاه آسمو دَ زمی روشنی بدیه." و اَمُو رقم شُد: ۱۶ خُدا دُو نُورِ بزرگ جور کد: نُورِ کِیته شی^b ره بِلده حُکمرانی دَ بِلِه روز و نُورِ ریزه شی^c ره بِلده حُکمرانی دَ بِلِه شاو؛ علاوه ازی ستاره‌ها ره ام جور کد. ۱۷ پس خُدا اونا ره دَ خالی‌گاه آسمو جای-د-جای کد تا که دَ زمی روشنی بدیه ۱۸ و دَ بِلِه روز و شاو حُکمرانی کده روشنی ره از تریکی جدا کنه. و خُدا دید که خُوب آسته. ۱۹ روز بیگاه شُدِه شاو صَباح شُد؛ ای روزِ چارم بُود.

۲۰ و خُدا اَمَر کد: "آوها از هر رقم زنده‌جانِ آوی پُر شنه و مُرغ‌کو از بِلِه زمی دَ خالی‌گاه آسمو خالی‌گاه پَر پَرنه." ۲۱ پس خُدا جاندارای کِیته بحری و تمام زنده‌جانای دیگه ره که دَ آو زندگی مُوکنه دَ مُطابِقِ جنس شی و پگ مُرغ‌کوی بالدار ره ام دَ مُطابِقِ جنس شی خَلق کد. و خُدا دید که خُوب آسته. ۲۲ و خُدا اونا ره بَرکت دده کُفت: "بارور شُدِه کلو شَیید و آوهای بحر‌ها ره پُر کنید و مُرغ‌کو دَ بِلِه زمی کلو شنه!" ۲۳ روز بیگاه شُدِه شاو صَباح شُد؛ ای روزِ پنجم بُود.

۲۴ و خُدا اَمَر کد: "دَ زمی هر رقم زنده‌جان دَ وجود بییه: جانورای دَرِنده، خَزنده‌گو و چارپایا هر کُدم شی دَ مُطابِقِ جنس خُو." و اَمُو رقم شُد. ۲۵ پس خُدا چارپایا ره دَ مُطابِقِ جنس شی، جانورای دَرِنده ره دَ مُطابِقِ جنس شی و پگ خَزنده‌گون زمی ره دَ مُطابِقِ جنس شی خَلق کد. و خُدا دید که خُوب آسته.

^a ۱:۱۱ نباتات یعنی تمام گیاه‌ها و درختا. ^b ۱:۱۶ نُورِ کِیته یعنی آفتو. ^c ۱:۱۶ نُورِ ریزه شی یعنی ماهتو.

۲۶ و خُدا کُفت: "بیبید اِنسان^۳ ره مِثلِ خود خُو و هَمَرَنگِ خود خُو^b جور کنی تا دَ بِلِه ماهیای دریا، دَ بِلِه مُرغکوی آسمو، دَ بِلِه حیوانا و دَ بِلِه تمامِ زمی و دَ بِلِه پگِ خَزَندگو که دَ رُوی زمی خَزَک مونه، حُکمرانی کنه." ۲۷ پس خُدا اِنسان ره مِثلِ خود خُو خَلق کد؛ اُو ره مِثلِ خُدا خَلق کد؛ اونا ره مَرَد و زَن خَلق کد. ۲۸ و خُدا اونا ره بَرکت دَد و دَزوا کُفت: "بارور شُدِه کَلو شُنید و زمی ره پُر کده دَ بِلِه شی حاکِم شُنید: دَ بِلِه ماهیای دریا، دَ بِلِه مُرغکوی آسمو و دَ بِلِه پگِ زنده‌جانای که دَ رُوی زمی حَرکت مونه، حُکمرانی کنید." ۲۹ و خُدا کُفت: "اونه، پگِ گیاه های دانه‌تُو ره دَ تمامِ رُوی زمی و پگِ دِرختای ره که میوه های خسته‌دار دَرِه دَز شُمو بلده خوراک دَدیم. ۳۰ و تمامِ گیاه های سَوز ره ما دَ تمامِ حیوانای زمی، دَ پگِ مُرغکوی آسمو و دَ پگِ خَزَندگونِ رُوی زمی که نَفَسِ زندگی دَرِه بلده خوراک دَدیم." و اُمو رقم شُد. ۳۱ و خُدا پگِ چیزای ره که آست کُدد، توخ کد و دید که کَلو خُوب آسته. روز بیگاه شُدِه شاو صَباح شُد؛ ای روز شَشُم بُود.

شرح خِلقت

۲ ۱ دَ امزی رقم آسمونا و زمی و هر چیزی که دَزوا بُود تکمیل شُد. ۲ دَ روزِ هفتم خُدا کار خُو ره که شروع کُدد، تکمیل کد و دَ روزِ هفتم از هر کار خُو که مُوکد دِست کَشید و آرام کد. ۳ خُدا روزِ هفتم ره بَرکت دَدِه اُو ره مُقَدَس حساب کد، چراکه دَمَرُو روزِ خُدا از هر کار خُو که خَلق و جور کُدد دِست کَشید و آرام کد. ۴ ای دَ باره خِلقتِ آسمونا و زمی بُود زمانی که اونا خَلق شُد.

وختیکه خُداوند آسمونا و زمی ره خَلق کد، ۵ هیچ بُوته بیابو دَ زمی مَوْجود نَبُود و هیچ گیاه بیابو سوبه نَکُدد، چراکه خُداوند-خُدا هنوز بارش ره دَ زمی نَبازنُدد و آدم و جُود نَدشت که دَ زمی کِشت-و-کار کنه. ۶ مگم اُو از زیرِ زمی باله میمَد و تمامِ رُوی زمی ره سیرِ اُو مُوکد. ۷ پس اَزو خُداوند-خُدا آدم ره از خاکِ زمی جور کد و دَ بِنی شی نَفَسِ حیات پُف کد و اُو یگِ مَوْجودِ زنده جور شُد. ۸ خُداوند دَ عِدِن که سُون شَرَق آسته یگِ باغ جور کد و آدم ره که شکل دُدد، دَ اُونجی ایشَت. ۹ خُداوند-خُدا هر رقم دِرختای نُوریند و میوه‌تُو ره از زمی سَوزدلجی کد و دَ غولِ باغ دِرختِ زندگی و دِرختِ شِناسایی خُوب و بد ره دَ و جُود اُورد. ۱۰ یگِ نار از عِدِن بُر مُوشُد و باغ ره سیرِ اُو مُوکد و از اُونجی دَ چار جوی تقسیم موشُد. ۱۱ نامِ جوی اَوَّلِ پیشون آسته که تمامِ سرزمینِ خَویله ره دَور میزنه که دَ اُونجی طَلّا و جُود دَرِه. ۱۲ طَلّای اَزو سرزمی خالِص آسته و شَلیم خوشبوی و سنگِ عقیق ام دَ اُونجی پیدا موشه. ۱۳ نامِ جوی دَوَمِ جیحون آسته که تمامِ سرزمینِ کُوش ره دَور میزنه. ۱۴ نامِ جوی سِوَمِ دَجَله آسته که از شَرَقِ اَشور تیر موشه و جوی چارمِ فَرَات آسته. ۱۵ بعد اَزو خُداوند-خُدا آدم ره دَ باغِ عِدِن جای-د-جای کد تا که دَزو کار کده اَزو نِگاهوانی کنه. ۱۶ و خُداوند-خُدا دَ آدم امر کد: "تُو اِجازه دَری که از میوه تمامِ دِرختای باغِ بُخوری؛ ۱۷ مگم از میوه دِرختِ شِناسایی خُوب و بد هرگز نَخور، چُون دَ اُمو روزِ که اَزو بُخوری حتماً مومری." ۱۸ و خُداوند-خُدا کُفت: "خُوب نیبه که آدم تنها بَشه؛ ما یگِ همکارِ مُناسِبِ بلده شی جور مومم." ۱۹ اوخته خُداوند-خُدا تمامِ حیوانای بیابو و مُرغکوی آسمو ره از خاکِ زمی شکل دَد و اونا ره دَ پیشِ آدم اُورد تا بِنگره که آدم دَ سرِ اَزو چیزخیل نام میله. و هر چیزی که آدم هر زنده‌جان ره کُوی کد، نام شی اُمو شُد. ۲۰ دَمزی رقمِ آدم تمامِ چارپایا، مُرغکوی آسمو و پگِ حیوانای بیابو ره نام کد، مگم هیچ کُدم از اونا بلده آدم همکارِ مُناسِبِ نَبُود. ۲۱ پس خُداوند-خُدا آدم ره دَ خاوِ عَوُوج بُرد و اُو سَخَت خاو رفت. اوخته خُدا یگِ قَبْرِغِه شی ره گِرِفت و جای شی ره قد گوشتِ جان شی پُر کد. ۲۲ بعد اَزو خُداوند-خُدا امزُو قَبْرِغِه، زَن ره خَلق کد و اُو ره دَ پیشِ آدم اُورد. ۲۳ اوخته آدم کُفت:

"ای آسته استغوا از استغوانای مه،

و گوشت از گوشت-و-خُون مه.

^a ۱:۲۶ دَ جای «انسان» دَ زیونِ عبرانی «آدم» نوشته یه. ^b ۱:۲۶ مقصد «مِثلِ خود خُو و هَمَرَنگِ خود خُو» جسمانی نیبه، بلکه «روحانی

و باطنی» آسته، چُون خُدا جسم ندره.

نام شی «نساء» بشه،

چراکه از انسان گرفته شد.

^{۲۴} امزی خاطر مرد آته و آبه خو ره ابله کده قد خاتون خو یگجای موشه و هر دوی شی یگ جسم موشه. ^{۲۵} زن و مرد، هر دوی شی لُچ بود و از یگدیگه خو شرم نمو خورد.

نافرمانی انسان

۳ مار از تمام حیوانای بیابو که خداوند جور کد، چلاکتر بود. او از زن پرسان کد: "راستی، خدا واقعا دز شمو گفته که از هیچ درخت باغ میوه نخورید؟" ^۱ زن د مار گفت: "مو اجازه دره که از میوه درختای باغ بخوری. لیکن از میوه درختی که د غول باغ آسته، خدا گفته ازو نخورید و دزو دست نزنید، نشنه که بمیرد." ^۲ و مار د زن گفت: "شمو نمومیرد، چراکه خدا میدنه دمزو روز که ازو بخورید چیمای شمو واز موشه و شمو مثل خدا وری موشید و خوب و بد ره پی برده میتنید."

^۳ و زن دید که میوه امزو درخت بلده خورد و خوب آسته و د چیمای شی نوربند معلوم موشه و ام بلده حاصل کدون دانایی قابل پسند آسته. پس او از میوه شی گرفته خورد و د شوی خو ام دد و او ام خورد. ^۴ اوخته چیمای هر دوی شی واز شد و اونا فامید که لُچ آسته. پس بلگای درخت انجیر ره قد یگدیگه شی کوک کده بلده کمر خو پوش جور کد.

^۵ د وخت دیگر روز اونا آواز خداوند-خدا ره شنید که او د باغ د حرکت بود و آدم و زن شی خود ره از نظر خداوند-خدا د مینکل درختای باغ تاشه کد. ^۶ مگم خداوند-خدا آدم ره کوی کد و دزو گفت: "کجا آستی؟" ^۷ او گفت: "وختیکه آواز تو ره د باغ شنیدم، ترس خوردم و تاشه شدم، چراکه لُچ بودم." ^۸ خدا پرسان کد: "کی دز تو گفت که لُچ آستی؟ آیا از میوه امزو درخت خوردی که دز تو گفتدم 'نخور؟'" ^۹ آدم گفت: "امی خاتو ره که دز مه ددی، اینمی از میوه امزو درخت دز مه دد که ما خوردم." ^{۱۰} خداوند-خدا از زن پرسان کد: "تو چرا ای کار ره کدی؟" زن گفت: "مار مره بازی دد و ازو خوردم." ^{۱۱} و خداوند-خدا د مار گفت: "ازی که ای کار ره کده، از تمام جانورای درنده و حیوانای بیابو کده نالتی آستی. د تمام عمر خو د روی کوره خو راه بورو و خاک بخور. ^{۱۲} د بین ازتو و زن و د بین نسل ازتو و نسل ازو دشمنی میندزم. نسل ازو سر تو ره موکوبه و تو بوربی شی ره نیش میزنی." ^{۱۳} د زن گفت: "درد و زحمت تو ره د وخت زیدو غدر کلو مونم؛ تو قد درد اولاد میزبی. تو د شوی خو شوق میدشته بشی و او د بله تو حکمرانی مونه." ^{۱۴} د آدم گفت: "تو توره خاتون خو ره گوش کدی و از میوه درختی خوردی که دز تو امر کددم که ازو نخور. از خاطر امزی کار تو، زمی نالت شد و تو باید د تمام زندگی خو زنج-و-زحمت بکشی تا که خوراک پیدا کنی." ^{۱۵} زمی خار و گل های خاردار سوزدلجی مونه و تو گیاه های بیابو ره موخوری. ^{۱۶} قد عرق پیشانی خو نان موخوری، تا امزو روزی که د خاک زمی موری، چراکه امزو گرفته شد؛ چون تو از خاک آستی و پس د خاک موری." ^{۱۷} و آدم نام خاتون خو ره حوا^b ایش، چراکه او آبه تمام بشر موشد. ^{۱۸} پس خداوند-خدا از پوست حیوانا بلده آدم و خاتون شی کالا جور کد و اونا ره پوشند. ^{۱۹} و خداوند-خدا گفت: "اینه، انسان رقم یکی از مو شده که میتنه خوب و بد ره پی بیره. آلی نشنه که او دست خو ره دراز کده از درخت حیات ام گرفته بخوره و بلده همیشه زنده بمنه." ^{۲۰} امزی خاطر خداوند-خدا او ره از باغ عدن بر کد تا د روی زمینی که از شی گرفته شد، کشت-و-کار کنه. ^{۲۱} او انسان ره از باغ عدن هی کد و ملایکه های کروی^c و شمشیر آتشی ره د شرق باغ عدن جای-د-جای کد. امو شمشیر د چار طرف چرخ موخورد تا راه درخت حیات ره حفاظت کنه.

^a ۳:۱۵ د جای «نسل ازو» د زیون عبرانی «أو» نوشته یه. ^b ۳:۲۰ معنای خوا «زندگی» آسته. ^c ۳:۲۴ کروییا امکان دره که ملایکه های مقرب بشه که همیشه د حضور خدا آسته و او ره خدمت مونه.

قائن و هابیل

۴

۱ و آدم قد خائون خو حوا یگجای شد و او حامله شده قائن^۳ ره د دنیا آورد و حوا گفت: "د کومک خدوند یگ باچه حاصل کدم." ۲ حوا دفعه دیگه حامله شد و هابیل برار قائن ره د دنیا آورد. هابیل چوپو شد و قائن دیغو. ۳ بعد از چند وخت قائن یگ مقدار از حاصل زمین خو ره د عنوان هدیه پیش خدوند آورد. ۴ هابیل ام از اولباری گله خو هدیه آورد و از خوبترین حصه شی د خدوند تقدیم کد. و خدوند از هابیل و هدیه شی راضی شد، ۵ مگم از قائن و هدیه شی راضی نشد. پس قائن کلو قار شی آمد و سر خو ره تا اندخت. ۶ خدوند د قائن گفت: "چرا قار شدی و سر خو ره تا اندختی؟ ۷ اگه تو نیکوکار بشی، آیا قبول نموشی؟ و اگه نیکی نکنی گناه د دان درگه د گیتته تو آسته و تو ره میخایه د چنگ بیره، مگم تو باید د سر ازو زور شنی." ۸ ولی قائن د برار خو هابیل گفت: "بیه که د صحرا بوری." ۹ و غیبتیکه اونا د بیابو بود قائن د سر برار خو هابیل حمله کد و او ره کشت. ۱۰ و خدوند گفت: "بچی ای کار ره کدے؟ خون برار تو از زمی پیش ازمه ناله مونه. ۱۱ و آلی تو امزی زمی نالت شده، امزی زمی که دان خو ره واز کد تا خون برار تو ره که از دست تو ریختنده شد، چوش کنه. ۱۲ وختیکه کشت-و-کار کنی زمی دیگه دز تو حاصل نمیدیه و تو د زوی زمی ایله گشت و سرگردو موشی." ۱۳ قائن د خدوند گفت: "جزای مه کلو سخت آسته. ما برداشت نمیتیم. ۱۴ امروز تو مره ازی زمی و از حضور خو دور مونی. ما د دنیا ایله گشت و سرگردو موشم و هر کس که مره پیدا کنه، او مره موکشه." ۱۵ و خدوند دزو گفت: "نه، اگه کسی قائن ره بکُشه، هفت برابر ازو انتقام گرفته موشه." بعد ازو خدوند یگ نشانی بِلِه قائن ایشت تا هر کس که او ره بنگره، او ره نکشه. ۱۶ و قائن از حضور خدوند رفت و د یگ جای د نام «نود» که د شرق عدن آسته، جای-د-جای شد. ۱۷ اوخته قائن قد خائون خو یگجای شد و خائون شی حامله شده خنوخ ره د دنیا آورد. دمزو غیت قائن یگ شار جور کد و او ره د مطابق نام باچه خو، خنوخ نام ایشت. ۱۸ و بلده خنوخ عیراد پیدا شد، و باچه عیراد محویائیل بود، و باچه محویائیل متوشائیل بود که او آته لَمک بود. ۱۹ و لَمک دو خائو گرفت: یگ شی عاده نام دشت و دیگه شی ظله. ۲۰ و عاده یابال ره د دنیا آورد. او آته کسای شد که خیمه نشین و مالدار بود. ۲۱ نام برار شی یوبال بود. او آته تمام بریط نوازا و نی نوازا بود. ۲۲ و ظله ام اولاد کد: او توبل قائن ره د دنیا آورد که صنعتگر آله های برونزی و آینی بود. خوار توبل قائن، نعه بود. ۲۳ و لَمک د خائونوی خو گفت:

"ای عاده و ظله، توره مره گوش کنیدا!

ای خائونوی لَمک گب مره خوب د دل خو بگیری:

ما یگ آدم ره کُشتیم که او مره زخمی کدد؛

یگ جوان ره که مره اوگار کدد.

۲۴ اگه از قاتل قائن هفت برابر انتقام گرفته موشه،

از قاتل لَمک هفتاد و هفت چند انتقام گرفته موشه."

۲۵ پس آدم بسم قد خائون خو یگجای شد و او یگ باچه د دنیا آورد که نام شی ره شیث^۱ ایشت، چون او گفت: "خدا یگ نسل دیگه ره د عوض هابیل دز مه دد، چراکه قائن او ره کُشتد." ۲۶ و شیث ام صاحب یگ باچه شد و نام شی ره انوش ایشت. دمزو غیت بود که مردم د نام خدوند عبادت کدو ره شروع کد.

^a ۴:۱ نام قائن د زبون عبرانی یگ معنای شی "حاصل شده" آسته. ^b ۴:۸ د بعضی نسخه ها «بیه که د صحرا بوری» نوشته نیبه.

^c ۴:۱۶ «نود» د زبون عبرانی «سرگردو» معنی میدیه. ^d ۴:۲۵ نام شیث امکان ذره که یگ معنای شی "عوضی" بشه.

پُشت نامه از آدم تا نوح

۵

۱ ای کتاب د باره نسلِ آدم آسته: د روزی که خُدا آدم ره خَلق کد، او ره هَمَرنگِ خُدا جور کد. ۲ خُدا اِنسان ره مَرَد و زَن خَلق کد و اونا ره بَرکت دد. د روزی که اونا ره خَلق کد، نام شی ره آدم^a ایشته. ۳ وختیکه بابای آدم یگ صد و سی ساله بُوَد، او صاحبِ یگ باچه دیگه شُد که هَمَرنگِ خود شی و رقمِ خود شی وری بُوَد و او نام شی ره شِیث ایشته. ۴ بعد از پیدای شُدونِ شِیث، آدم هشت صد سالِ دیگه زندگی کد و دیگه باچه ها و دُختر و ام بلده شی پیدا شُد. ۵ تمام روزای که آدم زندگی کد نه صد و سی سال بُوَد و او فَوَت کد. ۶ وختیکه شِیث یگ صد و پنج ساله بُوَد، باچه شی اِنوش پیدا شُد. ۷ و بعد از پیدای شُدونِ اِنوش، شِیث هشت صد و هفت سالِ دیگه زندگی کد و دیگه باچه ها و دُختر و ام دزشی پیدا شُد. ۸ و تمام روزای زندگی شِیث نه صد و دوازده سال بُوَد و او فَوَت کد. ۹ وختیکه اِنوش نوَد ساله بُوَد، باچه شی قینان پیدا شُد. ۱۰ بعد از پیدای شُدونِ قینان، اِنوش هشت صد و پوزده سالِ دیگه زندگی کد و دیگه باچه ها و دُختر و ام دزشی پیدا شُد. ۱۱ و تمام روزای زندگی اِنوش نه صد و پنج سال بُوَد و او فَوَت کد. ۱۲ وختیکه قینان هفتاد ساله بُوَد، باچه شی مَهَلْئیل پیدا شُد. ۱۳ بعد از پیدای شُدونِ مَهَلْئیل، قینان هشت صد و چل سالِ دیگه زندگی کد و دیگه باچه ها و دُختر و ام دزشی پیدا شُد. ۱۴ تمام روزای زندگی قینان نه صد و ده سال بُوَد و او فَوَت کد. ۱۵ وختیکه مَهَلْئیل شصت و پنج ساله بُوَد، باچه شی یارد پیدا شُد. ۱۶ بعد از پیدای شُدونِ یارد، مَهَلْئیل هشت صد و سی سالِ دیگه زندگی کد و دیگه باچه ها و دُختر و ام دزشی پیدا شُد. ۱۷ تمام روزای زندگی مَهَلْئیل هشت صد و نوَد و پنج سال بُوَد و او فَوَت کد. ۱۸ وختیکه یارد یگ صد و شصت و دو ساله بُوَد، باچه شی خَنوخ پیدا شُد. ۱۹ بعد از پیدای شُدونِ خَنوخ، یارد هشت صد و پنج سالِ دیگه زندگی کد و دیگه باچه ها و دُختر و ام دزشی پیدا شُد. ۲۰ تمام روزای زندگی یارد نه صد و شصت و دو سال بُوَد و او فَوَت کد. ۲۱ وختیکه خَنوخ شصت و پنج ساله بُوَد، باچه شی مَتوشالِح پیدا شُد. ۲۲ بعد از پیدای شُدونِ مَتوشالِح، خَنوخ سه صد سال د راهِ خُدا قَدَم زَد و دیگه باچه ها و دُختر و ام دزشی پیدا شُد. ۲۳ تمام روزای زندگی خَنوخ سه صد و شصت و پنج سال بُوَد. ۲۴ خَنوخ د راهِ خُدا قَدَم میزَد و اَخْرِکار او غیب شُد، چُون خُدا او ره پیش خُو بُرَد. ۲۵ وختیکه مَتوشالِح یگ صد و هشتاد و هفت ساله بُوَد، باچه شی لَمک پیدا شُد. ۲۶ بعد از پیدای شُدونِ لَمک، مَتوشالِح هفت صد و هشتاد و دو سالِ دیگه زندگی کد و دیگه باچه ها و دُختر و ام دزشی پیدا شُد. ۲۷ تمام روزای زندگی مَتوشالِح نه صد و شصت و نه سال بُوَد و او فَوَت کد. ۲۸ وختیکه لَمک یگ صد و هشتاد و دو ساله بُوَد، او صاحبِ یگ باچه شُد ۲۹ و نام شی ره نوح^b ایشته، چُون او گُفت: "ای مو ره از کار و رنج-و زحمتِ دِستای مو دَمزی زمی که خُداوند ای ره نالت کده آرامش-و-آسودگی میدیه." ۳۰ بعد از پیدای شُدونِ نوح، لَمک پنج صد و نوَد و پنج سالِ دیگه زندگی کد و دیگه باچه ها و دُختر و ام دزشی پیدا شُد. ۳۱ تمام روزای زندگی لَمک هفت صد و هفتاد و هفت سال بُوَد و او فَوَت کد. ۳۲ وختیکه نوح پنج صد ساله بُوَد، او صاحبِ سه باچه شُد؛ نام های ازوا سام، حام و یافث بُوَد.

شَرارَتِ اِنسان

۶

۱ وختیکه تعدادِ اِنسان د رُوی زمی کَلو شُد و بلده ازوا دُختر و تَوَلد شُد، ۲ باچه های خُدا^a دید که دُختر و اِنسان زاده چیقس نُوریند آسته و اونا از هر کُدَم که خوش شی میمد بلده خُو خائو میگرِفت. ۳ پس خُداوند گُفت: "روح مه د اِنسان بلده همیشه باقی نَمومنه، چراکه او فانی-و-جسمانی آسته و بعد از روزای زندگی شی یگ صد و بیست سال بشه." ۴ دَمزُو روزا و ام بعد از و مردُمای غولِپیکر د رُوی زمی مَوْجود بُوَد، دَمزُو غَیْتیکه باچه های خُدا قد دُختر و اِنسان ۵:۲^a نام آدم از یگ لَفْظِ عبرانی، یعنی از «آدما» گِرَفته شُد، که معنای شی «زمی» یا «خاک» آسته ۵:۲۹^b نام نوح «آرامش-و-آسودگی» معنی میدیه. ۶:۲^c معنای "باچه های خُدا" دَمزی آیه فامیدون شی مُشکِل آسته.

یگجای شد و اونا بلده از وا اولادا زبید. اونا زورآورای زمان سابق بود، مردای نامتو. ^۵ و خداوند دید که شرارت-و-بدی انسان د روی زمی کلو شده و پگ فکر و نیت های دل مردم همیشه پر از شرارت آسته. ^۶ پس خداوند از خلقت انسان د روی زمی غمگین شده آفسوس خورد و دل شی دق شد. ^۷ اوخته خداوند گفت: "ما انسان ره که خلق کدیم از روی زمی پای پاک گم مونم، از انسان گرفته تا حیوان، خزندگو و مرغکوی آسمو، چراکه از جور کدون ازوا آفسوسی مه مییه." ^۸ مگم نوح د پیش خداوند آبرو دشت.

سرگذشت نوح

^۹ ای د باره نسل نوح آسته: نوح د زمان خو یگ آدم عادل و بی عیب بود و د راه خدا قدم میزد. ^{۱۰} نوح سه باچه دشت د نام های سام، حام و یافث. ^{۱۱} تمام مردم زمی د نظر خدا فاسد-و-بدکار بود و زمی از ظلم-و-ستم پر شدند. ^{۱۲} خدا دنیا ره توخ کد و دید که چیس فاسد شده، چراکه تمام بشر د راه بدی-و-فساد ری بود. ^{۱۳} پس خدا د نوح گفت: "تصمیم گرفتیم که بشر ره از بین ببرم، چراکه زمی بخاطر ازوا پر از ظلم-و-ستم شده. اینه، ما اونا ره قد زمی قتی نابود مونم. ^{۱۴} مگم تو بلده خو از چپو درخت سرو یگ کشتی جور کو که د بین شی چندین اتاق بشه؛ کشتی ره از منه و برو خن قیر لیش کو ^{۱۵} و او ره دمزی طریقه جور کو: درازی شی سه صد توغی، بر شی پنجاه توغی و بلندی شی سی توغی بشه. ^{۱۶} دو قریب تاهتر از چت، کلکین بیل و درگه شی ره از بغل شی بر کو؛ دزشی طبقه تینه، طبقه دوم و سوم جور کو. ^{۱۷} چون اینه، ما د روی زمی طوفان و سیل ری مونم تا پگ موجودات جاندار ره که نفس حیات دره از تی آسمو نابود کنم؛ هر چیزی که د روی زمی آسته، از بین موره. ^{۱۸} لیکن ما قد از تو عهد-و-قول مونم؛ و تو قد باچه ها، خاتو و بییری گون خو د کشتی داخل موشی ^{۱۹} و از پگ زنده جانا یعنی از پگ موجودات جاندار یگ یگ جوره، نر و ماده بگیر تا که قد تو د منه کشتی بوره و زنده بمنه: ^{۲۰} یگ یگ جوره از مرغکو د مطابق جنس خو، از حیوانا د مطابق جنس خو و از تمام خزندگون زمی د مطابق جنس خو د پیش تو مییه تا که قد تو زنده نگاه شنه. ^{۲۱} امچنان از هر رقم چیزی خوردنی گرفته بلده خو ذخیره کو تا بلده خود تو و مخلوقات کشتی خوراک بشه." ^{۲۲} و نوح امر رقم کد؛ او تمام چیزی ره که خدا دزشی امر کدد، د جای آورد.

طوفان-و-سیل

^۱ بعد ازو خداوند د نوح گفت: "تو قد تمام خاتوار خو داخل کشتی بورو، چراکه د امزی نسل تنها تو ره د حضور خو عادل مینگرم. ^۲ از پگ حیوانای حلال گوشت هفت جوره، یعنی هفت نر و هفت ماده قد خو بگیر. ولی از حیوانای حرام گوشت یگ جوره، یعنی یگ نر و یگ ماده بگیر. ^۳ امچنان از مرغکوی آسمو هفت جوره نر و ماده بگیر تا که نسل از وا د تمام روی زمی باقی بمنه، ^۴ چون بعد از هفت روز ما بلده چل شاو و چل روز د زمی بارش ری مونم و هر موجودی زنده ره که جور کدیم از روی زمی از بین موبرم." ^۵ و نوح هر چیزی ره که خداوند دزو امر کدد، انجام دد. ^۶ نوح شش صد ساله بود که امر طوفان-و-سیل د زمی آمد. ^۷ و نوح قد باچه ها و قد خاتو و بییری گون خو پیش از آمدون او های سیل د منه کشتی رفت. ^۸ از حیوانای حلال گوشت و حیوانای حرام گوشت، از مرغکو و از تمام خزندگون زمی یگ یگ جوره، نر و ماده پیش نوح آمده د کشتی داخل شد، امر رقمیکه خدا د نوح امر کدد. ^{۱۰} و بعد از هفت روز او های سیل د زمی آمد. ^{۱۱} د شش صد سال زندگی نوح، د روز هفدهم ماه دوم، دقیق د امزو روز، چشمه ها از غوجی کته زمی بر شد و سربندهای آسمو واز شد ^{۱۲} و مدت چل شاو و چل روز د بله زمی بارش بارید. ^{۱۳} دقیق دمزو روز نوح و باچه های شی سام، حام و یافث و خاتون نوح قد سه بییری شی داخل کشتی شد: ^{۱۴} اونا و تمام جانورای درنده د مطابق جنس خو، تمام چارپایا د مطابق جنس خو، تمام خزندگون که د روی زمی خزک مونه د مطابق جنس خو و تمام مرغکو د

مُطَابِقِ جِنْسِ خُو، یعنی تمام پرنده‌گو و تمام بالدارا. ^{۱۵} از پگِ مَوْجُودَاتِ جاندار که نَفْسِ حیاتِ دَشت، یک یگ جوهره دَ پیشِ نوحِ داخِلِ کِشْتی رفت. ^{۱۶} اُونای که داخِلِ رفت نَر و مادّه تمامِ مَوْجُودَاتِ بُود، اُمُو رَقْمِیکه خُدا دَ نوحِ اَمْرِ کُدُد. و خُداوند درگه کِشْتی ره از پُشتِ اَزُو بسته کد.

^{۱۷} طوفان-و-سیلِ مُدَّتِ چلِ شاو روز دَ بِلّه زمی اِدامه دَشت و اُو کَلو شُدّه کِشْتی ره باله کد و کِشْتی از زمی غَدْرِ باله بُود. ^{۱۸} اُو باقُوتِ شُدّه دَ بِلّه زمی کَلو شُدّه رِبی بُود و کِشْتی دَ رُوی اُو حَرکتِ مُوکد. ^{۱۹} اُو دَ بِلّه زمی غَدْرِ کَلو باقُوتِ شُد و پگِ کوه‌های بِلندی ره که دَ تِی تمامِ اَسْمو بُود، پوشند. ^{۲۰} اُو پوزده توغی از کوه‌ها بِلندتر رفت و اونا ره پوشند. ^{۲۱} تمامِ مَوْجُودَاتِ جاندار که دَ رُوی زمی حَرکتِ مُوکد نَابُود شُد: مُرغکو، چارپایا، جانورای دَرِنده و تمامِ خَزِنْدَگونِ که دَ زمی خَزکِ مُونه و پگِ اِنسانِ ها. ^{۲۲} هر مَوْجُودی که دَ خُشکِ زندگی مُوکد و دَ بِنی شِی نَفْسِ حیاتِ^۳ بُود، از بِن رفت. ^{۲۳} دَمزی رَقْمِ خُدا هر مَوْجُودِ زنده ره از رُوی زمی گُم-و-گُل کد؛ از اِنسانِ گِرِفْتِه تا حَیوانا، خَزِنْدَگو و مُرغکوی اَسْمو، پگِ شِی از زمی گُم-و-گُل شُد. تنها نوح و کسای که قد اَزُو دَ کِشْتی بُود، زنده باقی مند. ^{۲۴} و اُو تا یگ صد و پنجاه روز تمام زمی ره گِرِفْتُد.

ایسته شُدونِ طوفان-و-سیل

۱ مگم خُدا دَ فِکْرِ نوح و تمامِ جانورای دَرِنده و چارپایای مِنه کِشْتی بُود. اُو یگ باد ره دَ رُوی اُو رِبی کد و اُو کم شُدّه رفت. ^۲ چشمه‌ها از غُوجی زمی و سربندهای اَسْمو بند شُد و بارش از اَسْمو قُوی شُد. ^۳ اُو از رُوی زمی کم شُدّه مورفت و بعد از یگ صد و پنجاه روز اُو دِیگه ام کَمتر شُدّه رفت. ^۴ و دَ روزِ هفدهمِ ماهِ هفتمِ کِشْتی دَ کوه‌های آراتِ شِشت. ^۵ اُو تا ماهِ دَهَمِ کَمتر شُدّه مورفت. دَ روزِ اوّلِ ماهِ دَهَمِ شِیخی‌های کوه‌ها معلوم شُد. ^۶ پس از چلِ روزِ نوحِ کِلکِینِ کِشْتی ره که جور کُدُد، واز کد ^۷ و یگ زاغ ره ایله کد. مگم زاغِ اِیسُو و اُو سُو پَرِ مِیزد تا غَیْبِیکه اُو از بِلّه زمی خُشک شُد. ^۸ پس اَزُو یگ کَوتَر ره ایله کد تا بِنگره که اُو از بِلّه زمی خُشک شُدّه یا نه. ^۹ مگم کَوتَر کَدَمِ جای خُشکی ره بِلده اِیشتونِ پای خُو پِیدا نَتِست، چراکه اُو تا هنوز دَ بِلّه تمامِ زمی مَوْجُود بُود. امزُو خاطر کَوتَر پس دَ کِشْتی دَ پیشِ نوحِ اَمَد و نوحِ دِستِ خُو ره از کِلکِینِ بَرُو بَر کد و کَوتَر ره گِرِفْتِه داخِلِ کِشْتی اُورد. ^{۱۰} نوحِ هفت روزِ دِیگه صَبِر کد و بسم کَوتَر ره از کِشْتی بَرُو ایله کد. ^{۱۱} دَ غَیْتِ اَفْتُو شِشتو کَوتَر دَ پیشِ نوحِ پس اَمَد و یگ بَلگِ درختِ زَبْتون ره دَ نُولِ خُو گِرِفْتِه اُورد. پس نوحِ فامید که اُو از بِلّه زمی تا شِشته. ^{۱۲} اُو هفت روزِ دِیگه اِنْتِظارِ کَشِید و کَوتَر ره دُوباره ایله کد، مگم کَوتَر دِیگه دَ پیشِ شِی نه اَمَد.

^{۱۳} دَ سالِ شَشِ صد و یکمِ زندگیِ نوح، دَ روزِ اوّلِ ماهِ اوّل، اُو از رُوی زمی خُشک شُدّه رِبی بُود. پس نوحِ سربوشِ کِشْتی ره باله کد و دید که واقعا رُوی زمی خُشک شُدّه رِبی اَسته. ^{۱۴} دَ روزِ بیست و هفتمِ ماهِ دوّمِ زمی مُکَمَلِ خُشک شُد ^{۱۵} و خُدا دَ نوحِ گُفت: ^{۱۶} "بیه، از کِشْتی بَر شو، تُو و خاتونِ تُو، باچه‌های تُو و بیری‌گونِ تُو ام قد تُو قَتی. ^{۱۷} تمامِ زنده‌جانا که قد تُو اَسته، پگِ امزُو مَوْجُودَاتِ جاندار ره، از مُرغکو گِرِفْتِه تا چارپایا و پگِ خَزِنْدَگونِ که دَ رُوی زمی خَزکِ مُونه، قد خُو بَرُو بَیر تا دَ رُوی زمی تِیتِ شُنه و دَ دُنیا بارور و کَلو شُنه. ^{۱۸} " و نوحِ قد باچه‌ها، خاتو و بیری‌گونِ خُو از کِشْتی بَر شُد. ^{۱۹} امچنانِ تمامِ حَیوانا، تمامِ خَزِنْدَگو و تمامِ مُرغکو، پگِ زنده‌جانای که بِلّه زمی حَرکتِ مُونه دَ مُطَابِقِ جِنْسِ خُو از مِنه کِشْتی بَر شُد.

^a ۷:۲۲ دَ زبونِ عبرانی "نَفْسِ رُوحِ حیات" نوشته یه.

نوح قُرْبَانی تقدیم مونه

۲۰ پس نوح یگ قُرْبانگاه بلده خُداوند آباد کد و از هر چارپای و پرنده حلال گوشت گرفته دَ عِنوانِ قُرْبانی سوختنی دَ قُرْبانگاه تقدیم کد. ۲۱ وختیکه بوی خوش قُرْبانی دَ پیش خُداوند رسید، او دَ دِل خُو گُفت: "ما دفعه دیگه زمی ره بخاطر انسان نالت نمونم، چراکه دِلِ انسان از ریزگی طرفِ بدی میل دَره. ما مَوْجوداتِ زنده ره دیگه نابود نمونم، امو رقیمیکه ایمدفعه کدم.

۲۲ تا وختیکه دُنیا وجود دَره،

کِشت و دِرُو،

یخی و گرمی،

زمستو و تایستو

و روز و شاو خلاص نموشه."

عهد-وقولِ خُدا قد نوح

۹ خُدا نوح و باچه های شی ره بَرکت دده گُفت: "بارور و کلو شُنید و زمی ره پُر کُنید. ۲ ترس و بیم شُمو دَ بله تمام حیوانای زمی و پگِ مَرغکوی آسمو و دَ بله هرچیزی که دَ روی زمی خَزک مونه و پگِ ماهیای دریا وجود میدشته بشه؛ ما پگِ ازوا ره دَ دِستِ ازشُمو ددیم. ۳ هر چیزی که حرکت مونه و زندگی دَره بلده خوراک شُمو آسته؛ امو رقم که گیاه های سوز ره دَز شُمو ددیم، تمام چیزا ره دَز شُمو میدیم. ۴ مگم گوشت ره قد خُون شی که زندگی ازو آسته، نَخورید. ۵ و خُون شُمو ره که زندگی شُمو آسته، ضرور بازخاست مونم؛ او ره از هر حیوان و از هر انسان بازخاست مونم؛ از هر انسان جانِ برار^۳ شی ره بازخاست مونم.

۶ کسی که خُونِ یگِ انسان ره میریزنه،

خُونِ ازو ام از دِستِ انسان ریختنده موشه.

چراکه خُدا انسان ره

همرنگ خود خُو خَلق کده.

۷ شُمو بارور و کلو شُنید؛ دَ بله زمی تیت شده دَز شی کلو شُنید. ۸ بعد ازو خُدا دَ نوح و باچه های شی گُفت: ۹ "اینه، ما عهد خُو ره قد شُمو و اولاده شُمو که بعد از شُمو مییه ۱۰ و قد تمام زندهجانای که قد شُمو آسته، بسته مونم؛ قد مَرغکو، چارپایا و پگِ حیوانای زمی که قد شُمو آسته، یعنی قد هر چیزی که از کِشتی بُرو آمد، قد هر جاندارِ زمی. ۱۱ ما عهد خُو ره قد شُمو اُسْتوار مونم که دیگه هرگز پگِ مَوْجوداتِ جاندار دَ وسیله طوفان-و-سیلِ آو نابود نموشه و دیگه هرگز طوفان-و-سیلِ نمیهه که زمی ره تَباه کنه. ۱۲ و خُدا گُفت: "نشانی عهدی که ما دَ بَینِ ازخُو و ازشُمو و پگِ زندهجانای که قد شُمو آسته بسته مونم و بلده تمام نسل های آینده برقرار مومنه، اینی آسته: ۱۳ ما رنگین کمون خُو ره دَ اُورها میلم و ای نشانی عهدی آسته که دَ بَینِ ازمه و زمی بسته شده. ۱۴ وختیکه اُورها ره دَ بله زمی میرم و رنگین کمو دَ اُورها دیده موشه، ۱۵ اوخته عهد خُو ره که دَ بَینِ ازمه و شُمو و پگِ زندهجانای جِسمدار^b بسته شده دَ یاد خُو میرم؛ و اُوها دیگه هرگز سیل جور نموشه تا تمام مَوْجوداتِ جاندار ره نابود کنه. ۱۶ هر غَیتیکه رنگین کمو دَ اُورها ظاهر شنه، ما

۹:۵ «برار» دَ امزی آیه «همجنس» معنی میدیه. ^b ۹:۱۵ دَ جای «زندهجانا» دَ زیون عبرانی «نفس زندگی» نوشته یه.

او ره مینگرَم و عهدِ جاویدانی ره که بَینِ خُدا و پَگِ زنده‌جانایِ جِسمدارِ رُویِ زمیِ آسته دَ یادِ خُوِ میرُم. ” ۱۷ و خُدا قد نوحِ گُفت: ” اَر، اینمی نشانیِ عهدیِ آسته که ما دَ بَینِ ازخُو و تمامِ مَوْجُوداتِ جاندارِ رُویِ زمیِ بسته کدیم. ” ۱۸ باچه‌هایِ نوح که از کِشتیِ بُرُ شد، اینی کسا بُود: سام، حام و یافِث. حام آتِه کِنعانِ بُود. ۱۹ آمیا سه باچه نوح بُود و امزیا مردُم دَ تمامِ زمیِ پَخشِ شُد. ۲۰ و نوح دَ کِشت-و-کارِ زمیِ شُرُوع کده یگِ باغِ انگُورِ جور کد. او اُولینِ نفر بُود که یگِ باغِ انگُورِ ره جور کد. ۲۱ یگِ روزِ نوح از شرابِ انگُورِ وُچی کده نشه شُد و خود ره دَ خَیمِه خُو لُچ کد. ۲۲ حام آتِه کِنعان، لُچی آتِه خُو ره دَید و بُرو رفته دَ دُو برارِ خُو خبر دَد. ۲۳ اوخته سام و یافِث پَتو ره گِرِفته دَ بِلِه شانِه هایِ خُو آندخت و پَسکی پَسکی رفته لُچی آتِه خُو ره پوشند. رُویِ ازوا دِیگِه طرف بُود و اونا لُچی آتِه خُو ره نَدید. ۲۴ وختیکه نوح از حالتِ نشه‌گی خُو بیدار شُد و فامید که باچه ریزه شی چیز کار کده، ۲۵ او گُفت:

” نالَت دَ کِنعان!

او غُلامِ غُلامایِ برارونِ خُو بَشه. ”

۲۶ نوح بسمِ گُفت:

” حمد-و-ثنا دَ خُداوند، خُدایِ سام.

کِنعانِ غُلامِ سام بَشه.

۲۷ خُدا زَمینِ یافِثِ ره پَراخِ کُنه

او دَ خَیمِه هایِ سامِ زندگیِ کُنه

و کِنعانِ غُلامِ اَرُو بَشه. ”

۲۸ پس از طوفان-و-سیل، نوح سه صد و پنجاه سالِ دِیگِه زندگیِ کد ۲۹ و تمامِ روزایِ زندگیِ نوح نه صد و پنجاه سال بُود؛ و او فُوت کد.

نسل های بعد از نوح

۱ اینیا نسل هایِ سام، حام و یافِث، باچه هایِ نوح آسته. بعد از طوفان-و-سیلِ بِلدِه ازوا اولادا پَیدا شُد. ۲ باچه هایِ یافِثِ اینی کسا بُود: جُومَر، ماجُوج، مادای، یوان، تُوَبال، ماشِخ و تیراس. ۳ باچه هایِ جُومَرِ اینی کسا بُود: اَشکِناز، رِیفات و توَجَرماه. ۴ باچه هایِ یوانِ اینی کسا بُود: اَلِیشه، تَرشِیش، کِتیم و رودانیم. ۵ امزیا مِلتِ هایِ ساحلِ نِشینِ دَ سرزمینایِ خُو دَ مُطابِقِ زَبو، طایفه و قَومِ خُو پَخشِ شُد. ۶ باچه هایِ حامِ اینی کسا بُود: کُوش، مِصر، فُوط و کِنعان. ۷ باچه هایِ کُوشِ اینی کسا بُود: سَبا، حَویله، سَبتِه، رَعمه و سَبتِکا. باچه هایِ رَعمه اینی کسا بُود: سَبا و دِدان. ۸ کُوش آتِه نَمُود شُد و نَمُود اُولینِ کسی بُود که دَ دُنیا قُدرتَمند شُد. ۹ او دَ حُضُورِ خُداوندِ یگِ میرگنِ قَوی بُود؛ امزیِ خاطرِ گُفته مَوشُد: ” مِثِلِ نَمُود، بَهِتَرینِ میرگنِ قَوی دَ حُضُورِ خُداوند. ” ۱۰ شُرُوعِ پادشاهیِ شی دَ بابل، اِرک، اَکد و کَلنه دَ سرزمینِ شِنعار بُود. ۱۱ اَرُو سرزمیِ نَمُود دَ مُلکِ اَشُورِ رفت و شارایِ نینوا، رِحوپوتِ عَیر، کالِح ۱۲ و رِسنِ ره آباد کد. رِسنِ دَ مینکلِ نینوا و شارِ کُنه کالِحِ آباد شُد.

۱۳ مِصرِ بابِه کَلونِ امزیِ قَوما شُد: لُودیِ ها، عَنامیِ ها، لَهابیِ ها، نَفْتُوحیِ ها، ۱۴ فِتْرُوسیِ ها، کَسَلُوحیِ ها و کَفْتُوریِ ها. فِلَسْطِینیِ ها از کَسَلُوحیِ ها دَ وُجُودِ اَمَد. ۱۵ باچه اُولباریِ کِنعان، صَیدونِ بُود و باچه دَومِ شی حیت. ۱۶ یَبُوسیِ ها، اَمُوریِ ها، جَرجاشیِ ها، ۱۷ جَویِ ها، عَرَقیِ ها، سِینیِ ها، ۱۸ اَرُوادِیِ ها، صَماریِ ها و حَماتیِ ها اولادِه شی بُود. و پِسانِ ها طایفه هایِ کِنعانِ تیتِ پَرَک شُد ۱۹ و سرحدِ کِنعانیِ ها از مَنطِقَه صَیدونِ طرفِ جَرار تا عَزَه، و طرفِ سَدُوم، عَمُوره، اَدَمه و صَبُوییم تا لاشعِ بُود. ۲۰ اینمیا باچه هایِ حام دَ مُطابِقِ طایفه ها و زَبونایِ خُو دَ سرزمینا و مِلتِ هایِ خُو بُود.

۲۱ بلده سام، برار کتیه یافت و بابه کلون پگ اولادای عبر ام باچه ها پیدا شد. ۲۲ باچه های سام اینی کسا بود: عیلام، آشور، آرفکشاد، لود و ارام. ۲۳ باچه های ارام اینیا بود: عوص، حول، جاتر و ماش. ۲۴ آرفکشاد آتیه شالغ شد و شالغ آتیه عبر. ۲۵ بلده عبر دو باچه پیدا شد: نام یگ شی فلج، یعنی «تقسیم» بود، چون د زمان ازو مردم زمی تقسیم شد؛ و نام برار شی یقطان بود. ۲۶ یقطان آتیه امزی باچه ها شد: الموداد، شالف، حصرموت، یارج، ۲۷ هدورام، اوزال، دقله، ۲۸ عوبال، ایمائیل، شبیا، ۲۹ اوفیر، حویله و یویاب. امیا پگ شی باچه های یقطان بود. ۳۰ سرزمین ازوا از میشا گرفته تا سفاراه د کوهستون شرقی بود. ۳۱ امیا باچه های سام د مطابق طایفه ها و زبونای خو، د سرزمینا و ملت های خو بود. ۳۲ اینیا طایفه های باچه های نوح بود د مطابق پشت نامه های که د ملت های ازوا وجود دشت. و امزیا بعد از طوفان-و-سیل ملت ها د دنیا پخش شد.

بُرج بابل

۱ پگ مردم دنیا د یگ زیو و لهجه گپ میزد. ۲ وختی مردم سون شرق کوچ کد، اونا یگ دشت ره د سرزمین شنعار پیدا کد و د اونجی جای-د-جای شد. ۳ اونا قد یگدیگه خو گفت: "بیید که خشت بریزنی و اونا ره خوب پخته کنی." اونا د جای سنگ از خشت و د جای گج از قیر استفاده کد. ۴ اوخته اونا گفت: "بیید که یگ شار بلده خو آباد کنی و یگ بُرج که سر شی د آسمو برسه، تا بلده خو یگ نام جور کنی. اگه نه د روی تمام زمی تیت پرک موشی." ۵ اوخته خداوند تاه آمد تاکه شار و بُرجی ره که بنی آدم آباد کدد، بنگره. ۶ و خداوند گفت: "اونه! اونا یگ مردم آسته و زیون پگ شی یگه. و ای فقط شروع کار ازوا یه. اینالی هر کاری ره که اونا قصد انجام ددون شی ره کنه، بلده ازوا ناممکن نییه. ۷ بیید که تا بوری و زیون ازوا ره گدوڈ کنی تاکه اونا توره یگدیگه خو ره نفامه." ۸ اوخته خداوند اونا ره از اونجی د تمام روی زمی تیت پرک کد و اونا از آباد کدون شار دست بله کد. ۹ امزی خاطر اونجی ره بابل نام ایشته چراکه خداوند د اونجی زیون تمام مردم دنیا ره گدوڈ کد و از اونجی خداوند اونا ره د تمام روی زمی تیت پرک کد.

نسل ها از سام تا ابرام

۱۰ اینیا نسل های سام آسته: وختی سام صد ساله بود، یعنی دو سال بعد از طوفان، او آتیه آرفکشاد شد. ۱۱ بعد از پیدا شدن آرفکشاد، سام پنج صد سال دیگه زندگی کد و صاحب دیگه باچه ها و دختره شد. ۱۲ وختیکه آرفکشاد سی و پنج ساله بود، او آتیه شالغ شد. ۱۳ بعد از پیدا شدن شالغ، آرفکشاد چار صد و سه سال دیگه زندگی کد و صاحب دیگه باچه ها و دختره شد. ۱۴ وختیکه شالغ سی ساله بود او آتیه عبر شد. ۱۵ بعد از پیدا شدن عبر، شالغ چار صد و سه سال دیگه زندگی کد و صاحب دیگه باچه ها و دختره شد. ۱۶ وختیکه عبر سی و چار ساله بود، او آتیه فلج شد. ۱۷ بعد از پیدا شدن فلج، عبر چار صد و سی سال دیگه زندگی کد و صاحب دیگه باچه ها و دختره شد. ۱۸ وختیکه فلج سی ساله بود او آتیه رعو شد. ۱۹ بعد از پیدا شدن رعو، فلج دو صد و نه سال دیگه زندگی کد و صاحب دیگه باچه ها و دختره شد. ۲۰ وختیکه رعو سی و دو ساله بود او آتیه سروج شد. ۲۱ بعد از پیدا شدن سروج، رعو دو صد و هفت سال دیگه زندگی کد و صاحب دیگه باچه ها و دختره شد. ۲۲ وختیکه سروج سی ساله بود او آتیه ناحور شد. ۲۳ بعد از پیدا شدن ناحور، سروج دو صد سال دیگه زندگی کد و صاحب دیگه باچه ها و دختره شد. ۲۴ وختیکه ناحور بیست و نه ساله بود او آتیه تارح شد. ۲۵ بعد از پیدا شدن تارح، ناحور یگ صد و نژده سال زندگی کد و صاحب دیگه باچه ها و دختره شد. ۲۶ وختیکه تارح هفتاد ساله بود او آتیه ابرام، ناحور و هاران شد.

۹:۱۱ «بابل» د زیون عبرانی «گدوڈ» معنی میدیه.

۲۷ اینیا نسل های تارَح آسته: تارَح آته ابرام، ناحور، و هاران شد. و هاران آته لوط شد. ۲۸ هاران پیش روی آته خو تارَح د اور کلدانیا، یعنی سرزمین که پیدا شد، فوت کد. ۲۹ ابرام و ناحور، هر دوی شی خاتو کد. نام خاتون ابرام، سارای بود و نام خاتون ناحور، ملکه که دختر هاران بود. هاران آته ملکه و پسکه. ۳۰ ولے سارای سنده بود، یعنی اولاد نداشت. ۳۱ تارَح باچه خو ابرام و نوسه خو لوط ره که باچه هاران بود و بیری خو سارای ره که خاتون ابرام بود، گرفت و از اور کلدانیا بر شد که طرف سرزمین کنعان بوره. مگم وختیکه د شار حران رسید، د اونجی مند. ۳۲ روزای عمر تارَح دو صد و پنج سال بود و تارَح د حران فوت کد.

دعوتِ خدا از ابرام

۱۲^۱ اوخته خداوند د ابرام گفت: "از وطن خو، از قد قوم خو و از خانه آته خو بر شو و د سرزمینی بورو که دز تونشو میدیم."
 ۲ ما از تو یگ ملت کته جور مونم.
 ما تو ره برکت میدم
 و نام تو ره بزرگ مونم
 تاکه تو سرچشمه برکت بشی.
 ۳ ما کسای ره برکت میدیم
 که تو ره برکت میدیه
 و کسای ره نالت مونم
 که تو ره نالت مونه؛
 و یگ قوم های دنیا د وسیله از تو برکت پیدا مونه."

۴ پس ابرام امورم که خداوند دزو امر کدد، ربی شد و لوط ام قد شی قتی رفت. ابرام هفتاد و پنج ساله بود که از حران بر شد. ۵ او خاتون خو سارای و برارزاده خو لوط ره قد تمام دارایی و قد کسای که د حران د دست آورد، گرفته طرف سرزمین کنعان ربی شد. وختیکه اونا د کنعان رسید، ۶ ابرام د امزو سرزمی تا منطقه درخت بلوط مورح د شار شکیم، سفر کد. د او غیت کنعانی ها دزو سرزمی بود-و-باش دشت. ۷ اوخته خداوند د ابرام ظاهر شده گفت: "ما ای سرزمی ره د نسل از تو موبخشم." پس ابرام د اونجی یگ قربانگاه بلده خداوند که دزو ظاهر شد، جور کد. ۸ بعد ازو ابرام از اونجی کوچ کده د منطقه کوهستانی د شرق شار بیتئیل خیمه زد. شار بیتئیل د غرب شی و شار عای د شرق شی بود. و دمزو جای ام یگ قربانگاه بلده خداوند جور کد و نام خداوند ره گرفته عبادت کد. ۹ و ابرام د سفر خو ادامه دده طرف جنوب رفت.

ابرام د مصر

۱۰ مگم دمزو سرزمی قحطی پیدا شد. پس ابرام د مصر رفت تا د اونجی زندگی کنه، چراکه د امزو سرزمی سخت قحطی بود. ۱۱ وختی او نزدیک شد که د سرزمین مصر داخل شنه، او د خاتون خو سارای گفت: "ما میدتم که تو خاتون نوربند آستی. ۱۲ غیتیکه مردم مصر تو ره بنگره، اونا موگه که ای خاتون ازی آسته. اوخته مره موکشه و تو ره زنده نگاه مونه. ۱۳ پس بگی که خوار مه آستی، تا از خاطر از تو د حق از مه خوبی شنه و جان مه از خاطر از تو حفظ شنه."

۱۴ وختیکه ابرام د مصر داخل شد، مصری ها دید که خاتون شی کلو نوبند آسته. ۱۵ و عتیکه نفرای دربار فرعون^a سارای ره دید، از نوبندی شی د حضور فرعون تعریف کد. پس سارای د قصر فرعون برده شد. ۱۶ فرعون از خاطر سارای قد ابرام خوبی کد و ابرام صاحب گوسپندو، گاو، الاغا، غلاما، کنیزا و الاغای ماده و اشترأ شد. ۱۷ مگم خداوند، فرعون و نفرای شی ره از خاطر سارای خاتون ابرام، د بلاهای سخت دچار کد. ۱۸ پس فرعون ابرام ره کوی کده گفت: "ای چی رقم کار آسته که قد ازمه کدی؟ چرا دز مه نگفتی که سارای خاتون تو آسته؟" ۱۹ چرا گفتی که 'او خوارمه یه' و ما او ره خاتو کدم؟ اینه، خاتون تو، ای ره بگیر و بورو. " ۲۰ دمزو عت فرعون د باره ازو د نفرای خو امر کد و اونا ابرام و خاتون شی ره قد تمام دارایی شی ربی کد.

جدا شدون لوط از ابرام

۱۳

۱ پس ابرام قد خاتون خو و تمام دارایی خو از مصر د جنوب کنعان آمد؛ و لوط ام قد شی قتی بود. ۲ ابرام از نگاه گله-و-رمه و نقره و طلا غدر دولت مند بود. ۳ او از جنوب کوچ کده د بیت تیل آمد، دمزو جای که اول خیمه زد، یعنی د مینکل بیت تیل و عای، ۴ د جای که دفعه اول قربانگاه جور کدد. د امونجی ابرام بسم نام خداوند ره گرفته عبادت کد.

۵ لوط که قد ابرام بود، او ام گله و رمه و خیمه ها دشت. ۶ و امو زمی اوقس گنجایش ندشت که اونا یگجای زندگی کنه، چون مال-و-دارایی ازوا د اندازه کلو بود که اونا نمیتنست یگجای زندگی کنه. ۷ و د بین چوپونای رمه ابرام و چوپونای رمه لوط نزاع پیدا شد. د او زمان کنعانی ها و فرزی ها دمزو سرزمی زندگی موکد.

۸ پس ابرام د لوط گفت: "خوب نییه که د بین ازمه و ازتو و د بین چوپونای ازمه و چوپونای ازتو جنجال بشه، چون مو برار آستی. ۹ آیا تمام امزی سرزمی د پیش روی تو واز نییه؟ پس از مه جدا شو؛ اگه تو طرف چپ موری، ما طرف راست مورم، و اگه تو طرف راست موری، ما طرف چپ مورم." ۱۰ اوخته لوط باله توخ کد و دید که تمام دره اردن تا منطقه صوغر مثل باغ خداوند^b و یا مثل سرزمین مصر سیر آو آسته. ای زمانی بود که خداوند شارای سدوم و عموره ره خراب نکدد. ۱۱ پس لوط تمام دره اردن ره انتخاب کد و سون شرق کوچ کد. دمزی رقم اونا از یگدیگه خو جدا شد. ۱۲ ابرام د سرزمین کنعان مند و لوط د شارای دره اردن جای-د-جای شده خیمه خو ره تا سدوم برد. ۱۳ مگم مردم سدوم د نظر خداوند غدر بدکار و گناهکار بود.

۱۴ بعد از جدا شدون لوط از ابرام، خداوند د ابرام گفت: "آلی باله توخ کو و از جای که ایسته یی سون شمال و جنوب، و شرق و غرب بنگر، ۱۵ چون پگ امزی سرزمی ره که مینگری، تا ابد دز تو و نسل تو موبخشم. ۱۶ ما نسل تو ره مثل ریگ دریا جور مونم. اگه کس ریگ دریا ره حساب کده بته، نسل ازتو ره ام حساب کده میتنه. ۱۷ باله شو و د درازی و بر امزی سرزمی بگرد، چون ما ای ره دز تو موبخشم." ۱۸ پس ابرام خیمه خو ره جم کد و د بلوطستان ممری د منطقه جبرون آمده جای-د-جای شد و د اونجی بلده خداوند یگ قربانگاه آباد کد.

ابرام لوط ره آزاد مونه

۱۴

۱ د امزو زمان امرافل پادشاه شنعار،^d آریوک پادشاه آلاسار، کدورلا عمر پادشاه ایلام و تدعال پادشاه گوئیم، ۲ د خلاف بارع پادشاه سدوم، برشاع پادشاه عموره، شنباب پادشاه ادمه، شم عبر پادشاه صبوئیم و پادشاه ملک بالع یعنی صوغر د جنگ رفت. ۳ و امی پنج پادشاه پگ شی د دره سدیم یعنی د دره دریای مرده یگ جای شد. ۴ اونا^a ۱۲:۱۵ «فرعون» یگ لقب بود که بلده تمام پادشایون مصر استفاده موشد. ^b ۱۳:۱۰ «باغ خداوند» یعنی «باغ عدن». ^c ۱۳:۱۶ د جای «ریگ دریا» د زیون عبرانی «خاک زمی» نوشته یه. ^d ۱۴:۱ «شینعر» یعنی «بابل»

دوازده سال کیدورلا عمر ره خدمت کدُ، مگم د سال سیزدهم اونا شورش کد. ^۵ د سال چاردهم کیدورلا عمر و پادشاه های هم پیمان شی آمد و اینی طایفه ها ره زد: رفائیا ره د عَشْتَرَوْتِ قَرْنَيْمِ، زوزی ها ره د هام، ایمی ها ره د شَوْتِ قَرَيْتَانِمِ، ^۶ و حوری ها ره د کوهستون سعبیر تا ایل پاران که د بغل بیابو آسته. ^۷ بعد ازو اونا پس تاو خورده د منطقه عین مشفای یعنی قادیش آمد و تمام ملک عمالیقی ها ره زد و امچنان آموری های ره که د منطقه حصصون تامار زندگی موكد.

^۸ اوخته پادشاه سدوم، پادشاه عموره، پادشاه آدمه، پادشاه صبوئیم و پادشاه منطقه بایع یعنی صوغر بر شده د خلاف ازوا د دره سیدیم آماده جنگ شد ^۹ تا د خلاف کیدورلا عمر پادشاه ایلام، تدعال پادشاه گوئیم، امرافل پادشاه شنعار و آریوک پادشاه آلاسار، جنگ کنه؛ یعنی پنج پادشاه د ضد چار پادشاه. ^{۱۰} دره سیدیم پیر از چاه های قیر بود. وختیکه پادشاه های سدوم و عموره دوتا کد بعضی ازوا د منه چاه های قیر افتد و باقی لشکر سون کوه ها دوتا کد. ^{۱۱} پس امو چار پادشاه تمام دارایی سدوم و عموره ره قد پگ خورا که ازوا گرفت و سون راه خو رفت. ^{۱۲} اونا لوط، باچه برار ابرام ره که د سدوم زندگی موكد، قد تمام دارایی شی گرفته برد. ^{۱۳} و یگ نفر که دوتا کد، آمده ابرام عبرانی ره خبر کد. ابرام د بلوطستان ممری آموری زندگی موكد که ممری آموری برار ایشکول و عانر بود و اونا همپیمان ابرام بود. ^{۱۴} وختیکه ابرام از اسیر شدن برار زاده خو خبر شد، او سه صد و هژده نفر ره از افراد با تجربه که د خانه شی پیدا شد، حرکت دد و لشکر دشمو ره تا شار دان دمال کد. ^{۱۵} د وخت شاو ابرام نفرای خو ره تقسیم کد و د سر دشمو حمله کده اونا ره شکست دد و تا حوبه که د شمال دمشق آسته، اونا ره دمال کد. ^{۱۶} و ابرام پگ مال-و-دارایی ره پس گرفت و برارزاده خو لوط ره قد مال-و-دارایی شی و خاتونو و مردم دیگه ره ام پس آورد.

^{۱۷} وختی ابرام بعد از شکست ددون کیدورلا عمر و پادشاه های که قد ازو همپیمان بود، پس میمد، پادشاه سدوم د دره شاوه یعنی دره پادشاه د دم راه شی آمد. ^{۱۸} و ملکی صدق، ^a پادشاه شالیم ^b بلده ابرام نان و شراب انگور آورد. او پیشوای خدای متعال بود ^{۱۹} و ابرام ره برکت دده گفت:

”برکت د ابرام

از طرف خدای متعال، خالق آسمو و زمی؛

^{۲۰} و حمد-و-ثنا د خدای متعال

که دشمنای تو ره د دست تو تسلیم کد.”

اوخته ابرام ده-یگ هر چیز ره که ولجه کد، د ملکی صدق دد. ^{۲۱} و پادشاه سدوم د ابرام گفت: ”مردم مره دز مه بدی، مگم مال-و-دارایی ره بلده خود خو بگیر. ” ^{۲۲} لیکن ابرام د جواب پادشاه سدوم گفت: ”قسم د خداوند، خدای متعال، خالق آسمو و زمی، ^{۲۳} که از مال-و-دارایی از تو یگ ریشمه یا یگ سگگ چیلی ام باله نمونم. نشنه که بگی ما ابرام ره دولت مند جور کدیم. ” ^{۲۴} تنها چیزای ره قبول مونم که مردای جوان خورده. و بیل که عانر، ایشکول و ممری که قد مه رفتد، حصه خو ره بگیره.”

عهد و پیمان خداوند قد ابرام

^۱ بعد ازی چیزا کلام خداوند د عالم خاو د ابرام آمده گفت:

”ای ابرام نترس.

ما سپر تو آستم

و تو ره اجر عذر کنه میدم.”

^a ۱۴:۱۸ «ملکی صدق» د زبون عبرانی «پادشاه صادق» معنی میدیه. ^b ۱۴:۱۸ «شالیم» نام اول «اورشلیم» بود. د جای «شالیم» د بعضی

ترجمه ها «سالیم» نوشته یه.

۲ و ابرام گفت: "آی خداوند-خدا، تو دز مه چیزخیل میدی، چون ما بے اولاد آستم و العازار دَمِشقی وارث خانه مه موشه. " ۳ ابرام اِدامه دده گفت: "اینه، مره اولاد نَددی؛ غلام مه که د خانه مه پیدا شُدّه، وارث مه موشه. " ۴ اوخته کلام خداوند د ابرام آمده گفت: "ای آدم وارث تو نموشه، بلکه کسی که از پشت کمر تو مییه، او وارث تو موشه. " ۵ پس خداوند ابرام ره برُو آورده گفت: "سُون آسمو توخ کو و ستاره ها ره حساب کو، اگه میتنی اونا ره حساب کنی. " و اِدامه دده دزشی گفت: "نسل از تو ام مثل امزیا بے حساب موشه. " ۶ و ابرام د خداوند ایمان آورد و خداوند ای ره بلده از ویگ عمل عادلانه حساب کد. ۷ اوخته د ابرام گفت: "ما خداوندی آستم که تو ره از اور کلدانیا برُو آوردم تا ای سرزمی ره د عنوان ملکیت دز تو بدم. " ۸ مگم ابرام گفت: "آی خداوند-خدا، ما چطور بدنم که مالک امزی سرزمی موشم؟ " ۹ او د جواب شی گفت: "یگ جونه گاو سه ساله، یگ بز ماده سه ساله، یگ قوچ سه ساله، یگ قمری و یگ کوتر دز مه گرفته بیر. " ۱۰ ابرام پگ ازوا ره آورد و هر کدم شی ره از منه شی دو پاره کد و هر پاره ره د برابر یگدیگه شی ایش. مگم مرغکو ره پاره نکد. ۱۱ اوخته لاشخورا د بله لاش ها تا شد و ابرام اونا ره هی کد. ۱۲ د وخت آفتو ششتو خاو غووج د سر ابرام آمد و یگ تریکی تیره و وحشتناک د بله شی سایه اندخت. ۱۳ اوخته خداوند د ابرام گفت: "د یقین بدن که اولاده تو د سرزمینی که ازوا نیسته بخیث بیگنه زندگی مونه و د اونجی غلامی مونه و مدت چار صد سال د بله ازوا ظلم موشه. " ۱۴ ولے ما ملتتی ره که اونا ره د غلامی میندزه، قضاوت مونم و بعد ازو اونا قد مال-و-دارایی کلو ازونجی بر موشه. ۱۵ مگم خود تو د خوب عمر پیری و د آرامی د پیش بابہ کلونای خو موری و دفن موشی. ۱۶ و اونا د نسل چارم پس د اینجی مییه، چراکه گناه اموریا هنوز تکمیل نشده. " ۱۷ a وختیکه آفتو ششت و هوا تریک شد، یگ تندور پُر از دود و یگ النگ آتش روشو از مینکل امزو پاره ها تیر شد. ۱۸ دمزو روز خداوند قد ابرام عهد بسته کد و گفت: "ما امی سرزمینا ره از دریای مصر تا دریای کثه، یعنی تا دریای فرات د نسل از تو مویخشم، ۱۹ یعنی سرزمین قینی ها، قینیزی ها، قدمونی ها، ۲۰ حتی ها، فرزی ها، رفائیا، ۲۱ اموریا، کنعانی ها، جرجاشی ها و بیوسی ها ره. "

هاجر و اسماعیل

۱۶ ۱ سارای خاتون ابرام، دزشی اولاد نکد. او یگ کنیز مصری د نام هاجر دشت. ۲ و سارای د ابرام گفت: "خداوند از پیدا کدون اولاد مره محروم کده. پس تو قد کنیز مه یگجای شو تا شاید د وسیله ازو صاحب اولاد شوم. " و ابرام توره سارای ره قبول کد. ۳ پس سارای خاتون ابرام کنیز خو هاجر مصری ره گرفته د شوی خو ابرام دد که او ره خاتو کنه و ای واقعه بعد از ده سال بود-و-باش ابرام د سرزمین کنعان رخ دد. ۴ و ابرام قد هاجر خاو کد و او حامله شد. هاجر وختی دید که حامله شده، او بی بی خو ره توهین-و-تحقیر کد. ۵ و سارای د ابرام گفت: "ظلمی که د حق ازمه شده د گردون از تو یه. مه کنیز خو ره د بغل تو اندختم، مگم وختی او دید که حامله آسته، مره توهین-و-تحقیر کد. خداوند خود شی د بین ازمه و از تو قضاوت کنه. " ۶ ابرام د سارای گفت: "کنیز تو د دست خود تو یه؛ هر رقم که خوش دری قد شی بکو. " پس سارای قد هاجر سر بد رفتاری ره گرفت و او از پیش شی دوتا کد.

۷ و ملایکه خداوند د هاجر د نزدیک یگ چشمه که د سر راه منطقه شور بود، ظاهر شد ۸ و گفت: "آی هاجر، کنیز سارای! از کجا آمدی و د کجا موری؟" او گفت: "ما از پیش بی بی خو سارای دوتا کدیم. " ۹ اوخته ملایکه خداوند دزو گفت: "پیش آغه خو پس بورو و خود ره د دست ازو تسلیم کو. " ۱۰ ملایکه خداوند اِدامه دده دزو گفت: "ما نسل تو ره غدر کلو مونم، د اندازه که از کلونی، کس حساب نتنه. " ۱۱ امچنان ملایکه خداوند دزو گفت: "اینه، تو حامله آستی و

a ۱۵:۱۶ یعنی، خدا اونا ره تا او غیت ازو سرزمی بر نمونه. b ۱۶:۸ کلیمه «بی بی» د اینجی «صاحب کنیز» معنی میدیه.

یگ باچه میزایی؛ نام ازو ره اسماعیل بیل^{۱۲} چراکه خُداوند آه-و-نالِه مظلومانِه تُو ره شنیده. او یگ آدم جور موشه که رقم خِر وَحشی رفتار مونه و دست شی د جاغِه هر کس آسته و دست هر کس د جاغِه ازو؛ و او قد برارای خُو جاغِه د جاغِه زندگی مونه. «^{۱۳} و هاجر خُداوند ره که قد شی گپ زدد، دَمزی نام کوی کد: «تُو خُدا ی آستی که مینگری،» و قد خود خُو گُفت: «ایا او که مره مینگره، ما ام او ره دیدیم؟»^{۱۴} امزی خاطر امو چاه «بئیر-لاخی-روئی»^{۱۵} گُفته موشد؛ امو چاه د بین قادش و بارد آسته. ^{۱۵} پس هاجر د ابرام یگ باچه د دُنیا اورد و ابرام باچه خُو ره که هاجر زبید، اسماعیل نام ایشته. ^{۱۶} ابرام هشتاد و شش ساله بود که هاجر اسماعیل ره بلده شی د دُنیا اورد.

نشانی از قولِ خدا قد ابرام

۱۷ وختیکه ابرام نود و نه ساله بود، خُداوند دزو ظاهر شده گُفت: «ما خُدا ی قادرِ مطلق آستُم. د راه ازمه قدم بزَن و بے عیب بش. ^۲ ما عهد خُو ره بین از خود و ازتو بسته مونتُم و نسل تُو ره بے اندازه کلو مونتُم.»^۳ اوخته ابرام سجده کد و خُدا دزو گُفت: «^۴ اینه، عهد ازمه قد ازتو امی آسته که تُو بابِه کلونِ مِلتِ های کلو موشی. ^۵ ازی بعد دیگه نام تُو ابرام گُفته نشنه، بلکه نام تُو ابراهیم بشه، چراکه ما تُو ره بابِه کلونِ مِلتِ های کلو جور کدیم. ^۶ ما تُو ره غدر کلو بارور مونتُم؛ از تُو مِلتِ ها د وجود میرم و از تُو پادشایو پیدا موشه. ^۷ ما عهد خُو ره بین ازخو و ازتو و اولاده تُو که بعد ازتو مییه بسته مونتُم و ای عهد ابدی ره نسل د نسل برقرار میلم تا خُدا ی ازتو و اولاده تُو که بعد ازتو مییه بشم. ^۸ ما سرزمینی ره که فعلاً تُو بحیث بیگنه دز شی زندگی مونی، یعنی تمام سرزمین کنعان ره دز تُو و بعد از تُو د اولاده تُو د عنوانِ ملکیت ابدی موبخشم؛ و ما خُدا ی ازوا موبشُم.»^۹ خُدا بسم د ابراهیم گُفت: «تُو ام باید عهد مره نگاه کنی، ام تُو و ام اولاده تُو که بعد از تُو مییه د تمام نسل های خُو. ^{۱۰} عهد مه که شمو باید نگاه کنید، یعنی عهدی که بین ازمه و ازتو و اولاده تُو که بعد از تُو مییه اینی آسته: تمام مردا و باچه های شمو باید ختنه شنه. ^{۱۱} شمو باید گوشتِ اضافی خُو ره ختنه کنید چون اینمی نشانی عهدی آسته که بین ازمه و شمو یه. ^{۱۲} هر باچه هشت روزه از مینکل شمو باید د تمام نسل های شمو ختنه شنه، چی اونا ی که د خانه تولد شده و چی اونا ی که د پیسه از بیگنه گو خریده شده و از جَم اولاده تُو نییه. ^{۱۳} اَره، اونا حتماً باید ختنه شنه، چی اونا ی که د خانه پیدا شده و چی اونا ی که د پیسه خریده شده. د امزی رقم عهد مه د گوشت شمو د عنوانِ عهد ابدی باقی بَمنه. ^{۱۴} هر مردی ناختنه که گوشتِ اضافی شی ختنه نشده بشه، او از قوم خُو قطع موشه، چراکه او عهد مره میده کده.»

^{۱۵} خُدا بسم د ابراهیم گُفت: «مگم د باره خاتون تُو سارای، دیگه او ره سارای گُفته کوی نکو، بلکه نام ازو ساره^{۱۵} بشه. ^{۱۶} ما او ره برکت میدم و امچنان ازو بلده تُو یگ باچه موبخشم. اَره، ما او ره برکت میدم و ازو مِلتِ های کلو د وجود مییه و ازو پادشایون قوم ها پیدا موشه.»^{۱۷} اوخته ابراهیم سجده کد و خندیده د دل خُو گُفت: «ایا بلده مرد صد ساله باچه پیدا موشه و ساره د نود سالگی اولاد د دُنیا میره؟»^{۱۸} و ابراهیم د خُدا گُفت: «کشکه اسماعیل د حضور تُو زنده بَمنه.»^{۱۹} مگم خُدا گُفت: «نه، بلکه خاتون تُو ساره بلده تُو یگ باچه د دُنیا میره و تُو نام شی ره اسحاق^{۱۹} بیل. ما عهد خُو ره قد ازو بسته مونتُم تا عهد مه قد اولاده ازو که بعد ازو مییه یگ عهد ابدی بشه. ^{۲۰} مگم د باره اسماعیل توره تُو ره شنیدم: ما او ره برکت میدیم و او ره بارور کده اولاده شی ره بے اندازه کلو مونتُم. او آته دوازده حکمران موشه و ما ازو یگ مِلتِ کنه د وجود میرم. ^{۲۱} مگم عهد خُو ره قد اسحاق قایم مونتُم که ساره او ره سال دیگه دَمزی وخت بلده تُو د دُنیا میره.»^{۲۲} وختیکه خُدا توره خُو ره قد ابراهیم تامو کد از پیش ازو باله رفت. ^{۲۳} دَمزو روز ابراهیم، باچه خُو اسماعیل و پگ کسای ره که د خانه شی تولد شدد و ام اونا ی ره که د پیسه خریده شدد، یعنی پگ باچه ها و مردای ره که د

^a ۱۶:۱۱ «اسماعیل» یعنی «خُدا میشتوه». ^b ۱۶:۱۴ یعنی «چاه خُدا ی زنده که مره مینگره». ^c ۱۷:۵ «ابرام» یعنی «آته بزرگ» یا «آته بزرگوار». و «ابراهیم» یعنی «آته مِلتِ های کلو». ^d ۱۷:۱۵ «ساره» یعنی «شاهدخت». ^e ۱۷:۱۹ «اسحاق» یعنی «خنده».

خانه ابراهیم بود، گرفته گوشتِ اضافی ازوا ره ختنه کد، امو رقم که خدا دزو امر کدد. ۲۴ ابراهیم نود و نه ساله بود که گوشتِ اضافی شی ختنه شد، ۲۵ و باچه شی اسماعیل سیزده ساله بود که گوشتِ اضافی شی ختنه شد. ۲۶ آر، دمزو روز ابراهیم و باچه شی اسماعیل ختنه شد ۲۷ و هر مرد که د خانه ابراهیم بود، چی اونای که د خانه تولد شد و چی اونای که د پیسه از بیگنه خریده شد، قد شی قتی ختنه شد.

وعده یگ باچه از طرفِ خدا د ابراهیم و ساره

۱۸

۱ و خداوند د بلوطستان ممری د ابراهیم ظاهر شد و ختیکه او د گرمی روز د دان خیمه خو شششد. ۲ ابراهیم سر خو ره باله کد و دید که سه مرد د نزدیک شی ایسته یه. و ختیکه اونا ره دید از دان خیمه خو باله شد و زود د منده نشی ازوا رفت و خود ره طرف زمی خم کده ۳ گفت: "بادار مه، اگه نظر لطف تو د بله مه آسته، از پیش غلام خو نرو. اگه شمو از مه خوش-و-راضی آستید از پیش نوکر خو نرو. ۴ بیل که کم ذره او دز شمو بیرم تا که پای خو ره ششسته د زیر درخت دمراسی کنید. ۵ ما مورم و یگ لغمه نان دز شمو میرم تا بخورید و قوت بگیرید؛ بعد ازو میتنید که بورید. چون بلده امزی، گذر شمو از پیش خدمتگار شمو شده. " اونا گفت: "هر چیزی که گفتی، بگو. " ۶ اوخته ابراهیم د عجله د خیمه خو رفته د ساره گفت: "زود کو! سه کاسه آرد خوب بگیر و قفقو کده یکی پخته کو. " ۷ بعد ازو خود شی سون گله دویده یگ گوسله خوب و نازک ره گرفت و د خدمتگار خو دد تا او ره دستی پخته کنه. ۸ پس ابراهیم مسکه و شیر ره گرفته قد گوشتِ گوسله که پخته کدد آورد و د پیش ازوا ایشت. د حالیکه اونا دزو مخورد، ابراهیم د خدمت ازوا د زیر درخت ایسته بود. ۹ و اونا دزشی گفت: "خاتون تو ساره کجا یه؟" او گفت: "اونه، د خیمه. " ۱۰ یکی ازوا گفت: "سال دیگه د اینی وخت پیش تو مییم و خاتون تو ساره صاحبِ باچه موشه. " ساره از دان خیمه که د پشت ابراهیم بود، گوش موکد. ۱۱ ازی که ابراهیم و ساره کلو پیر-و-سال خورده بود و عادتِ ماهوارِ زنانه ساره قطع شد، ۱۲ ساره قد خود خو خندیده گفت: "آیا ما که پیر-و-سالخورده شدیم و بادار مه ام پیر-و-سالخورده شده، میتنم شوق دشته بشم؟" ۱۳ خداوند د ابراهیم گفت: "ساره چرا خنده کده گفت: 'آیا واقعاً باچه پیدا مونم، د حالیکه پیر شدیم؟' ۱۴ آیا کدم کاری آسته که د پیش خداوند مشکل بشه؟ د زمان تعیین شده، سال دیگه دمزی وخت دوباره د پیش تو مییم و ساره صاحبِ باچه موشه. " ۱۵ مگم ساره از ترس انکار کده گفت: "ما خنده نکدم!" او گفت: "آر، تو خنده کدی!"

شفاعت ابراهیم بلده مردم سدوم

۱۶ بعد ازو امو مردا باله شده روی خو ره طرف سدوم کد و ابراهیم قد ازوا رفت تا اونا ره رو به راه کنه. ۱۷ مگم خداوند گفت: "آیا چیزی ره که کدنی آستم، از ابراهیم تاشه کنم، ۱۸ د حالیکه از ابراهیم یگ ملت کنه و قوی جور مونم و پگ ملت های دنیا د وسیله ازو برکت پیدا مونه؟ ۱۹ نه، چون ما او ره انتخاب کدیم تا که او اولادا و خاتوار خو ره بعد از خو نصیحت کنه که اونا د وسیله د جای آوردن عدالت و انصاف راه-و-طریق خداوند ره نگاه کنه. اوخته خداوند چیزی ره که د ابراهیم وعده کده بلده ازو پوره مونه. " ۲۰ پس خداوند گفت: "ناله-و-فریاد د ضد سدوم و عموره غدر بلند شده و گناه های ازوا کلو و گرتنگ آسته. ۲۱ ما تیلو مورم و توخ مونم که مطابق ناله-و-فریادی که د پیش مه رسیده اونا کاملاً امو رقم رفتار کده یا نه. اگه نکدد، ما میدنم. " ۲۲ بعد ازو امو دو مرد طرف سدوم ری شد، مگم ابراهیم هنوز ام د پیش خداوند ایسته مند. ۲۳ و ابراهیم خود ره د خداوند نزدیک کده گفت: "آیا عادل و شریب ره یگ جای نابود مونی؟ ۲۴ فرض کو دمزو شار پنجاه نفر عادل موجود بشه، باز ام شار ره خراب مونی و او جای ره از خاطر امزو پنجاه نفر عادل نگاه نمونی؟

۲۵ از تو دور بشه که ای کار ره بکنی و عادل و شیر ره یگ جای بکشی تا عادل و شیر برابر بشه! نه، از تو دور بشه. آیا قاضی تمام دنیا نباید انصاف ره د جای بیره؟“ ۲۶ و خداوند گفت: ”اگه پنجاه نفر عادل د شار سدوم پیدا کنم، ما تمام امزو جای ره از خاطر ازوا نگاه نمونم.“ ۲۷ ابراهیم د جواب شی گفت: ”ما جرأت کده قد مولای خو توره گفتم اگرچه ما خاک و خگشتر آستم.“ ۲۸ اگه پنج نفر از پنجاه نفر عادل کم بشه، آیا از خاطر که پنج نفر کم آسته شار ره خراب مونی؟“ خداوند گفت: ”اگه چل و پنج نفر عادل د اونجی پیدا کنم او ره خراب نمونم.“ ۲۹ ابراهیم بسم دزو عرض کده گفت: ”شاید د اونجی چل نفر عادل پیدا شنه.“ خداوند گفت: ”از خاطر چل نفر، ما او ره خراب نمونم.“ ۳۰ گفت: ”یا مولا، قار نشنی تا بسم توره بگم: اگه د اونجی فقط سی نفر پیدا شنه؟“ خداوند گفت: ”اگه سی نفر د اونجی پیدا کنم ما او ره خراب نمونم.“ ۳۱ ابراهیم گفت: ”بسم جرأت مونم که قد مولای خو گپ بزئم: اگه د اونجی بیست نفر پیدا شنه؟“ او گفت: ”از خاطر بیست نفر ما او ره خراب نمونم.“ ۳۲ ابراهیم بسم گفت: ”یا مولا، قار نشنی؛ فقط یگ دفعه دیگه توره موگیم. اگه ده نفر د اونجی پیدا شنه؟“ خداوند گفت: ”از خاطر ده نفر او ره خراب نمونم.“ ۳۳ وختیکه خداوند توره خو ره قد ابراهیم خلاص کد او از اونجی رفت و ابراهیم پس د جای خو آمد.

سدوم و عموره

۱۹ و او دو ملایکه د وخت آفتو ششتو د سدوم رسید؛ و لوط د درگه شار سدوم ششتند. وختیکه لوط اونا ره دید از جای خو باله شد و د منده نشی ازوا رفت و خود ره طرف زمی خم کده ۲ گفت: ”ای بادارای مه، د خانه غلام خو بیید و پایای خو ره ششسته شاو ره تیر کنیید. بعد ازو صباح گاه باله شنید و د راه خو بورید.“ مگم اونا گفت: ”نه، مو شاو ره د میدانی شار تیر مونی.“ ۳ لیکن ازی که لوط کلو شله شد اونا قد شی آمد و د خانه شی داخل شد. او بلده ازوا مهمانی ترتیب دده نان فطیر پخته کد و اونا خورد. ۴ پیش ازی که اونا خاو کنه، مردای شار یعنی مردای سدوم از جوان گرفته تا پیر، یگ مردم از هر گوشه شار آمد و خانه لوط ره محاصره کد ۵ و چیغ زده د لوط گفت: ”او دو مرد که امشاو د پیش تو آمده کجا یه؟ اونا ره د پیش از مو بیر تاکه مو قد ازوا خاو کنی.“ ۶ لوط د دان درگه بر شده د پیش ازوا رفت و درگه ره از پشت خو بسته کده ۷ دزوا گفت: ”برارون مه، خاهش مونم که امی کار زشت ره نکنیید. ۸ اینه، ما دو دختر درم که دست هیچ مرد دزوا نرسیده. اونا ره د پیش شمو میرم و هر کاری که دل شمو میخایه قد ازوا بکنیید. مگم قد ازی دو مرد کار ندشته بشید، چراکه اونا د سایه خانه مه پناه گرفته.“ ۹ اونا گفت: ”پس شو!“ و ادامه دده گفت: ”ای نفر آمد که د عنوان بیگنه د اینجی زندگی کنه و آلی دز مو آمر-و-نهی مونه! آلی قد ازتو ازوا کده کار بدتر مونی.“ اوخته اونا د بله امزو آدم یعنی لوط هجوم آورد و نزدیک آمد که درگه ره میده کنه. ۱۰ مگم امو دو مرد دست خو ره دراز کد و لوط ره د پیش خودون خو د منه خانه کش کد و درگه ره کیب کد. ۱۱ بعد ازو آدمای ره که د دان درگه خانه بود، از ریزه گرفته تا کینه شی ره دچار کوری کد، د اندازه که اونا درگه ره پیدا نتنست. ۱۲ اوخته امو دو مرد د لوط گفت: ”آیا دیگه کس ام از تو د اینجی آسته؟ داماد ها، باچه ها، دختر و هر کسی ره که دمزی شار دری، اونا ره ازینجی بکش، ۱۳ چون مو ای جای ره خراب مونی، چراکه ناله-و-فریاد د ضد مردم امزی شار د حضور خداوند عذر بلند شده و خداوند مو ره ربی کده تا ای شار ره بیرو کنی.“

۱۴ پس لوط برو رفت و د نامزادای دخترن خو گفت: ”عجله کنیید! ازینجی بر شنید، چراکه خداوند ای شار ره تباه کدنی آسته!“ مگم ای توره د نظر ازوا ریشخندی آمد. ۱۵ و صباح گاه د دم روز واز شدو امو دو ملایکه لوط ره شله شده گفت: ”باله شو! خاتو و دو دختر خو ره که د اینجی آسته گرفته بورو؛ نشنه که شمو ام د جزای امزی شار نابود شنید.“ ۱۶ د حالیکه لوط دل و نادل بود امو دو مرد دست ازو، از خاتو و از دو دختر شی ره گرفت و اونا ره بر کده د برون شار ایله کد، چراکه خداوند د حق ازوا مهربان بود. ۱۷ وختیکه اونا ره برو بر کد یکی ازو دو مرد دزوا گفت: ”بلده نجات جان

خُو دوتا کُنید! پُشت خُو ره توخ نکُنید و د هبچ جای دشت ام ایسته نشنید. فقط سون کوه ها دوتا کُنید، نشنه که نابود شنید. ^{۱۸} و لوط دزوا گُفت: ”آی بادارای مه، ای رقم نکید. ^{۱۹} اینه، نظر لطف شمو د بله غلام شمو قرار گرفته و شمو د حق ازمه کلو مهربانی کدید و جان مه ره نجات ددید. مگم نمی تَم دَمزو کوه ها دوتا کَم. ما میتَرَسَم که پیش از رسیدو د کوه ها بلا دامونگیر مه شنه و ما بَمَرَم. ^{۲۰} اونه، امو آغیل نزدیک آسته که میتَم دَزو دوتا کَم؛ و او ریزه ام آسته! مَره بیل که د اُونجی دوتا کَم تا جان مه نجات پیدا کُنه. آیا او ریزه نییه؟“ ^{۲۱} او دزشی گُفت: ”خو، صحیح آسته. امی خاهش تُو ره ام پوره موم و آغیلی ره که د باره شی توره گُفتی سرنگون نموم. ^{۲۲} عَجَله کده د اُونجی دوتا کُو، چراکه ما هبچ کار نمیتَم تا وختیکه شمو د اُونجی نرسید.“ امزی خاطر نام ازو آغیل ره صوغر^۳ ایشت.

^{۲۳} آفتو د حال بُر شدو بود که لوط د آغیل صوغر رسید. ^{۲۴} اوخته خداند گوگرد و آتش ره از آسمو د بله سدوم و عموره بارند ^{۲۵} و امو دُو شار و تمام منطقای دوروبر شی ره قد باشنده های شارا و نباتات زمی تباه کد. ^{۲۶} مگم خاتون لوط سون پس پُشت خُو توخ کد و یگ سون نَمک جور شد.

^{۲۷} و ابراهیم صباح گاه باله شد و طرف امزو جای رفت که د اُونجی د خُصور خداند ایسته شده بود. ^{۲۸} او طرف سدوم و عموره و تمام دشت توخ کد و دید که اونه، دود امو سرزمی مثل دود کوره باله موره. ^{۲۹} وختیکه خدا شارای دشت ره نابود کد، او ابراهیم ره یاد کد و لوط ره از منه امزو نابودی بُرو آورد. آر، وختی خدا شارای ره که لوط دزوا زندگی مُوكد سرنگون کد، او لوط ره کشید.

نسل عمونی ها و موآبی ها

^{۳۰} لوط از صوغر بُر شد و قد دُو دختر خُو د کوه جای-د-جای شد، چون از مندو د صوغر ترس مُوخورد؛ پس او قد دُو دختر خُو د یگ غار زندگی مُوكد. ^{۳۱} اوخته دختر کینه لوط د دختر ریزه شی گُفت: ”آته مو پیر شده و کدم مرد دیگه ام د روی زمی نییه که د مطابِق رسم و رواج دُنیا قد از مو خاو کنه. ^{۳۲} بیه که د آته خُو شراب بدی و قد شی خاو کُنی تا از آته خُو نسل دشته بشی.“ ^{۳۳} پس امو شاو اونا آته خُو ره شراب دد و دختر کینه آمده قد آته خُو خاو شد. مگم لوط از خاو شدو و بله شدون دختر خُو خبر نشد. ^{۳۴} روز دیگه شی، دختر کینه د ریزه گُفت: ”اونه، دیشاو ما قد آته خُو خاو کدم. بیه که امشاو بسم او ره شراب بدی و ایمدفعه تُو بورو قد شی خاو کُو تا از آته خُو نسل دشته بشی.“ ^{۳۵} پس امو شاو ام آته خُو ره شراب دد و دختر ریزه رفته قد شی خاو شد. مگم لوط از خاو شدو و بله شدون دختر خُو خبر نشد. ^{۳۶} دَمزی رقم هر دُو دختر لوط از آته خُو حامله شد. ^{۳۷} و دختر کینه باچه د دنیا آورد و او ره موآب نام ایشت. او بابه کلون موآبی ها تا امروز آسته. ^{۳۸} دختر ریزه ام یگ باچه د دنیا آورد و نام ازو ره بن عمی ایشت. او بابه کلون عمونی ها تا امروز آسته.

ابراهیم و ایمیملک

۲۰^۱ و ابراهیم از مَمری سون منطقه جنوب کوچ کد و د مینکل قادش و سُور جای-د-جای شد و د شارِ جرار زندگی مُوكد. ^۲ د امزو عیت ابراهیم د باره خاتون خُو ساره گُفت که: ”او خوار مه یه.“ پس ایمیملک پادشاه جرار نفر ربی کد تا ساره ره د قصر شی بیره. ^۳ مگم خدا د وختِ شاو د ایمیملک د خاو ظاهر شده گُفت: ”اینه، تُو مُردنی آستی، چون خاتونی ره که گرفتی، خاتون شوی دار آسته.“ ^۴ ایمیملک تا هنوز قد شی نزدیکی نکدد. پس گُفت: ”خداندا، آیا تُو واقعاً قوم عادل ره نابود مونی؟ ^۵ آیا او خود شی دز مه نگُفت که او خوار مه یه؟ و ساره ام خود شی گُفت که او برار مه یه. ما قد دل صاف و دست پاک ای کار ره کدم.“ ^۶ اوخته خدا د عالم خاو دَزو گُفت: ”آر، ما میدم که تُو ای کار

^{۱۹:۲۲} «صوغر» یعنی «ریزه».

ره قد دل صاف کدی و امزی خاطر تُو ره نگاه کدم تا دَ ضِد مه گناه نکنی و نه ایشتم که دزُو دست بزنی. ^۷ آلی خاتون امزُو مرد ره پس تسلیم شی کُو، چراکه او یگ پیغمبر آسته و بلده تُو دُعا مونه تا زنده بُمَنی. ولی اگه او ره پس تسلیم نکنی، یقین دشته بش که تُو و پگ کسای که دز تُو تعلق دَره، حتماً مُومرید. ^۸ صباح گاه اَیملک باله شد و تمام خدمت گارای خُو ره کوی کده پگ امزی توره ها ره دزوا نقل کد و اونا کلو ترسید. ^۹ اوخته اَیملک، ابراهیم ره طلب کد و دزُو گفت: ”ای چی کار بُود که تُو دَ حق ازمو کدی؟ و ما چی گناه دَ حق از تُو کده بُودم که تُو مره و مملکت مره دُچار امزی گناه کته کدی؟ تُو کارای ره که دَ حق از مه کدی باید نُموکدی.“ ^{۱۰} و اَیملک از ابراهیم پُرسان کد: ”چی فکر کده امی کاره کدی؟“ ^{۱۱} ابراهیم دَ جواب شی گفت: ”ما فکر کدم که دَمزی جای ترس از خُدا هیچ وجود ندره و مره بخاطر خاتون مه مُوکشه. ^{۱۲} علاوه ازی او راستی خوار مه آسته؛ اَره، او دُختر آته مه آسته، لیکن دُختر آبه مه نییه؛ و او خاتون مه شده. ^{۱۳} وختیکه خُدا مره از خانه آته مه دَ سرزمینای دُور-و-بیگنه اُورد، ما دَ ساره گفتُم، امی مهربانی ره دَ حق از مه بُکو: دَ هر جای که رفتی دَ باره از مه بُگی که ای برار مه آسته.“

^{۱۴} اوخته اَیملک گوسپندو، گاو ها، غلاما و کینیزا ره گِرِفته دَ ابراهیم بخشید و خاتون شی ساره ره پس دزُو تسلیم کد. ^{۱۵} و اَیملک گفت: ”اینه، سرزمین مه دَ پیش روی تُو آسته و هر جای که خوش تُو مییه دَ اُونجی زندگی کُو.“ ^{۱۶} بعد از دَ ساره گفت: ”اینه، هزار مِثقال نُقره ره دَ برار تُو میدم تا بیگناهی تُو دَ پیش تمام کسای که قد تُو آسته معلوم شنه و پگ بدنه که نسبت دز تُو دَ انصاف رفتار شده.“ ^{۱۷} اوخته ابراهیم پیش خُدا دُعا کد و خُدا اَیملک، خاتون شی و کینیزای شی ره شفا دَد تا صاحب اولاد شنه؛ ^{۱۸} چون خُداوند رَحِم تمام خاتونوی خانوار اَیملک ره از خاطر ساره خاتون ابراهیم بسته کدد.

تَوَلِدِ إِسْحَاق

۲۱ ^۱ و خُداوند اُمُو رقم که گفتد، دَ بله ساره نظر کد و چیزی ره که وعده کدد، بلده ساره پوره کد. ^۲ ساره حامله شد و بلده ابراهیم دَ سن-و-سال پیری شی یگ باچه دَ دنیا اُورد، دَ امزُو وخت که خُدا دز شی گفتد. ^۳ و ابراهیم باچه خُو ره که ساره بلده شی دَ دنیا اُورد، اِسحاق نام ایشت. ^۴ ابراهیم باچه خُو اِسحاق ره دَ هشت روزگی شی ختنه کد، اُمُو رقم که خُدا دزُو امر کدد. ^۵ ابراهیم صد ساله بُود که باچه شی اِسحاق پیدا شد. ^۶ ساره گفت: ”خُدا دز مه خنده دده. هر کسی که بَشَنوه، قد از مه خوشی-و-خنده مونه.“ ^۷ ^a ساره بسم گفت: ”کی باور شی میمد که دَ ابراهیم بُگیه، ساره صاحب نلغه شده او ره شیر میدیه؟ مگم ما دَ سن و سال پیری ازو بلده شی یگ باچه دَ دنیا اُردم.“

^۸ اُمُو نلغه کته شده از شیر جدا شد و دَ امزُو روز که اِسحاق از شیر جدا شد، ابراهیم اوماغ کته گرفت.

اِخْتِلَافَاتِ بَیْنِ سَارَهِ وَ هَاجِرِ

^۹ اوخته ساره دید که باچه هاجر مصری، اُمُو که بلده ابراهیم پیدا شد، قد اِسحاق ریشخندی مونه. ^{۱۰} پس ساره دَ ابراهیم گفت: ”ای کینیز و باچه شی ره از خانه بُر کُو، چراکه باچه ازی کینیز قد باچه مه اِسحاق دَ میراث شریگ نییه.“

^{۱۱} مگم ای توره دَ نظر ابراهیم دَ باره باچه شی اِسماعیل سخت بد خورد. ^{۱۲} لیکن خُدا دَ ابراهیم گفت: ”دَ باره باچه و کینیز خُو هاجر تشویش نکُو. هر چیزی که ساره دز تُو گفته اُمُو طور بُکو، چراکه از اِسحاق نسل تُو دَ نام تُو کوی موشه. ^{۱۳} و از باچه کینیز ام یگ ملت جور مونتُم، چراکه او ام نسل تُو یه.“

۱۴ پس ابراهیم صَباح‌گاه باله شُد و نان و مَشکِ پُر از او ره گِرِفته دَ هاجر دَد. او اُمُو چِیزا ره دَ شانِه شی ایشته او ره قد باچه شی رِبی کد. اونا رفت و دَ بیابونِ بَئیرِشِیع سرگردو شُد. ۱۵ وختیکه او مَشک خلاص شُد هاجر باچه خُو ره زیر یگ بوئه خاو دَد، ۱۶ و خود شی دَ یگ فاصِلِه تیررس دُورتر ازو شِشت، چُون او قد خُو کُفت: «نمیتنم مرگِ باچه خُو ره بَنگرم» و دَ حالیکه رُوی خُو ره سُونِ ازو کده شِشندُ آواز خُو ره بلند کده چخرا کد. ۱۷ و خُدا آوازِ باچه ره شَنِید و ملایکِه خُدا از عالمِ باله هاجر ره کُوی کده کُفت: «ای هاجر، تُو ره چی شُدِه؟ ترس نَخور، چراکه خُدا آوازِ باچه ره از جایی که او آسته، شَنِیده. ۱۸ باله شو، باچه ره رُست کده دَ دِست خُو بَگیر، چراکه ما ازو یگ مِلتِ کنه جور مُونم.» ۱۹ اوخته خُدا چیمای هاجر ره واز کد و او یگ چاهِ آو ره دید. و هاجر سُون چاهِ رفته مَشکِ ره پُر از او کد و باچه خُو ره وُچی دَلجی کد. ۲۰ و خُدا قد اِسماعیل^a بود و او کنه شُدِه دَ بیابو جای-د-جای شُد و تیرانداز جور شُد. ۲۱ او دَ دَشتِ پاران زندگی مُوكد و اِبِه شی یگ خاتُو از سرزمینِ مِصر بلده شی گِرِفَت.

قَوْل دَ بَینِ اِبراهیم و اَیْمَلِک

۲۲ دَ امزُو عَیتِ اَیْمَلِک و فیکول سرکرده لشکر شی پیشِ ابراهیم آمده کُفت: «هر کاری که مَوکُنی خُدا قد تُو آسته! ۲۳ پس دَ امینجی بلده مه دَ خُدا قَسَم بُوخور که دَز مه و اولادِه مه و نسل مه خیانت نُمونی، بلکه اُمُو رَقمیکه ما دَ حَقِ ازتُو مِهربانی بُویم، تُو ام دَ حَقِ ازمه و مردَمِ سرزمینی که دَ زشی دَ عِنوانِ بیگنه زندگی مونی، مِهربان موبشی.» ۲۴ ابراهیم کُفت: «قَسَم مُوخورم.» ۲۵ اوخته ابراهیم دَ باره چاهِ آو که خِدْمَتگاری اَیْمَلِک دَ زور گِرِفْتد، پیشِ اَیْمَلِک شِکایت کد. ۲۶ اَیْمَلِک کُفت: «ما خبر نَدَرُم که امی کاره کی کده؛ تُو ام دَ ای باره دَز مه چیز نَکُفتی و تا امروز ما دَزی باره نَشَنِیده بُوَدُم.» ۲۷ پس ابراهیم، گوسپندو و گاوها ره دَ اَیْمَلِک دَد و اونا قد یگدیگه خُو عهد بسته کد. ۲۸ ابراهیم هفت باره ماده از رَمِه خُو جدا کد؛ ۲۹ و اَیْمَلِک از ابراهیم پُرسان کد: «معنای جدا کدونِ امزی هفت باره ماده چی آسته؟» ۳۰ ابراهیم دَ جواب شی کُفت: «امی هفت باره ماده ره از طرفِ ازمه قَبول کُوتا امیا یگ شاهدهی بَشه که ما امی چاه ره کَنَدیم.» ۳۱ پس او جای بَئیرِشِیع^b کُفته شُد چراکه هر دُوی ازوا دَ اُونجی قد یگدیگه خُو قَوْل-و-قَسَم کد. ۳۲ بعد از عهد بسته کدو دَ بَئیرِشِیع، اَیْمَلِک و فیکول قومندانِ لشکر شی باله شُدِه پس دَ سرزمینِ فِلَسطینیا رفت. ۳۳ و ابراهیم دَ بَئیرِشِیع یگ دِرختِ گَز شَند و دَ اُونجی نامِ خُداوند، خُداي اَبَدی ره گِرِفته عِبادت کد. ۳۴ و ابراهیم بلده عَدْر وخت دَ سرزمینِ فِلَسطینیا دَ عِنوانِ بیگنه زندگی کد.

اِمْتِحانِ اِبراهیم

۲۲ بعد ازو چِیزا خُدا ابراهیم ره اِمْتِحان کده دَ زشی کُفت: «ای ابراهیم!» و او کُفت: «اَمْر کُو صَاحِب.» ۲ خُدا کُفت: «باچه خُو ره، یگانه باچه خُو اِسحاق ره که دوست دَری بَگیر و دَ سرزمینِ مورییا بورو و او ره دَ اُونجی دَ بِلِه یگ کوه که دَز تُو نشو میڈم دَ عِنوانِ قُربانی سوختنی تقدیم کُو!» ۳ صُبحِ روزِ دِیگه شی ابراهیم باله شُدِه خَر خُو ره پالو کد و دُو نفر از خِدْمَتگاری خُو ره قد باچه خُو اِسحاق گِرِفَت و یگ مقدار هیزم بلده سوختندونِ قُربانی سوختنی میده کد و رِبی شُدِه سُونِ امزُو جای رفت که خُدا دَ زشی اَمْر کُدد. ۴ دَ روزِ سِوَمِ ابراهیم باله توخ کد و اُمُو جای ره از دُور دید. ۵ اوخته ابراهیم دَ خِدْمَتگاری خُو کُفت: «شُمُو امینجی دَ پیشِ خَر بَشَنِید؛ ما و باچه مه دَ اُونجی موری و عِبادت کده پس دَ پیشِ از شُمُو میی.» ۶ ابراهیم هیزم ره که بلده سوختندونِ قُربانی سوختنی اُورُدَد، دَ پُشتِ باچه خُو اِسحاق بار کد و خود شی آتِش و کارد ره گِرِفَت و هر دُوی شی قتی رِبی شُد. ۷ اوخته اِسحاق دَ آتِه خُو ابراهیم کُفت: «آتِی!» آتِه شی

^a ۲۰:۲۱ دَ جای «اسماعیل» زبونِ عبرانی «قد امزُو باچه بُود» نَوشته یه. ^b ۳۱:۲۱ «بَئیرِشِیع» دُو معنی دَره یعنی «چاهِ هفت» و «چاهِ قَسَم.»

گفت: "بگی باچه مه. " اسحاق گُفت: " مو آتش و هیژم دَری، لیکن باره قُربانی سوختنی کُجا یه؟ " ^۸ ابراهیم دَ جواب شی گُفت: " باچه مه، خُدا باره قُربانی سوختنی ره خود شی میرسنه. " و هر دوی شی دَ راه خُو ادامه دد. ^۹ وختی اونا دَمز و جای رسید که خُدا دَزشی گُفتد، ابراهیم دَ اُنجی یگ قُربانگاه جور کد و هیژم ره بله شی چیند. بعد از و باچه خُو اسحاق ره بسته کده دَ قُربانگاه دَ بله هیژم ایشیت. ^{۱۰} اوخته ابراهیم دَست خُو ره دراز کده کارد ره گُرفت تا که باچه خُو ره قُربانی کنه. ^{۱۱} لیکن ملایکه خُداوند از آسمو اُو ره کوی کده گُفت: " ابراهیم، ابراهیم! " و اُو دَ جواب شی گُفت: " امر کُو صاحب! " ^{۱۲} ملایکه گُفت: " دَست خُو ره دَ باچه دراز نکُو؛ دَزو هیچ کار نگیر! چُون آلی میدنم که از خُدا میترسی، چراکه باچه خُو ره، یگانه باچه خُو ره از مه دریغ نکدی. "

^{۱۳} و ابراهیم سر خُو ره باله کده دید که دَ پس پشت شی یگ قوچ آسته و شاخای شی دَ مننه بوئه بند منده. پس اُو رفته قوچ ره گُرفت و اُو ره دَ عوص باچه خُو دَ عنوان قُربانی سوختنی تقدیم کد. ^{۱۴} و ابراهیم امو جای ره دَ نام «خُداوند مهبیا مونه» نام کد. امو رقم که تا امروز گُفته موشه، " دَ کوه خُداوند مهبیا موشه. " ^{۱۵} و ملایکه خُداوند دفعه دوم از عالم باله ابراهیم ره کوی کده ^{۱۶} گُفت: " خُداوند موه که دَ ذات خُو قسم موخورم: ازی که تُو ای کار ره کدی و باچه خُو ره، یگانه باچه خُو ره از مه دریغ نکدی، ^{۱۷} ما یقیناً تُو ره برکت میدم و نسل تُو ره رقم ستاره های آسمو و ریگ دریا آلی کلو مونم. و اولاده تُو درگه های شار دُشمنای خُو ره تصرف مونه. ^{۱۸} و دَ وسیله اولاده تُو پگ ملت های دُنیا برکت پیدا مونه، چراکه تُو توره مه ره گوش کدی. " ^{۱۹} اوخته ابراهیم دَ پیش خدمتگاری خُو پس آمد و اونا باله شُده پگ شی طرف بیترشیع ری شد. و ابراهیم دَ بیترشیع زندگی موكد.

اولاده ناحور

^{۲۰} بعد ازی چیزا دَ ابراهیم گُفته شُد که " ملکه ام بلده برار تُو ناحور باچه ها دَ دُنیا آورده: ^{۲۱} باچه اولباری شی عوص و برار شی بوص و قموئیل آته ارام، ^{۲۲} کاسد، خزو، پلداش، یدلاف و بثوئیل. " ^{۲۳} بثوئیل آته ریکا شد. امی هشت باچه ره ملکه بلده ناحور برار ابراهیم دَ دُنیا آورد. ^{۲۴} کنیز ناحور که رومه نام دَشت، اُو طابح، گاحم، تاحش و معکه ره بلده شی دَ دُنیا آورد.

مرگ ساره

۲۳ ^۱ ساره یگ صد و بیست و هفت سال زندگی کد؛ اینمی سال های عمر ساره بود ^۲ و اُو دَ قریت اربع، یعنی دَ جبرون دَ سرزمین کنعان فوت کد و ابراهیم بلده شی ماتم گُرفته چخرا کد. ^۳ و ابراهیم از پالوی میت خُو باله شُده دَ پیش بنی حِت رفت و دَزوا گُفت: ^۴ " ما دَ مینکل شمو بیگنه و مسافر استم؛ دز مه یگ جای بلده قبرستو سودا کنید تا میت خُو ره از پیش چیم خُو دَ اُنجی دفن کنم. " ^۵ بنی حِت دَ جواب ابراهیم گُفت: ^۶ " بادار مه، توره مو ره گوش کُو. تُو دَ مینکل مو شخصیت بزرگ استی. میت خُو ره دَ خوبترین قبر های مو دفن کُو. هیچ کدم مو قبر خُو ره از تُو دریغ نمونی اگه تُو میت خُو ره دفن کنی. " ^۷ پس ابراهیم باله شد و خود ره دَ پیش مردم امزو سرزمی، یعنی بنی حِت خم کد ^۸ و قد ازوا گپ زده گُفت: " اگه دل شمو آسته که ما میت خُو ره از پیش چیم خُو دفن کنم، پس توره مره بشنوبد و از عفرون باچه صوحار بلده مه درخاست کنید ^۹ تا غار مکفیله ره که ملکیت شی و دَ آخر زمینای شی آسته، دز مه بدیه. بیلید که اُو ره دَ قیمت کامل دَ حضور از شمو بلده قبرستو دَ عنوان ملکیت دز مه سودا کنه. "

^{۱۰} عفرون دَ بین حِتیا ششند. پس عفرون حِتی دَ جواب ابراهیم دَ حضور بنی حِت یعنی دَ حضور پگ کسای که دَ درگه شار ازو جم شُد، گُفت: ^{۱۱} " نه بادار مه، دز مه گوش کُو! ما امو پئی زمی ره دز تُو موبخشم و غاری که دزو تعلق دَره ام از تُو بشه. دَ حضور قومای خُو اُو ره دز تُو موبخشم. بورو، میت خُو ره دفن کُو. " ^{۱۲} پس ابراهیم خود ره دَ پیش مردم

امزُو سرزمی حَم کد ۱۳ و قد عِفرون دَ حُصُورِ مَرْدُمِ امزُو سرزمی گپ زده گُفت: "لُطفاً عرض مَرِه گوش کُو: ما قِیَمَتِ اَزُو زمی ره دَز تُو میڈم. او ره از طرفِ ازمه قبُول کُو تا مِیْت حُو ره دَ اُونجی دَفن کُنم." ۱۴ و عِفرون دَ جوابِ اِبْرَاهِیم گُفت: ۱۵ "بادار مه، دَز مه گوش کُو: یگ پَیّی زمی که چار صد مِثقال نقره قِیَمَتِ دَرِه، ای دَ بَیْنِ ازمه و اَزتو چی آسته؟ بورُو، مِیْت حُو ره دَفن کُو." ۱۶ اِبْرَاهِیم گبِ عِفرون ره گوش کد و نقره ره که عِفرون دَ حُصُورِ بَنی حِت یاد کد، یعنی چار صد مِثقال نقره ره دَ مُطابِقِ وَزنی که رواج بُود بِلدِه عِفرون تُول کده دد. ۱۷ دَ امزی رقم زمینِ عِفرون دَ مَنْطِقِه مَکفیلِه که رُوی دَ رُوی مَمری بُود، یعنی زمی و غاری که دَزُو تَعَلُقِ دَشْتِ قَد پَگِ دِرختای که دَ جَعِه شی بُود، ۱۸ دَ حُصُورِ بَنی حِت، یعنی تمام کسای که دَ دَرِگِه شارِ اَزُو اَمَدَد دَ عِنوانِ مُلکِیْتِ دَ اِبْرَاهِیم تحویل دده شد.

۱۹ بعد اَزُو اِبْرَاهِیم خاتُون حُو ساره ره دَ غارِ زمینِ مَکفیلِه که رُوی دَ رُوی مَمری یعنی جِبرون دَ سرزمینِ کِنعان بُود، دَفن کد. ۲۰ خُلاصه، امُو زمی قَد غاری که دَزُو تَعَلُقِ دَشْتِ دَ عِنوانِ قَبْرِستو از طرفِ بَنی حِت دَ مُلکِیْتِ اِبْرَاهِیم تحویل دده شد.

یگ خاتُو بِلدِه اِسحاق

۲۴

۱ اِبْرَاهِیم پیر و سال خورده شُد، و خُداوند اُو ره دَ تمام کارای شی بَرکت دده بُود. ۲ یگ روز اِبْرَاهِیم دَ خِدْمَتگار حُو که کَبِه خانِه شی و مَسئُولِ تمام دارایی شی بُود، گُفت: "دِست حُو ره زیرِ ران مه بیل ۳ و دَ خُداوند، خُدا ی اَسْمو و زمی قَسْم بُخور که بِلدِه باچه مه اِسحاق از دُخترِونِ کِنعانیا که ما دَ مینکلِ ازوا زندگی مُونم، خاتُو نَمیگیری، ۴ بَلکِه دَ وطنِ خود مه و دَ پِیشِ قوما ی مه موری و بِلدِه باچه مه اِسحاق یگ خاتُو میگیری." ۵ خِدْمَتگار شی دَزُو گُفت: "اگه اُو دُخترِ راضی نَشْنه که قد ازمه دَ ای سرزمی بییه، آیا ما باچه تُو ره دَ سرزمینی بُبرم که تُو از اُونجی اَمَدی؟" ۶ اِبْرَاهِیم دَ زشی گُفت: "توخ کُو که باچه مَرِه دَ اُونجی پس نَبری. ۷ خُداوند، خُدا ی اَسْمونا که مَرِه از خانِه آته مه و از جای پیدایش مه گِرْفته دَ اینجی اُورد و قد ازمه توره گُفت و دَز مه قَسْم خورده گُفت که 'امی سرزمی ره دَ اولادِه تُو میڈم، اُو مَلایِکِه حُو ره پِیشلون تُو ریی مُونه تا از اُونجی یگ خاتُو بِلدِه باچه مه بگیری. ۸ لیکن اگه اُو دُخترِ راضی نَشْنه که قد تُو بییه، اوخته تُو از قَسْم خُلاص آستی. فقط هُوش کُو که باچه مَرِه دَ اُونجی پس نَبری." ۹ اوخته خِدْمَتگار شی دِست حُو ره تَی رانِ بادار حُو اِیشت و دَ امزی باره بِلدِه اَزُو قَسْم خورد.

۱۰ پس خِدْمَتگار شی ده اَشْتَر ره از مینکلِ اَشْتَرای بادار حُو گِرْفت و ریی شُدِه هر رقم سَوغاتای حُوب ره از دِست بادار حُو گِرْفته بُرد. دَ امزی رقم اُو ریی شُدِه سُون ارامِ اَلنَهَرین دَ شارِ ناحور رفت. ۱۱ اُو دَ وختِ دِیگرِ روز اَشْتَر ره دَ برونِ شارِ دَ پالوی یگ چاهِ آو خاَوَلجی کد، دَ عَیْتِیکِه خاتُونو بِلدِه آو کَشیدو بُرو میمد. ۱۲ اوخته اُو گُفت: "ای خُداوند، خُدا ی بادار مه اِبْرَاهِیم! امروز مَرِه کامیابی بَدی و دَ حقِ بادار مه اِبْرَاهِیم مَهْرَبانی کُو. ۱۳ اینه، ما دَ پالوی امزی چَشْمِه آو ایسته یِم و دُخترِونِ مَرْدُمِ امزی شارِ بِلدِه آو کَشیدو بییه. ۱۴ پس دَ دُختری که مُوگُم 'لُطفاً کُوزِه حُو ره تاه کُو که آو وُچی کُنم' و اگه اُو بُگیه 'وُچی کُو و ما دَ اَشْتَرای تُو ام آو میڈم، اوخته بیل که اُو اُمُو دُختری بَشه که بِلدِه بندِه حُو اِسحاق مُقَرر کد. دَ امزی رقم ما میڈنم که دَ حقِ بادار مه مَهْرَبانی کد. ۱۵ و پِیش ازی که اُو توره حُو ره تامو کنه، رِبکا کُوزِه دَ بِلِه شانِه شی بُر شُدِه اَمَد. رِبکا دُخترِ بِنُوئیل بُود و بِنُوئیل باچه مِلکه خاتُونِ ناحور؛ و ناحور برارِ اِبْرَاهِیم بُود. ۱۶ اُو یگ دُخترِ عَدْر نُورِتند بُود و یگ باکره که دِستِ هیچ مَرْدِ دَزُو نَرَسیدد. رِبکا دَ چَشْمِه تاه شُد و کُوزِه حُو ره پُر کده باله اَمَد. ۱۷ اوخته، خِدْمَتگار دَ عَجَلِه دَم راه شی رفت و گُفت: "لُطفاً از کُوزِه حُو مَرِه یگ شوپ آو بَدی." ۱۸ اُو گُفت: "وُچی کُو، بادار مه!" و چابک کُوزِه حُو ره از شانِه حُو تا کده دَ بِلِه دِست حُو گِرْفت و دَزُو آو دد. ۱۹ وختِیکِه از آو ددو فارغ شُد، دَ زشی گُفت: "بِلدِه اَشْتَرای تُو ام آو میکَشْم تا وختِیکِه از آو سیر شنه." ۲۰ پس آو کُوزِه حُو ره دِستی دَ آخور شیو کد و بسم سُون چاه دَوید تا آو بکشه و بِلدِه تمام اَشْتَرای شی آو بُر کد. ۲۱ اُمُو آدَم چپ شِشْتد و دَ دَقْتِ سُون شی توخ مُوکد تا بِنگره که خُداوند سَفَرِ اَزُو ره کامیاب مُونه یا نه.

۲۲ وختیکه اُشترًا از آو سیر شد، خدمتگار یگ حلقه طَلّایی دَ وَزَن نِیمِ مِثقال و یگ جوره دست بندِ طَلّایی دَ وَزَن دَه مِثقال دَزُو دَد ۲۳ و گُفت: ”دز مه بگی که تُو دُخترِ کی اَسْتی؟ آیا دَ خانِه آتِه تُو بِلدِه ازمو جای پِیدا موشه که شاو ره دَ اُونجی تیر کنی؟“ ۲۴ ریکا دَ جواب شی گُفت: ”ما دُخترِ بَثوئیل اَسْتُم، دُخترِ باچه میلکه که بِلدِه ناحور دَ دُنیا اُورد.“ ۲۵ اُو امچنان دَزُو گُفت: ”کاه و علف کلو دَری و جای ام آسته که شاو ره تیر کنید.“ ۲۶ اوخته خدمتگار خود ره خَم کده خُداوند ره سَجده کد ۲۷ و گُفت: ”حمد-و-ثنا دَ خُداوند، خُدای بادار مه اِبراهیم که رَحمت و مُحَبَّت خُو ره از بادار مه دِریغ نکد و مَره دَ راه دَ خانِه قوما ی بادار مه راهنمایی کد.“ ۲۸ پس اُمُو دُخترِ دَویدِه دَویدِه رفت و خانوارِ آبه خُو ره امزی چیزا خبر کد. ۲۹ ریکا یگ برار دَ نام لَابان دَشت و لَابان دَویدِه دَویدِه دَ پیشِ امزُو آدم دَ سرِ چشمه رفت. ۳۰ ای واقعه اینی رقم رُخ دَد: امی که لَابان حلقه و دِستبند ها ره دَ دِستای خوار خُو دید و توره خوار خُو ریکا ره شِنید که گُفت: ”اُو آدم دز مه اینی رقم گُفت،“ اُو دَ پیشِ امزُو آدم آمد و اُو دَ پالوی اُشترای خُو دَ سرِ چشمه ایسته بُود. ۳۱ و لَابان دَزُو گُفت: ”ای بَرکت یافتِه خُداوند! چرا دَ بُرو ایسته شُدے؟ بیه که بوری، ما خانه ره تیار کدیم و بِلدِه اُشترای تُو جای آماده آسته.“ ۳۲ پس اُمُو آدم دَ خانِه ازوا رفت و لَابان اُشترًا ره واز کده دَزوا کاه و علف دَد. بعد ازو بِلدِه خدمتگارِ اِبراهیم و کسای که قد شی اَمُد، اُو اُورد تا پایای خُو ره بَشویه. ۳۳ اوخته نان ره اُورده دَ پیشِ ازوا ایشت که بُخوره. مگم خدمتگارِ اِبراهیم گُفت: ”تا مقصد خُو ره دز شمو نگیم نان نَمُوخورم.“ و لَابان گُفت: ”بگی.“ ۳۴ اوخته اُو گُفت: ”ما خدمتگارِ اِبراهیم اَسْتُم. ۳۵ خُداوند بادار مَره عَدَر بَرکت دده و اُو شخصِ بزرگ شُدِه. خُداوند دَزُو رمه و گلّه، طَلّا و نُقره، غلاما و کنیزا، اُشترًا و اَلَاغا دده. ۳۶ و ساره خاتونِ بادار مه دَ پسِ پیری بِلدِه بادار مه یگ باچه کده و اُو تمامِ دارایی خُو ره دَمزُو باچه دده. ۳۷ بادار مه مَره قَسَم دده گُفته که بِلدِه باچه مه از دُخترِ کِنعانیا که ما دَ سرزمینِ ازوا زندگی مومم، خاتو نگیر، ۳۸ بلکه دَ پیشِ خانوارِ آتِه مه بورو، یعنی دَ پیشِ اولادِ بابِه^۱ مه و یگ خاتو بِلدِه باچه مه بگیری. ۳۹ و ما دَ بادار خُو گُفتُم: ‘اگه اُو دُخترِ قد ازمه نیه، چی؟‘ ۴۰ اوخته اُو دز مه گُفت: ‘خُداوندی که ما ازو پیروی مومم، ملایکه خُو ره قد تُو ری مونه و اُو سَفَر تُو ره کامیاب مَوکنه تا بتنی یگ خاتو از اولادِ بابِه مه یعنی از خانوارِ آتِه مه بِلدِه باچه مه بگیری. ۴۱ دَ اینی صورت تُو میتنی از قَسَم مه خلاص شنی: وختیکه پیشِ اولادِ بابِه مه بوری و اونا دز تُو یگ خاتو ندیه، اوخته تُو از قَسَم مه خلاص اَسْتی.‘ ۴۲ پس اِمروز وختیکه دَ سرِ چشمه رَسیدم اینی رقم دُعا کدُم: ‘ای خُداوند، خُدای بادار مه اِبراهیم! از تُو خواهش مومم که مَره دَمزی سَفَر کامیاب کنی. ۴۳ اَلی دَ پالوی امزی چاه ایسته موشم و دُختری که بِلدِه آو کشیدو مییه، ما دز شی مومم، ‘لُطفًا از کوزه خُو کم وری اُو دز مه بدی که وچی کُم،‘ ۴۴ و اگه اُو گُفت که ‘وچی کُو و ما بِلدِه اُشترای تُو ام اُو میکشُم.‘ اوخته بیل که اُو دُختری بَشه که تُو بِلدِه باچه بادار مه مقرر کدے. ۴۵ پیشِ ازی که از توره گُفتو دَ دِل خُو خلاص شَنم، دیدم که ریکا کوزه دَ شانِه شی اَمَد و دَ چشمه تا رفته آو کشید. اوخته ما دز شی گُفتُم، ‘لُطفًا دز مه آو بدی.‘ ۴۶ اُو چابک کوزه خُو ره از شانِه خُو تا کد و گُفت که ‘وچی کُو و ما اُشترای تُو ره ام آو میدم.‘ پس ما وچی کدُم و اُو اُشترای مَره ام آو دد. ۴۷ اوخته از شی پُرسان کدُم که ‘تُو دُخترِ کی اَسْتی؟‘ اُو گُفت: ‘ما دُخترِ بَثوئیل اَسْتُم، دُخترِ باچه ناحور که میلکه بِلدِه شی دَ دُنیا اُورد.‘ پس ما حلقه ره دَ بِنی شی و دِستبندا ره دَ دِستای شی اَنَدختم. ۴۸ بعد ازو خود ره خَم کده خُداوند ره سَجده کدُم. ما خُداوند، خُدای بادار خُو اِبراهیم ره حمد-و-ثنا گُفتُم که مَره دَ راهِ راست هِدایت کد تا که یگ دُختر از خانوارِ برارِ بادار خُو بِلدِه باچه شی بگیری. ۴۹ اَلی اگه دَ حقی بادار مه مُحَبَّت و مهربانی مونی دز مه بگید. اگه نَموکنید، ام دز مه بگید تا طرفِ راست یا چپِ ری شَنم.“ ۵۰ اوخته لَابان و بَثوئیل دَ جواب شی گُفت: ”ای کار از طرفِ خُداوند آسته. مو دز تُو هیچ چیز گُفته نِمیتنی، نه خُوب و نه بد. ۵۱ اینه، ریکا دَ پیشِ رُو تُو آسته. ای ره بگیری و بورو تا خاتونِ باچه بادار تُو شنه، اُمُو رقم که خُداوند گُفته.“

۲۴:۳۸ اولادِ بابِه یعنی اولادِ چند برار که بعد از نسلِ پنجمِ امزُو برارو دَ وجود مییه.

۵۲ وختیکه خدمتگارِ ابراهیم توره ازوا ره شنید، اُو رُوی خُو ره دَ زمی ایشته خُداوند ره سَجده کد. ۵۳ اوخته خدمتگار گوش-و-گانه طَلایی و نقره‌یی ره قد کالاها بُر کد و دَ ریکا پیش کد. اُو امچنان دَ برار و آبه ریکا سَوغات های قِیمتی دَد. ۵۴ بعد ازی چیزا خدمتگارِ ابراهیم و نفرای که قد شی قتی بُود، خورد و وُچی کد و شاو ره دَ اُونجی تیر کد. صَباح‌گاه وختیکه باله شُد، گُفت: ”مَره طرفِ بادار مه ری کنید.“ ۵۵ مگم برار و آبه ریکا دَزُو گُفت: ”بیل که دُختر یگو ده روز دیگه قد از مو بُمنه. بعد ازُو بورید.“ ۵۶ مگم خدمتگارِ ابراهیم دَزوا گُفت: ”مَره معطل نکنید؛ ازی که خُداوند مَره دَ ای سفر کامیاب کده مَره ری کنید تا دَ پیشِ بادار خُو بورم.“ ۵۷ اونا گُفت: ”خَی بیل که دُختر ره کُوی کنی و از خود شی پُرسان کنی.“ ۵۸ اوخته اونا ریکا ره کُوی کده از شی پُرسان کد: ”آیا قد امزی آدم موری؟“ اُو گُفت: ”آره، مورم.“ ۵۹ پس اونا خوار خُو ریکا ره قد دایه شی قتی قد خدمتگارِ ابراهیم و آدمای شی ری کد. ۶۰ و اونا ریکا ره خیر و برکت دده گُفت:

”خوار جان، تُو آبه هزارها و هزارها شنی

و اولاده تُو درگه های شارِ دُشمنای خُو ره تَصَرَف کنه.“

۶۱ پس ریکا قد کنیزای خُو باله شُدِه دَ بِلِه اُشترِا سوار شُد و از پُشتِ امزو آدم ری شُد. دَمزی رقم خدمتگارِ ریکا ره بُرد. ۶۲ و اسحاق از بئیر-لَحی-روئی اَمُدَد و دَ منطقه جنُوب زندگی مُوکد. ۶۳ یگ شام اسحاق دَ حالیکه دَ دشت چکر میزد، باله توخ کد و دید که یگ کاروانِ اُشترِ مِیبه. ۶۴ و ریکا ام باله توخ کد و اسحاق ره هُوش کده از اُشترِ خُو تا شُد ۶۵ و از خدمتگارِ پُرسان کد: ”اُمُو آدم که دَ دشت دَ دَم راهِ مو میبه، کی آسته؟“ خدمتگار گُفت: ”اُو بادار مه آسته.“ اوخته ریکا چادر خُو ره گِرِفت و خود ره پوشند. ۶۶ و خدمتگار تمامِ کارای ره که کده بُود دَ اسحاق نقل کد ۶۷ پس اسحاق ریکا ره دَ خِیمه آبه خُو ساره اُورده اُو ره خاتُو کد و اسحاق اُو ره دوست دشت. دَمزی رقم اسحاق بعد از مرگِ آبه خُو تَسَلی پیدا کد.

اولادای دیگه ابراهیم

۲۵ ۱ و ابراهیم یگ خاتُونِ دیگه گِرِفت دَ نامِ قَطوره. ۲ اُو بلده شی اینی اولادا ره دَ دُنیا اُورد: زمران، یقشان، مدان، مدیان، یشباق و شَواح. ۳ یقشان آته شِبا و دِدان شُد. اولاده دِدان اُشوری ها، لَطُوشی ها و لُئومی ها بُود. ۴ باچه های مدیان اینیا بُود: عیفاه، عیفر، حَنوخ، اَبیداع و اِلداعه. پگِ امزیا اولاده قَطوره بُود. ۵ ابراهیم تمامِ دارایی خُو ره دَ اسحاق بخشید. ۶ ولے دَ باچه های خاتُونوی دیگه خُو^a ابراهیم تَحفه ها دَد و زمانی که اُو هنوز زنده بُود، اونا ره از پالُوی باچه خُو اسحاق سُونِ مشرقِ دَ سرزمینِ شرقی ری کد.

وفاتِ ابراهیم

۷ تمامِ عُمَرِ ابراهیم یگ صد و هفتاد و پنج سال بُود. ۸ و ابراهیم آخِرین نَفَسای خُو ره کشیده دَ خُوب سِنِ پیری فُوت کد. اُو پیر شُد و یگ زندگی قِناعتبخش تیر کده قد بابَه‌کلونای^b خُو یگ جای شُد. ۹ باچه های شی اسحاق و اسماعیل اُو ره دَ غارِ مَکفيله دَ زمینِ عِفرون باچه صَوحارِ حَتی، دَ شرقِ مَمری دَفن کد، ۱۰ دَ زمینی که ابراهیم از بنی حِت خَریده بُود. آره، دَ اُمونجی ابراهیم و خاتُون شی ساره دَفن شُد. ۱۱ بعد از وفاتِ ابراهیم، خُدا دَ باچه شی اسحاق بَرکت دَد. و اسحاق نزدیکِ بئیر-لَحی-روئی زندگی مُوکد.

۱۲ ای دَ باره نسلِ اسماعیل باچه ابراهیم آسته که از هاجرِ مصری، کنیزِ ساره بلده ابراهیم پیدا شُد. ۱۳ اینیا نام های باچه های اسماعیل آسته که نام های ازوا دَ تَرْتیبِ تَوْلِدِ ازوا ذِکَر شُدِه: باچه اُولباری اسماعیل نبایوت، بعد ازُو قیدار،

^a ۲۵:۶ یعنی دَ باچه های هاجر و قَطوره. ^b ۲۵:۸ دَ جای «بابه‌کلونا» دَ زبونِ عبرانی «قوم» نوشته یه.

ادیبیل، میسام، ۱۴ میسماع، دومه، مسا، ۱۵ حداد، تیما، یطور، نافش و قدمه. ۱۶ امیا باچه های اسماعیل بود و امیا ام نام های ازوا د مطابق جای بود-و-باش و خیمه‌گاه های ازوا؛ اونا دوازده حکمران د مطابق طایفه های خو بود. ۱۷ اینی سال های عمر اسماعیل بود: یک صد و سی و هفت سال؛ او آخرین نفسای خو ره کشیده فوت کد و قد بابه کلونای^a خو یگ جای شد. ۱۸ باچه های اسماعیل از منطقه حویله تا شور که د شرق مصر د سر راه آشور واقع بود، جای-د-جای شد. اونا از پگ قومای خو جدا زندگی موکد.

باچه های اسحاق

۱۹ ای د باره نسل اسحاق باچه ابراهیم آسته: ابراهیم آته اسحاق بود، ۲۰ و اسحاق چل ساله بود که ربکا ره خاتو کد. ربکا دختر بثوئیل ارامی و خوار لابان ارامی از منطقه فدان ارام بود. ربکا خوار لابان ارامی بود. ۲۱ اسحاق بلده خاتون خو د پیش خداوند دعا کد، چون او نازای بود. و خداوند دعای ازو ره قبول کد و خاتون شی ربکا حامله شد. ۲۲ و دو نلغه د کوره شی کش-و-گیر موکد و او قد خود خو گفت: «بچم، چی شده مَره؟ چرا ایطور شدیم؟» پس او رفته از خداوند پُرسان کد ۲۳ و خداوند دزشی گفت:

«دو قوم د کوره تو آسته،

و دو ملت از تو د وجود آمده جدا موشه،

یگ از دیگه خو کده قوی‌تر آسته

و برار کنه د برار ریزه خدمت مونه!»

۲۴ زمانیکه وخت زیدون ربکا رسید، دیده شد که دوگنی د کوره شی آسته. ۲۵ اولباری شی که پیدا شد، سرخه بود و تمام جسم شی رقم پوستین پر موی بود؛ اونا او ره عیسو نام ایشنت. ۲۶ بعد ازو برار شی پیدا شد که قد دست خو از کون بوربی عیسو گرفتند. امزی خاطر او ره یعقوب^b نام ایشنت. اسحاق شصت ساله بود که ربکا اونا ره د دنیا آورد. ۲۷ و امو دو باچه کنه شد. عیسو یگ شکارچی قوی و یگ آدم صحرايي بود، مگم یعقوب آدم آرام و خیمه شین بود. ۲۸ اسحاق عیسو ره دوست دشت چراکه گوشت شکار ازو ره خوش دشت، مگم ربکا یعقوب ره دوست دشت. ۲۹ یگ روز یعقوب دزو کوچه عدس پخته موکد که عیسو منده-و-گشنه از دشت آمده ۳۰ د یعقوب گفت: «امزو خوراک سرخ رنگ کم وری بدی که بخورم، چون عذر منده-و-گشنه شدیم.» امزی خاطر عیسو د نام ادم^c ام کوی موشد. ۳۱ و یعقوب د جواب شی گفت: «امروز حق اولباری گی خو ره د امزی کوچه عدس دز مه سودا کو.» ۳۲ عیسو گفت: «ما که دزو مومرم، حق اولباری گی دز مه چی بدرد موخوره؟» ۳۳ مگم یعقوب گفت: «اول دز مه قسم بخور.» اوخته عیسو قسم خورد و حق اولباری گی خو ره د یعقوب سودا کد. ۳۴ و یعقوب د عیسو نان و کوچه عدس دد. او خورد و وچی کد و باله شده رفت. دمزی رقم عیسو حق اولباری گی خو ره بی ارزش حساب کد.

اسحاق و ایملک

۲۶^a د امزو سرزمی قحطی-و-گشنگی آمد مثل قحطی که د زمان ابراهیم آمد. و اسحاق د شار جرار د پیش ایملک پادشاه فلسطینیا رفت. ۲ اوخته خداوند دزو ظاهر شده گفت: «د مصر نرو؛ د سرزمینی پشی که ما دز تو موگم. ۳ پس د امزی سرزمی د عنوان بیگنه زندگی کو و ما قد تو استم و تو ره برکت میدیم، چون ما تمام امزی سرزمینا ره دز تو و اولاده تو موبخشتم و وعده ره که قسم خورده د آته تو ابراهیم کدم پوره موئم. ۴ نسل تو ره رقم ستاره

^a ۲۵:۱۷ د جای «بابه کلونا» د زیون عبرانی «قوم» نوشته یه. ^b ۲۵:۲۶ «یعقوب» یعنی «کسی که بوربی کسی دیگه ره بگیره.»

^c ۲۵:۳۰ «آدم» یعنی «سرخه.»

های آسمو بے حساب جور مومن و پگ امزی سرزمینا ره د اولاده تو میدم و تمام ملت های دنیا د وسیله اولاده تو برکت پیدا مونه،^۵ چراکه ابراهیم از آید مه شد و وظیفه، احکام، دستورا و شریعت مره د جای آورد. "پس اسحاق د جرار ششت. وختیکه مردم ازو جای د باره ریکا از اسحاق پُرسان کد او د جواب ازوا گُفت: "ای خوار مه آسته." اسحاق ترس خورد که بگیه "ای خاتون مه یه،" چون قد خود خو گُفت: "نشنه که مردم امزی منطقه مره از خاطر ریکا بکُشه، چراکه او غدر نوربند آسته."^۸ اسحاق خیلی وخت ره د اونجی تیر کد که یگ روز ابیملیک پادشاه فلسطینیا از کلکین قصر خو برو ره توخ کد و دید که اسحاق قد خاتون خو ریکا شوخی-و-مزاق مونه.^۹ ابیملیک اسحاق ره کوی کده گُفت: "ای خاتون تو آسته! چرا گُفتی که 'ای خوار مه یه؟'" اسحاق د جواب شی گُفت: "ما گُشتم، نشنه که ما از خاطر ازو کُشته شتم."^{۱۰} ابیملیک گُفت: "ای چی کار بود که تو د حق از مو کدی؟ کم مند که یکی از مردمای مو قد خاتون تو خاوشنه و تو بار گناه ره بله از مو بیری!"^{۱۱} بعد ازو ابیملیک د تمام مردم اعلان کده گُفت: "هر کسی که د ای آدم یا د خاتون شی دست بزنه، او کُشته موشه."^{۱۲} اسحاق د او سرزمی کشت و کار کد و د امزو سال صد برابر حاصل گرفت، چراکه خداوند او ره برکت دد.^{۱۳} و اسحاق آدم د ولتمند شد و ترقی کده مورفت تا که غدر کلو د ولتمند شد.^{۱۴} او رمه و گله و غلامای کلو دشت و فلسطینیا قد شی بخیلی موکد.^{۱۵} اونا پگ امزو چاه های ره که خدمتگاری آته شی د زمان آته شی ابراهیم کُند، کور کد و از خاک پُر کد.

^{۱۶} اوخته ابیملیک پادشاه د اسحاق گُفت: "از دیر مو کوچ گو، چراکه تو از مو کده کلو زورتو شدی."^{۱۷} پس اسحاق از اونجی حرکت کد و د دره جرار خیمه زده جای-د-جای شد.^{۱۸} اسحاق چاه های او ره که د دورون آته شی ابراهیم کنده شد د دوباره کند، چون فلسطینیا اونا ره بعد از مرگ ابراهیم کور کد. و او امو نام ها ره د بله ازوا ایشست که آته شی سابق ایشند.^{۱۹} وختیکه غلامای اسحاق د منبه دره جرار چاه کند، اونا د اونجی یگ چشمه آو تازه ره پیدا کد.^{۲۰} مگم چوپونای جرار قد چوپونای اسحاق جنجال کده گُفت: "ای او از مو یه." و اسحاق امو چاه ره «عسق»^{۲۱} نام ایشست. اوخته اونا یگ چاه دیگه کند و د سر ازو ام جنجال شد. و اسحاق امو چاه ره «سطنه»^{۲۲} نام کد. اسحاق امو جای ره ایله کده د یگ جای دیگه چاه کند و اونا د سر ازو جنجال نکد. امزی خاطر او چاه ره «رحوبوت»^{۲۳} نام ایشست و گُفت: "آلی خداوند مو ره جای پراخ دده و مو د ای سرزمی بارور موشی."

^{۲۴} از اونجی اسحاق د پییرشبع رفت^{۲۴} و خداوند دمزو شاو د زشی ظاهر شده گُفت: "ما خدای آته تو ابراهیم آستم. ترس نخور، ما قد تو آستم و تو ره برکت میدم و از خاطر خدمتگار خو ابراهیم اولاده تو ره کلو مومن."^{۲۵} اوخته اسحاق د اونجی یگ قربانگاه جور کد و نام خداوند ره گرفته عبادت کد. او خیمه خو ره د اونجی زد و غلامای شی د اونجی یگ چاه کند.^{۲۶} د امزو غیت ابیملیک قد وزیر خو احرزات و قومندان لشکر خو فیکول از جرار د پیش اسحاق آمد.^{۲۷} و اسحاق ازوا پُرسان کد: "چرا د پیش مه آمدید؟ شمو خو قد از مه دشمنی کدید و مره از پالوی خو هی کدید؟"^{۲۸} اونا گُفت: "مو بر ملا مینگری که خداوند قد تو آسته. پس مو قد خود خو گُفتی که د بین ازمو و از تو یگ قسم بشه و قد از تو یگ عهد بسته کنی"^{۲۹} تا که تو دز مو ضرر نرسنی امو رقمیکه مو ام دز تو کدم بدی نکد، بلکه همیشه قد تو خوبی کد و تو ره د صلح-و-سلامتی از پیش خو رخصت کد. و آلی تو برکت یافته خداوند آستی."^{۳۰} اوخته اسحاق بلده ازوا مهمانی جور کد و اونا خورد و وچی کد.^{۳۱} صباح گاه روز دیگه شی اونا باله شد و اونا قد یگدیگه خو قول-و-قسم کد و اسحاق اونا ره رو به راه کد و اونا د صلح-و-سلامتی از پیش شی رفت.^{۳۲} د امزو روز غلامای اسحاق د دیر شی آمد و د باره چاهی که کنده بود دز شی خبر دده گُفت: "آو پیدا کده."^{۳۳} و اسحاق امو چاه ره «شبع»^{۳۴} نام کد؛ امزی خاطر نام امزو شار تا امروز پییرشبع آسته.

^a ۲۶:۲۰ «عسق» یعنی «جنجال» ^b ۲۶:۲۱ «سطنه» یعنی «مخالفت یا دشمنی» ^c ۲۶:۲۲ «رحوبوت» یعنی «جای پراخ» ^d ۲۶:۳۳ «شبع»

یعنی «قسم» ^c ۲۶:۳۳ «پییرشبع» یعنی «چاه قسم»

خاتونوی عیسو

۳۴ عیسو باچه اسحاق چل ساله بود که یهودت دُخترِ بئیری حتی و باسَمَت دُخترِ ایلونِ حتی ره خاتو کد. ۳۵ امو خاتونو زندگی اسحاق و ریکا ره تلخ کد.

وعده برکت اسحاق د یعقوب

۲۷

۱ وختیکه اسحاق پیر شد و چیمای شی از دید مند، او یگ روز باچه کته خو عیسو ره کوی کد و دزشی گفت: "باچه مه." او گفت: "بگی آتی." ۲ اسحاق گفت: "اینه، ما پیر شدیم و د باره روز مردون خو نمیدنم. ۳ آلی سلاح خو یعنی تیر و کمون خو ره گرفته د بیابو بورو و یگو چیز بلده مه شکار کو ۴ و ازو بلده مه یگ نان مزهدار پخته کو، نانی که ما او ره کلو خوش درم. اوخته او ره دز مه بیر که بخورم و تو ره پیش از مردون خو برکت بدم." ۵ وختیکه اسحاق قد باچه خو عیسو توره موگفت، ریکا گوش موکد و امی که عیسو د بیابو رفت تا یگو چیز ره شکار کده بیر، ۶ ریکا د باچه خو یعقوب گفت: "اینه، ما توره آته تو ره شینیدم که د عیسو برار تو گفت: ۷ بلده مه گوشت شکار بیر و خوب یگ نان مزهدار پخته کو تا او ره بخورم و پیش از مردون خو تو ره د حضور خداوند برکت بدم. ۸ آلی باچه مه، د توره مه گوش بدی و چیزی ره که دز تو امر موئم امو رقم بکو: ۹ بورو، از مینه رمه دُو دانه بزغله خوب ره دز مه بیر تا ازوا بلده آته تو یگ نان مزهدار پخته کنم امو رقم که او خوش دره. ۱۰ اوخته او ره د آته خو ببر تا بخوره و پیش از مردون خو تو ره برکت بدیه."

۱۱ مگم یعقوب د آبه خو ریکا گفت: "برار مه عیسو یگ آدم پرموی آسته و ما یگ آدم بے موی آستم. ۱۲ امکان دره که آته مه دز مه دست بزنه و د نظر شی شنه که ما او ره ریشخند موئم. اوخته د جای برکت د بله خو نالت ره میرم!" ۱۳ آبه شی دز شی گفت: "باچه مه، نالت تو د بله ازمه بشه. فقط توره مره گوش کو و بورو، امو دُو بزغله ره بیر." ۱۴ پس یعقوب رفت و اونا ره گرفته د آبه خو آورد و آبه شی یگ نان مزهدار پخته کد، امو رقم که آته شی خوش دشت. ۱۵ اوخته ریکا خوبترین کالای باچه کته خو عیسو ره که د خانه د پیش ازو بود، د جان باچه ریزه خو یعقوب دد ۱۶ و پوست بزغله ها ره د دستا و گردون یعقوب بسته کد. ۱۷ بعد ازو امو خوراک مزهدار و نانی ره که پخته کد د دست یعقوب دد. ۱۸ و یعقوب د پیش آته خو رفته گفت: "آتی!" اسحاق گفت: "بگی باچه مه، تو کی آستی؟" ۱۹ یعقوب د آته خو گفت: "ما باچه اولباری تو عیسو آستم. امو رقم که گفندی، ما امو رقم کدم. آلی باله شو و از گوشت شکار مه بخور و مره برکت بدی." ۲۰ مگم اسحاق از باچه خو پرسان کد: "باچه مه، چطور ای ره ایقس زود پیدا کدی؟" و یعقوب د جواب شی گفت: "خداوند، خدای تو ای ره د پیش روی مه آورد." ۲۱ اوخته اسحاق د یعقوب گفت: "باچه مه، نزدیک بیه، تا دز تو دست بزئم و بفامم که تو عیسو آستی یا نه." ۲۲ یعقوب د نزدیک آته خو رفت و او دزشی دست زده گفت: "آواز، آواز یعقوب آسته، لیکن دستا، دستای عیسو!" ۲۳ مگم اسحاق او ره نشنخت، چراکه دستای شی مثل دستای برار شی عیسو پر موی بود. پس اسحاق خاست او ره برکت بدیه، ۲۴ و له باز ام پرسان کده گفت: "آیا تو واقعاً باچه مه عیسو آستی؟" یعقوب د جواب شی گفت: "آره، ما عیسو آستم." ۲۵ و اسحاق گفت: "نان ره د پیش مه بیر تا از گوشت شکار باچه خو بخورم و تو ره برکت بدیم." اوخته یعقوب نان ره د پیش ازو آورد و او خورد. و شراب انگور ره ام بلده شی آورد و او وچی کد. ۲۶ بعد ازو آته شی اسحاق دزو گفت: "باچه مه، نزدیک بیه و روی مره ماخ کو." ۲۷ یعقوب د دیر آته خو آمد و روی شی ره ماخ کد. اوخته اسحاق کالای یعقوب ره بوی کد او ره برکت دده گفت:

"بوی باچه مه رقم بوی صحرای آسته

که خداوند او ره برکت دده.

۲۸ خُدا دَز تُو شبنم از آسمو

و حاصلاتِ کَلو از زمی بَدیه؛

غَلّه و شَبیره انگور بلده تُو پَریمو بشه.

۲۹ قوم ها بلده تُو خدمت کُنه،

و طایفه ها دَ پیش تُو خود ره خَم کُنه.

دَ بله برارای خُو حاکِم جور شُنئی

و اولادای آبه تُو، دَز تُو احترام کُنه.

نالَت دَ کسای که تُو ره نالَت کُنه

و بَرکت دَ کسای که تُو ره بَرکت بَدیه.

۳۰ امی که اسحاق از بَرکت دَدون یعقوب خلاص شُد و او از پیش آتِه خُو اسحاق بورُو رفت، برار شی عیسو از شِکار پس آمد. ۳۱ او ام نانِ مزهدار تیار کد و دَ پیش آتِه خُو آورده دَ زشی کُفت: "آتئی جو، باله شو و از گوشتِ شِکار باچه خُو بخور تا بتئی مَره بَرکت بَدی."

۳۲ آتِه شی اسحاق دَزُو کُفت: "تُو کی آستی؟" عیسو کُفت: "ما باچه اولباری تُو عیسو آسْتَم."

۳۳ اوخته اسحاق عَدَر سخت دَ لَرزه آمد و کُفت: "پس او کی بُود که شِکار کده بلده مه نان اُورد؟ ما پیش از آمدون تُو از پگ شی خوردُم و او ره بَرکت دَدُم. اَره، او بَرکت یافته آسته!"

۳۴ وختیکه عیسو توره های آتِه خُو ره شنید قد آواز بلند و تلخ چیغ زده دَ آتِه خُو کُفت: "آتئی، مَره ام بَرکت بَدی!"

۳۵ مگم اسحاق کُفت: "برار تُو آمده مَره بازی دَد و بَرکتی ره که بلده از تُو بُود، گِرِفت."

۳۶ و عیسو کُفت: "بے دلیل نیبه که نام اَزُو ره یعقوب^a ایشته، چراکه او دُو دفعه مَره بازی دده. اولِ حق اولباری گی مَره از مه گِرِفت و آلی، اینه بَرکت مَره از مه گِرِفت." او ادامه دده کُفت: "آیا بلده از مه یگو بَرکت نگاه نکدے؟" ۳۷ اسحاق دَ جوابِ عیسو کُفت: "ما او ره دَ بله از تُو حاکِم جور کدُم و تمام برارای شی ره خدمتگار اَزُو کدُم و غَلّه-و-دانه ره قد شَبیره انگور دَ عِنوانِ رِزق-و-روزی دَزُو بخشیدُم. پس آلی ما دَز تُو چیچ کار کده میتنم، باچه مه؟" ۳۸ عیسو دَ آتِه خُو کُفت: "آتئی، تُو فقط یگ بَرکت دشتی، دیگه نَدری؟ مَره ام بَرکت بَدی، او آتئی!" و عیسو دَ آواز بلند چخرا کد.

۳۹ پس اسحاق دَ جوابِ اَزُو کُفت:

"آباتی تُو دُور از حاصلاتِ زمی

و دُور از شبنم-و-بارشِ آسمو که از باله میبه واقع موشه.

۴۰ تُو قد شمشیر خُو زندگی مونی

و دَ برار خُو خدمت مونی؛

وختیکه بے قرار شُدی

یُوغ اَزُو ره از گردون خُو پورته مونی."

دُوتا کدون یعقوب از عیسو

۴۱ عیسو از خاطرِ بَرکتی که آتِه شی دَ یعقوب دده بُود، دَ برابرِ یعقوب کینه گِرِفتد. پس او دَ دلِ خُو کُفت: "روزای ماتم گِرِفتو بلده آتِه مه دَ زودی میبه؛ او غَیت برار خُو یعقوب ره موکُشَم." ۴۲ مگم ریکا از توره های باچه کتِه خُو عیسو

^a ۲۷:۳۶ «یعقوب» دَ زبونِ عبرانی «بازی دهنده» ام معنی میبده.

خبر شد و نفر ربی کده باچه ریزه خو یعقوب ره کوی کد و دزشی گفت: "اینه، برار تو عیسو د باره از تو خود ره تسلی میدیه که تو ره موکشه. ۴۳ پس آلی باچه مه، توره مره گوش کو: باله شو و د پیش برار مه لابان د منطقه حران دوتا کو. ۴۴ یگ چند روز ره د دیر ازو تیر کو تا که قار برار تو بشینه ۴۵ و خشم برار تو از بله تو کم شنه و چیزی ره که د حق ازو کده پرمشت کنه. اوخته پیغام ربی مونم و تو ره ازونجی پس طلب مونم. چرا د یگ روز از هر دو باچه خو محروم شتم؟"

اسحاق یعقوب ره ربی مونه

۴۶ پس ریکا د اسحاق گفت: "از دست دختران جت دم د سر شدیم. اگه یعقوب ام یگ خاتو از دختران جت بگیره که مثل امزیا دختران امزی سرزمی بشه، ما از زندگی چی خیر مینگریم؟"

۲۸ ۱ پس اسحاق یعقوب ره کوی کده او ره برکت دد و دزشی امر کده گفت: "از دختران کنعانی خاتو نگیر. ۲ باله شو و د منطقه فدان آرام د خانه بتوئیل، یعنی د خانه آته آبه خو بورو و از اونجی یکی از دختران مامای خو لابان ره خاتو کو. ۳ خدای قادر مطلق تو ره برکت بدیه و بارور و کلو کنه، تا از تو ملت های کلو د وجود بییه. ۴ خدا برکت ابراهیم ره دز تو بدیه، ام دز تو و ام د اولاده تو، تا تو صاحب سرزمینی شنی که دز شی د عنوان بیگنه زندگی مونی، صاحب سرزمینی که خدا د ابراهیم بخشید."

۵ پس اسحاق یعقوب ره ربی کد و او د فدان آرام پیش لابان باچه بتوئیل ارامی رفت. لابان برار ریکا بود و ریکا آبه یعقوب و عیسو.

عیسو خاتون دیگه میگیره

۶ و عیسو خبر شد که اسحاق یعقوب ره برکت دده و او ره د فدان آرام ربی کده تا از اونجی یگ خاتو بلده خو بگیره و د وخت برکت ددو دز شی امر کده گفته که "از دختران کنعانی خاتو نگیر،" ۷ و یعقوب از توره آته و آبه خو اطاعت کده د فدان آرام رفته. ۸ پس وختی عیسو دید که آته شی اسحاق از دختران کنعانی بد شی مییه، ۹ او پیش اسماعیل رفت و محلت دختر اسماعیل باچه ابراهیم ره خاتو کد. محلت خوار نیایوت بود و عیسو علاوه از خاتونوی که دشت، او ره ام خاتو کد.

خاو یعقوب د راه

۱۰ یعقوب از بئرشبع حرکت کد و طرف منطقه حران ربی شد. ۱۱ او د یگ جای رسید و خاست که شاو ره د اونجی تیر کنه، چون آفتو ششتند. او یگ سنگ ره امزو جای گرفت و د تی سر خو ایشته دمزو جای خاو کد. ۱۲ اوخته د خاو یگ زینه ره دید که پای شی د زمی و سر شی د آسمو رسیدد و ملایکه های خدا از بله شی تاه و باله موشد. ۱۳ و دید که خداوند د سر زینه ایسته شد و گفت: "ما خداوند، خدای بابه کلون تو ابراهیم و خدای اسحاق استم. امی سرزمی ره که د بله شی خاو کده دز تو و اولاده تو موبخشم. ۱۴ اولاده تو رقم ریگ دریا^b وری بے حساب جور موشه و شمو د مشرق و د مغرب و د شمال و د جنوب تیت موشید؛ و پگ طایفه های دنیا د وسیله از تو و اولاده تو برکت پیدا مونه. ۱۵ اینه، ما قد تو استم و هر جای که بوری از تو نگاهوانی مونم و تو ره دمزی سرزمی پس میرم، چون چیزی ره که دز تو گفتیم تا پوره نکنم، تو ره تنها نمیلیم." ۱۶ اوخته یعقوب از خاو خو بیدار شده گفت: "حتماً خداوند دمزی جای موجود استه و ما ازی

a ۲۷:۴۶ یعنی «دختران جتی». b ۲۸:۱۴ د جای «ریگ دریا» د زیون عبرانی «خاک زمی» نوشته یه.

بے خبر بُودیم. ^{۱۷} و ترس خورده گُفت: ”ای چی جای و همناکی آسته! ای بَغیر از خانه خُدا دیگه جای نییه و ای درگه عالم باله آسته!“

^{۱۸} اوخته یعقوب صَباح گاه باله شُد و سنگی ره که دَ تَی سر خُو ایشُتد گِرِفته دَ عِنوان نشانی ایستلجی کد و دَ بِلَه شی روغو شیو کد. ^{۱۹} یعقوب اُمُو جای ره بَیت تَیل^{۱۹} نام ایشُت؛ مگم نام سَابِق امزُو شار لُوز بُود. ^{۲۰} پس یعقوب نَدَر کده گُفت: ”اگه خُدا قد ازمه بَشته و مَره دَ امزی راه که مورم نَگاه کُنه و دَز مه نان بَلدِه خوردو و کالا بَلدِه پوشیدو بَدیه، ^{۲۱} و صحیح-و-سَلَامَت مَره دَ خانه آتِه مه پس بَبَره، اُو غَیت خُداوند، خُدا ی مه آسته. ^{۲۲} و ای سنگی ره که دَ عِنوان نشانی ایستلجی کدیم خانه خُدا موشه و از هر چِیزی که دَز مه بَدی، ما دَه-یگ شی ره دَز تُو میڈم.“

یعقوب دَ فدان آرام

۲۹

^۱ بعد ازُو یعقوب دَ سَفَر خُو ادامه دَد و دَ سرزمین مردُمای مشرق رسید. ^۲ دَ حالیکه توخ مُوکد، یگ چاه ره دَ دَشت دید که سه رَمه گوسپو دَ پَالُو شی خاو کُدد، چُون امزُو چاه رَمه ها ره آو میڈد. سنگ دان چاه کُنه بُود. ^۳ و غَیت که تمام رَمه ها جَم موشُتد، اوخته چوپونو سنگ ره از دان چاه لول دَدِه گوسپندو ره آو میڈد و بعد ازُو سنگ ره دُوباره دَ جای شی دَ دان چاه می ایشُت. ^۴ یعقوب ازوا پُرسان کد: ”برارو، شُمو از کُجا آستید؟“ اونا گُفت: ”مو از خران آستی.“ ^۵ بسم ازوا پُرسید: ”شُمو لابان باچه ناحور ره مینَخشید؟“ اونا گُفت: ”مینَخشی.“ ^۶ اُو دَزوا گُفت: ”جان شی جور آسته؟“ اونا گُفت: ”آره، جور آسته. اونه، دُختر شی راحیل قد رَمه ازُو دَرُو مییه.“ ^۷ اوخته یعقوب گُفت: ”توخ کنید، تا آفتو شِشتو غَدر وخت مَنده؛ و زمان جَم کدون چارپایا نییه؛ گوسپندو ره آو بَدید و رفته اونا ره بچرنید.“ ^۸ اونا گُفت: ”مو نَمیتنی؛ مو معطل مونی تاکه تمام رَمه ها جَم شُنه و اونا سنگ ره از دان چاه لول بَدیه؛ اوخته گوسپندوی خُو ره آو میڈی.“ ^۹ هنوز قد ازوا توره مَوگُفت که راحیل قد رَمه آتِه خُو آمد، چُون اُو چوپونی ازوا ره مُوکد. ^{۱۰} وختیکه یعقوب راحیل دُختر مامای خُو لابان ره قد رَمه مامای خُو لابان دید، اُو نزدیک آمده سنگ ره از دان چاه لول دَد و رَمه مامای خُو لابان ره سیر آو کد. ^{۱۱} اوخته یعقوب راحیل ره ماخ کد و دَ آواز پلند دَ چخرا کدو شُد. ^{۱۲} و یعقوب دَ راحیل گُفت که اُو قوما ی آتِه شی و باچه ریکا آسته. پس راحیل دَویدِه دَویدِه رفت و آتِه خُو ره خبر کد. ^{۱۳} وختی لابان خبر آمدون خوارزده خُو ره شینید اُو دَویدِه دَ دم راه شی رفت و اُو ره دَ بغل خُو گِرِفته ماخ کد و دَ خانه خُو بُرد و یعقوب از تمام چیزا دَ لابان نقل کد. ^{۱۴} اوخته لابان دَزشی گُفت: ”تو گوشت و اسغون مه آستی.“ و یعقوب یگ ماه ره قد ازُو تیر کد. ^{۱۵} بعد ازُو لابان دَزشی گُفت: ”ازی که تُو قوما ی مه آستی، آیا تُو باید مُفت بَلدِه مه خِدمت کنی؟ نه، دَز مه بگی که مُزد تُو چی بَشته.“

^{۱۶} لابان دُو دُختر دَشت. نام کُنه شی لیه بُود و نام ریزه شی راحیل. ^{۱۷} لیه چیمای دلکش^{۱۷} دَشت، مگم راحیل غَدر نوبند و خوش اندام بُود. ^{۱۸} یعقوب که راحیل ره دوست دَشت دَ لابان گُفت: ”بلدِه دُختر ریزه تُو راحیل هفت سال دَز تُو خِدمت مُونم.“ ^{۱۹} و لابان گُفت: ”بِهتر آسته که اُو ره دَز تُو بَدم، تا ای که اُو ره دَ یگو مردِ دیگه بَدم. قد ازمه بَمَن.“ ^{۲۰} یعقوب بلدِه راحیل هفت سال دَ لابان خِدمت کد، مگم بخاطر مَحَبَتی که نَسبت دَ راحیل دَشت، اُمُو سال ها دَ نظر شی مثل چند روز معلوم شُد. ^{۲۱} اوخته یعقوب دَ لابان گُفت: ”وخت مه پوره شُدِه، خاتون مَره دَز مه بَدی تا قد شی یگ جای شُئم.“ ^{۲۲} پس لابان پگ مردُمای امزُو جای ره جَم کد و دَزوا توی دَد. ^{۲۳} وختیکه شاو شُد، لابان دُختر کُنه خُو لیه ره گِرِفته دَ پیش یعقوب اُورد. و یعقوب قد شی خاو شُد. ^{۲۴} و لابان کَنیز خُو زلفه ره دَ دُختر خُو لیه دَد تا کَنیز شی بَشته.

^a ۲۸:۱۹ «بیت تَیل» یعنی «خانه خُدا». ^b ۲۹:۱۷ معنای امزی لفظ دَ زبون عبرانی واضح فامیده نَموشه.

۲۵ وختیکه صُبح شد یعقوب دید که لیه د پالوی شی آسته. اوخته او د لابان گُفت: «ای چی کار بُود که قد ازمه کدی؟ آیا ما بلده راحیل دز تو خدمت نکدم؟ چرا مَره بازی ددی؟» ۲۶ لابان گُفت: «رسم-و-رَواج د جای ازمو امیطور نییه که دُختر ریزه ره پیش از دُختر کنه د شوی بدی. ۲۷ هفته توی ازی دُختر ره تکمیل کو؛ اوخته او دُختر ره ام دز تو میدی، د شرطیکه هفت سالِ دیگه دز مه خدمت کنی.» ۲۸ پس یعقوب امو رقم کد و هفته توی لیه ره تکمیل کد؛ بعد ازو لابان دُختر ریزه خو راحیل ره ام د عنوان خاتو دز شی دد. ۲۹ و لابان کنیز خو بلهه ره د دُختر خو راحیل دد تا کنیز شی بشه. ۳۰ و یعقوب قد راحیل ام یگجای شد و او ره از لیه کده کلوتر دوست دشت. و او هفت سالِ دیگه د لابان خدمت کد.

۳۱ وختی خُداوند دید که لیه مُحَبَّت نمُوشه،^a او رَحِم شی ره واز کد. مگم راحیل نازای مند. ۳۲ و لیه حامله شده یگ باچه د دنیا آورد و او ره رثوبین^b نام ایش، چون او گُفت: «خُداوند رنج-و-مُصِیبت مَره دیده؛ حتماً آلی شوی مه مَره دوست میدنه.» ۳۳ لیه بسم حامله شده یگ باچه کد و گُفت: «خُداوند شنیده که ما مُحَبَّت نمُوشم،^c او امی باچه ره ام دز مه بخشید.» و او ره «شمعون»^d نام ایش. ۳۴ لیه دفعه دیگه حامله شد و یگ باچه زیده گُفت: «ایمدفعه شوی مه دز مه دلِبسته مُوشه چراکه سه باچه بلده شی د دنیا اوردیم.» امزی خاطر او ره «لاوی»^e نام کد. ۳۵ دفعه دیگه لیه حامله شد و بسم یگ باچه د دنیا آورده گُفت: «ایمدفعه خُداوند ره ستایش موئم.» امزی خاطر او ره «یهودا»^f نام ایش. بعد ازو لیه از اولاد کدو مند.

۳۰

۱ وختی راحیل دید که بلده یعقوب اولاد نمُونه، د برابر خوار شی بخیلی شی آمد و د یعقوب گُفت: «دز مه اولاد بدی، اگه نه، مومرم!» ۲ یعقوب سر راحیل قار شده گُفت: «آیا ما د جای خُدا آستم؟ او تو ره از ثمر رَحِم محروم کده.» ۳ اوخته راحیل گُفت: «اینه، کنیز مه بلهه ره بگیری و قد شی خاو کو تا بلده مه اولاد پیدا کنه»^g و ما ام د وسیله ازو آباد شئم.» ۴ پس راحیل کنیز خو بلهه ره د یعقوب د عنوان خاتو دد و یعقوب قد ازو خاو شد. ۵ و بلهه حامله شده بلده یعقوب یگ باچه د دنیا اورد. ۶ اوخته راحیل گُفت: «خُدا د داد مه رسید؛ او آواز مَره شنید و دز مه یگ باچه دد.» امزی خاطر او ره «دان»^h نام کد. ۷ و بلهه کنیز راحیل بسم حامله شد و دو مننه باچه ره بلده یعقوب د دنیا اورد. ۸ اوخته راحیل گُفت: «ما قد مُقابله های سخت قد خوار خو مُقابله کدم و د بله شی زور شدم.» امزی خاطر او ره «نفتالی»ⁱ نام ایش.

۹ وختی لیه دید که از اولاد کدو منده، او کنیز خو زلفه ره گِرَفته د عنوان خاتو د یعقوب دد. ۱۰ و زلفه کنیز لیه بلده یعقوب یگ باچه د دنیا اورد. ۱۱ اوخته لیه گُفت: «چیقس خوشبخت آستم!» امزی خاطر او ره «جاد»^k نام ایش. ۱۲ و زلفه کنیز لیه دو مننه باچه ره بلده یعقوب د دنیا اورد. ۱۳ و لیه گُفت: «چیقس خوش آستم! چراکه خاتونو مَره خوشحال کوی مونه.» امزی خاطر او ره «آشیر»^m نام ایش.

۱۴ د زمان گندم درو، رثوبین د سر کشت رفت و مهرگیاهⁿ پیدا کده اونا ره د پیش آبه خو لیه اورد. اوخته راحیل د لیه گُفت: «امزو مهرگیاه باچه خو دز مه ام بدی.»

۱۵ مگم لیه دز شی گُفت: «امی که شوی مَره ازمه گِرَفتی، بس نییه؟ آلی میخاهی که مهرگیاه باچه مَره ام از مه بگیری؟»

راحیل گُفت: «د عَوْضِ مهرگیاه باچه تو آته اولادا امشاو د پالوی تو مییه.»

^a ۲۹:۳۱ د جای «مُحَبَّت نمُوشه» د زیون عبرانی «نَفَرَت شده آسته» نوشته یه. ^b ۲۹:۳۲ «رثوبین» یعنی «اونه، یگ باچه». ^c ۲۹:۳۳ د جای «مُحَبَّت نمُوشم» د زیون عبرانی «نَفَرَت شده آستم» نوشته یه. ^d ۲۹:۳۳ «شمعون» یعنی «او میسنوه». ^e ۲۹:۳۴ «لاوی» یعنی «دلِبسته». ^f ۲۹:۳۵ «یهودا» یعنی «ستایش خُداوند». ^g ۳۰:۳ د جای «بلده مه اولاد پیدا کنه» د زیون عبرانی «د بله زانوهای مه اولاد پیدا کنه» نوشته یه. ^h ۳۰:۶ «دان» یعنی «دادرسی». ⁱ ۳۰:۸ «نفتالی» یعنی «کش-و-گیر یا مُقابله». ^k ۳۰:۱۱ «جاد» یعنی «خوشبخت». ^m ۳۰:۱۳ «آشیر» یعنی «خوشحال». ⁿ ۳۰:۱۴ مهرگیاه یگ گیاهی بود که هر کس د پیش خو میدشت، مردم او ره مُحَبَّت مودک.

۱۶ اُمّو شام وختیکه یعقوب از سر کشت آمد، لیه د دم راه شی رفت و دزُو کُفت: «تُو باید پیش ازمه بییی، چراکه تُو ره قد مهرگیاه باچه خُو کِرا کدیم.» پس اُمّو شاو یعقوب قد لیه خاو کد. ۱۷ و خُدا دُعای لیه ره قبول کد و اُو حامله شُده پنجمنه باچه ره بلده یعقوب د دُنیا اُورد. ۱۸ اوخته لیه کُفت: «خُدا اجر مَره دَز مه دده، چراکه ما کنیز خُو ره د شوی خُو ددَم.» امزی خاطر اُو ره «یساکار»^a نام ایشت. ۱۹ و لیه بسم حامله شُد و ششمینه باچه ره بلده یعقوب د دُنیا اُورد. ۲۰ و لیه کُفت: «خُدا تحفه خُوب دَز مه بخشیده. ازی بعد شوی مه د احترام قد ازمه میشینه، چراکه بلده شی شش باچه د دُنیا اُوردَم.» امزی خاطر اُو ره «زبُولون»^b نام کد. ۲۱ بعد ازو لیه یگ دختر د دُنیا اُورد و نام شی ره دینا ایشت. ۲۲ اوخته خُدا د دادِ راحیل رسید و دُعای ازو ره قبول کده رَحَم شی ره واز کد. ۲۳ و راحیل حامله شُده یگ باچه کد و کُفت: «خُدا ننگِ بے باچگی ره از مه دُور کد.» ۲۴ و راحیل اُو ره «یوسف»^c نام کده کُفت: «خُداوند باچه دیگه ام دَز مه بدیه!»

معامله یعقوب قد لابان

۲۵ بعد ازی که راحیل یوسف ره د دُنیا اُورد یعقوب د لابان کُفت: «مَره رُخصت کُو تا پس د جای و مُلکِ خود خُو بورم.» ۲۶ خاتونو و اولادای مَره که تُو ره بلده ازوا خدمت کدیم، دَز مه بدی و مَره بیل که بورم، چُون خدمتی که ما دَز تُو کدیم، تُو اُو ره خُوب میدنی.» ۲۷ لابان د یعقوب کُفت: «اگه نظرِ لُطف تُو د بله مه آسته، مَره ایله نکو چُون از رُوی فال ما فامیدیم که خُداوند از خاطرِ ازتُو مَره برکت دده. ۲۸ مُزد خُو ره بگی و ما اُو ره دَز تُو میدم.» ۲۹ یعقوب د جوابِ لابان کُفت: «خود تُو میدنی که ما دَز تُو چیس خدمت کدیم و چی رقم مالای تُو ره نگاه کدیم. ۳۰ پیش از آمدونِ ازمه گلّه و رَمه تُو کم بُود و آلی غدر کلو شُده. و خُداوند بخاطرِ قدومِ ازمه تُو ره برکت دده. پس ما کی میتنم بلده خانه خود خُو تیاری بگیریْم؟» ۳۱ لابان بسم پُرسان کد: «ما دَز تُو چیزخیل بدیم؟» یعقوب کُفت: «دَز مه هیچ چیز ندی. ما دُوباره چوپونی و نگاهوانی گلّه-و-رَمه تُو ره مونم اگه اینی کار ره بلده مه انجام بدی: ۳۲ بیل که امروز د مینکلِ رَمه تُو بگردم و هر باره آگک و خالتو، هر باره سیاه ره از مینکلِ گوسپندو و هر آگک و خالتو ره از مینکلِ بَرَا جدا کُنم، و اونا مُزد مه بشه. ۳۳ و صداقت مه د آینه د باره مه شاهدی میدیه وختیکه بییی و مُزدی ره که دَز مه ددے بنگری؛ اوخته اگه یگ مال ام غیر از بَرِ آگک و خالتو و گوسپونِ سیاه د مینکلِ رَمه مه پیدا شُد، اونا مالِ دُزی حساب شنه.» ۳۴ لابان کُفت: «خُوبه، اُمّو رقم که کُفتی قبول آسته.» ۳۵ لیکن اُمّو روز لابان تمام بَرای نَر ره که خطدار و خالتو بُود و بَرای ماده ره که آله گک و خالتو بُود و تمامِ گوسپندوی سیاه ره جدا کده د باچه های خُو تسلیم کد ۳۶ و د بَین از خود و یعقوب سه روزه راه فاصله قرار دد و یعقوب باقی منده گلّه لابان ره چوپونی مُوکد. ۳۷ اوخته یعقوب شاخچه های سَوز و تازه درختای بید، بادام و چنار ره گرفت و رُوی ازوا ره پوست کده خط های سفید د وجود اُورد تاکه سفیدی چپو معلوم شُد. ۳۸ بعد ازو اُمّو شاخچه های پوست شُده ره د آخورا د پیش رُوی رَمه ها ایشت، یعنی دَمزُو جای که رَمه ها بلده آو خوردو میمد، چُون رَمه ها وختیکه بلده آو خوردو میمد، نسل گیری مُوکد. ۳۹ و ازی که اونا پیش رُوی امزُو شاخچه ها نسل گیری مُوکد، اونا چُوچه های خطدار، آگک و خالتو میزید. ۴۰ یعقوب باره گو ره جدا مُوکد و باقی رَمه ها ره د بله مالای خطدار و سیاه لابان ایله مُوکد. د امزی رقم یعقوب رَمه های خُو ره جدا کد و نه ایشت که قد رَمه لابان بشه. ۴۱ هر وختیکه حیوانای قوی میخاست نسل گیری کنه، یعقوب شاخچه ها ره د آخور پیش رُوی ازوا می ایشت تاکه د نزدیک شاخچه ها نسل گیری کنه. ۴۲ مگم د پیش رُوی حیوانای ضعیف شاخچه ها ره نه می

^a ۳۰:۱۸ «یساکار» یعنی «اجر». ^b ۳۰:۲۰ «زبُولون» یعنی «احترام». ^c ۳۰:۲۴ «یوسف» یعنی «کلو کدو».

ایشت. پس حیوانای ضعیف از لابان و حیوانای قوی از یعقوب موشد. ^{۳۳} د امزی رقم یعقوب کلو دولت مند شد و رمه های کلو، کنیزا و غلاما، اشترا و الاغا دشت.

دوتا کدون یعقوب از لابان

۳۱ ^۱ یعقوب تورای باچه های لابان ره شنید که موگفت: ”یعقوب تمام دارایی آته مو ره گرفته و از دارایی آته مو تمام امزی مال-و-دولت ره د دست آورده.“ ^۲ و یعقوب دید که لابان مثل سابق قد شی رفتار نموگنه. ^۳ اوخته خداوند د یعقوب گفت: ”د سر زمینی بابه کلونا و قومای خو پس بورو و ما قد تو آستم.“

^۴ پس یعقوب نفر ری کده راحیل و لیه ره د صحرا پیش خو طلب کد، دمزو جای که رمه شی بود. ^۵ و او دزوا گفت: ”ما مینگرم که آته شمو قد ازمه مثل سابق وری رفتار نمونه. مگم خدای آته مه قد ازمه آسته. ^۶ شمو میدید که قد تمام قدرت خو ما د آته شمو خدمت کدم. ^۷ مگم آته شمو مره بازی دده و مزد از مره ده دفعه تغییر دده، لیکن خدا او ره نه ایشت که دز مه نقص برسنه. ^۸ هر غیبتیکه موگفت ’مزد از تو مال آله گک بشه‘ اوخته تمام رمه آله گک میزید؛ و وختیکه موگفت ’مزد از تو مالای خطدار بشه‘ اوخته تمام رمه خطدار میزید. ^۹ د امزی رقم خدا دارایی آته شمو ره گرفته دز مه دده.“ ^{۱۰} د دورون نسل گیری رمه یگ دفعه د خاو سر خو ره باله کده دیدم که قوچ های که قد میش ها نسل گیری موکد، خطدار، آگک و خالتو بود. ^{۱۱} اوخته ملایکه خدا د خاو دز مه گفت: ”آی یعقوب!“ گفتم: ”امر کو صاحب.“ ^{۱۲} او گفت: ”سر خو ره باله کو و بنگر که تمام قوچ های که قد میش ها نسل گیری مونه خطدار، آله گک و خالتو آسته؛ چون چیزای که لابان د حق از تو کده ما دیدیم. ^{۱۳} ما خدای بیت تیل آستم، خدای امزو جای که تو د بله سنگ نشانی روغو شیو کدی و بلده مه نذر کدی. آلی باله شده ازی سرزمی ری شو و د سر زمینی بورو که د اونجی پیدا شدی.“ ^{۱۴} پس راحیل و لیه د جواب شی گفت: ”آیا د خانه آته مو بلده از مو کدم مال و میراث باقی آسته؟ ^{۱۵} آیا مو د نظر ازو مثل بیگنه گو حساب نموشی؟ او نه تنها مو ره سودا کده بلکه پیسه ره که بخاطر ازمو دده شد ام کاملاً خورده. ^{۱۶} تمام دارایی ره که خدا از آته مو گرفته، از مو و از اولادای مو آسته. پس آلی هر چیزی که خدا دز تو گرفته، انجام بدی.“ ^{۱۷} اوخته یعقوب باله شده اولادا و خاتونوی خو ره د سر اشترا سوار کد ^{۱۸} و تمام چارپایا و پگ دارایی ره که د دست آوردد، یعنی چارپایای ره که د فدان ارام حاصل کدد پیش خو اندخت تا د پیش آته خو اسحاق د سرزمین کنعان بوره.

^{۱۹} وختیکه لابان د کل کدون گوسپندوی خو رفتد، راحیل بت های آته خو ره که د خانه شی پرستش موشد دزی کد. ^{۲۰} و یعقوب لابان ارامی ره بازی دد و او ره از دوتا کدون خو خبر نکد. ^{۲۱} پس او قد پگ چیزای که دشت دوتا کد و از دریای فرات تیر شده طرف کوهستون جلعاد رفت. ^{۲۲} د روز سوم د لابان خبر دده شد که یعقوب دوتا کده. ^{۲۳} پس لابان قومای خو ره قد خو گرفت و هفت روزه راه از رد یعقوب رفت، تا د کوهستون جلعاد د نزدیک شی رسید. ^{۲۴} امو شاو خدا د خاو د لابان ارامی ظاهر شد و دزشی گفت: ”احتیاط کو که یعقوب ره چیز نگیی، نه خوب و نه بد.“ ^{۲۵} وختیکه لابان د نزدیک یعقوب رسید، یعقوب خیمه خو ره د کوهستون جلعاد زد و لابان ام قد قومای خو د کوهستون جلعاد خیمه زد. ^{۲۶} اوخته لابان د یعقوب گفت: ”تو چی کدی؟ تو مره بازی ددی و دخترن مره مثل اسیرای جنگی گرفته بردی. ^{۲۷} چرا تاشکی دوتا کدی و مره بازی ددی؟ و چرا مره خبر نکدی تا که تو ره د خوشی و سرود و دول و دمبوره رخصت موکدم. ^{۲۸} و چرا مره مجل نددی که نوسه گو و دخترن خو ره ماخ کنم؟ تو کار بی عقلی کدی. ^{۲۹} ما قدرت دزم که دز تو ضرر برستم، لیکن دیشاو خدای آته تو دز مه گفت: ’احتیاط کو که یعقوب ره چیز نگیی، نه خوب و نه بد.‘ ^{۳۰} ما میدنم که تو کلو شوق دشتی که پس د خانه آته خو بوری، و له چرا خدایون ^a مره دزی کدی؟“ ^{۳۱} یعقوب د جواب لابان گفت:

^a ۳۱:۳۰ خدایو یعنی بت ها.

”ما ترس خوردُم و فکر کدُم که شاید دخترِون خُو ره ازمه د زور پس بگیری. ۳۲ مگم از پیش هر کسی که خدایون خُو ره پیدا کدی، او باید زنده نَمَنه. د حُصُور قوماى مو هر چیزی ازتو که پیش ازمه بَشه معلومدار کُو و بگیر. “ چُون یعقوب نَمُوفامید که راحیل بُت ها ره دزی کده. ۳۳ پس لابان د خیمه یعقوب، د خیمه لیه و د خیمه دُو کَنیز رفت و بُت ها ره پیدا نَتَنست. اوخته از خیمه لیه بُر شُدِه د خیمه راحیل دَر آمد. ۳۴ مگم راحیل بُت های ره که د خانه آتِه شی پَرستش موشد گرفتِه زیر پالون اُشتر ایشْت و د سر شی شِشت. و لابان تمام خیمه ره تلاشی کد، و لِه چیزی پیدا نکد. ۳۵ و راحیل د آتِه خُو گُفت: ”آتِی، بد تُو نیه ازی که ما د پیش تُو ایسته شُدِه نَمیتنم، چراکه عادتِ ماهوار مه آمده. “ و لابان تلاشی کد، و لِه بُت های ره که د خانه شی پَرستش موشد پیدا نَتَنست. ۳۶ اوخته یعقوب قار شُد و قد لابان جنجال کده دزُو گُفت: ”تَقصیر-و-گناه مه چی آسته که مَره د ایقَس عَجَله دُمبال کدی؟ ۳۷ آلی که تمام چیزای مَره تلاشی کدی، از تمام سامانِ خانه خُو چی پیدا کدی؟ بیر اینجی د پیش قوماى ازمه و قوماى خود خُو بیل تا اونا د بَین ازمه و ازتو فیصله کُنه. ۳۸ د امزی بیست سال که ما قد ازتو بوُدُم، میش ها و بُزای تُو نُقصان نکد و قوچ های رَمه تُو ره نَخوردُم. ۳۹ مالای گُرج خورده ره د پیش تُو نه میورُدُم، و لِه خود مه تاوان شی ره میددُم. اگه د روز یا د شاو دزی موشد، اونا ره از مه بازخاست موكدی. ۴۰ ما اینی رقم بوُدُم: د روز گرمی مَره از حال موبُرد و د شاو یخی. و خاو از چیمای مه پَریده بوُد. ۴۱ ای بیست سال ره اینی رقم د خانه تُو تیر کدُم: چارده سال بلده دُو دختر تُو دز تُو خدمت کدُم و شش سال بلده رَمه تُو، لیکن مُزد مَره ده دفعه تَغیر ددی. ۴۲ اگه خُدای آتِه مه، خُدای ابراهیم و هَبیتِ اسحاق قد ازمه نَمُوبُود، یقیناً تُو مَره دِست خالی رَبی موكدی. لیکن خُدا رَنج-و-مُصیبیت و زَحمتِ دِستای مَره دید و دِشاو تُو ره سرزنش کد.“

قَوْل د بَین یعقوب و لابان

۴۳ لابان د جوابِ یعقوب گُفت: ”ای دخترِو، دخترِون ازمه آسته و ای بچکِیچا، بچکِیچای ازمه یه و ای رَمه ها ام رَمه های ازمه یه؛ خُلاصه، پگ چیزای ره که د اینجی مینگری از مه یه. مگم امروز ما د امزی دخترِون خُو و د بچکِیچای که اونا د دُنیا اُورده چی کار کده میتنم؟ ۴۴ بیه که ما و تُو عهد بسته کنی تا د بَین ازمه و ازتو یگ شاهد بَشه. “ ۴۵ پس یعقوب یگ سنگ ره گرفتِه د عنوانِ نشانی ایستلجی کد ۴۶ و د قوماى خُو گُفت: ”سنگا ره جم کُنید. “ و اونا سنگا ره جم کده سنگ قَلچِه جور کد و اونا د پالوی سنگ قَلچِه نان خورد. ۴۷ اوخته لابان او ره یَجَر سَهْدُوتا گُفت، مگم یعقوب او ره جلعید نام کد. ۴۸ a و لابان گُفت: ”امروز ای سنگ قَلچِه د بَین ازمه و ازتو یگ شاهد آسته. “ امزی خاطر او ره جلعید نام ایشْت. ۴۹ و او ره «مِصفه»^b ام نام ایشْتِه گُفت: ”وختیکه مو از یگدیگه جدا آستی خُداوند د بَین ازمه و ازتو پیره داری کُنه. ۵۰ اگه دخترِون مَره آزار بدی و د بله دخترِون مه دیگه خاتونو بگیری، باوجود که هیچ کس د بَین ازمه و ازتو نییه، باخبر بَش که خُدا د بَین ازمه و ازتو شاهد آسته. “ ۵۱ و لابان اِدامه دده د یعقوب گُفت: ”اینه، امی سنگ قَلچِه و سنگ ره که د عنوانِ نشانی د بَین از خُو و ازتو ایستلجی کدُم، ۵۲ ای سنگ قَلچِه و ای سنگِ نشانی یگ شاهد آسته که ما ازی سنگ قَلچِه طرف ازتو بلده ضرر رَسندو تیر نَمُوشم و تُو ام ازی سنگ قَلچِه و ازی سنگِ نشانی بلده ضرر رَسندو طرف ازمه تیر نَمُوشی. ۵۳ خُدای ابراهیم و خُدای ناحور یعنی خُدای آتِه های ازوا د بَین ازمو قضاوت کُنه. “ و یعقوب د هَبیتِ آتِه خُو اسحاق قَسَم خورد. ۵۴ بعد ازو یعقوب دَمزُو کوه قُربانی کد و قوماى خُو ره د نان خوردو دعوت کد. و اونا نان خورد و شاو ره دَمزُو کوه تیر کد. ۵۵ صَباح گاه لابان باله شُد و نوسه گو و دخترِون خُو ره ماخ کده اونا ره بَرکت دد و پس طرفِ خانه خُو رَبی شُد.

a ۳۱:۴۷ معنای «یَجَر سَهْدُوتا» د زبون آرامی «سنگ قَلچِه شاهد» آسته، که د زبون عبرانی «جلعید» گفته موشه. b ۳۱:۴۹ «مِصفه» یعنی

«بُرج پیره داری.»

ترس یعقوب از عیسو

۳۲

۱ یعقوب د راه خو ری شد و ملایکه های خدا قد شی روی د روی شد. ۲ وختیکه یعقوب ملایکه ها ره دید، او گُفت: «ای خیمه‌گاهِ خدا یه!» و اونجی ره «مَحْناییم»^۳ نام ایشته. ۳ پس یعقوب قاصد ها ره پیشلو طرف برار خو عیسو د سرزمینِ سعیر د مُلکِ آدم ری کد^۴ و دزوا امر کده گُفت: «د بادار مه عیسو اینی رقم بگید، غلام تو یعقوب اینیطور موهیه:» ما قد لابان د عنوان بیگنه زندگی کدم و تا آلی ره د اونجی ششتم. ۵ ما گاو ها، الاغ ها، رمه ها، غلاما و کنیزا دَرُم. و آلی قاصد ها ره ری کدم تا د بادار مه خبر بدیه و تا نظر لطف تو د بله مه قرار بگیریه. ۶ و قاصد ها پیش یعقوب پس آمده گُفت: «د دیر برار تو عیسو رسیدی و او قد چار صد نفر د دم راه تو مییه. ۷ اوخته یعقوب غدر ترس خورد و د تشویش شد و کسای ره که قد شی بود و رمه ها، گله ها و اُشترها ره د دو دسته تقسیم کد. ۸ او قد خود خو گُفت: «اگه عیسو د سر دسته اول بییه و اونا ره بزنه، دسته دوم بینه دوتا کنه.» ۹ پس یعقوب دعا کده گُفت: «ای خدای بابه کلون مه ابراهیم و خدای آبه مه اسحاق، ای خداوند که تو دز مه گُفتی د مُلکِ خود خو و د پیش قومای خو پس بورو و ما قد تو خوبی موکنم، ۱۰ تمام مهربانی و وفای ره که تو د بنده خو کدی، ما هیچ لایق شی ره ندرم، چون قد یگ تیاق امزی دریای اردن تیر شدم و آلی صاحب دو دسته کته شدیم. ۱۱ لطفاً مره از دست برار مه عیسو نجات بدی، چون ما ازو ترس موخورم؛ نشنه که بییه و مره و آبه گون بچکیچا ره و خودون بچکیچا ره بزنه. ۱۲ مگم تو گُفتی که یقیناً قد از تو خوبی مونم و اولاده تو ره مثل ریگ دریا وری کلو مونم که از کلونی کس نمیتنه حساب کنه.» ۱۳ پس اموشا ره د اونجی تیر کد و از چیزای که قد خو دشت یگ تحفه بلده برار خو عیسو تیار کد: ۱۴ دو صد بز ماده قد بیست ککه، دو صد میش قد بیست قوچ، ۱۵ سی اُشتر شیرتو قد چوچه های شی و چل ماده گاو قد ده نرگاو و بیست الاغ ماده قد ده الاغ نر. ۱۶ و اونا ره دسته دسته جدا جدا د دست خدمتگاری خو تسلیم کد و دزوا گُفت: «پیشلون مه بورید و د مینکل هر دسته فاصله بیلید.» ۱۷ د اولنه خدمتگار امر کده گُفت: «وختیکه برار مه عیسو پیش تو رسید و از تو پُرسان کد که تو نفر کی آستی و کجا موری و ای چیزای که د پیش تو یه از کی یه؟» ۱۸ اوخته دز شی بگی: «از غلام تو یعقوب آسته. اینا تحفه آسته که او بلده بادار مه عیسو ری کده و اونه، خود شی ام از پشت مو مییه.» ۱۹ امچنان د دومنه و سومنه و تمام کسای که از پشت دسته ها مورفت، امر کده گُفت: «غیتیکه د پیش عیسو میرسید عین چیز ره دز شی بگید، ۲۰ یعنی امچنان بگید که اونه، غلام تو یعقوب از پشت مو مییه.» یعقوب د دل خو گُفت: «امکان دره که قد امزی تحفه های که پیشلون مه مور، قار شی ره تا بشنم و بعد ازو که روی شی ره مینگرم شاید مره قبول کنه.» ۲۱ پس تحفه ها پیشلون یعقوب رفت، مگم خود شی اموشا ره د خیمه‌گاه تیر کد. ۲۲ اموشا یعقوب باله شده هر دو خاتو و دو کنیز و یازده باچه خو ره گرفت و از جای کم او دریاچه بیوق تیر شد. ۲۳ اره، او اونا ره گرفته از دریاچه تیر کد و تمام چیزای ره که دشت ام تیر کد. ۲۴ خود یعقوب د خیمه‌گاه تنها مند و یگ آدم تا دم روز واز شد و قد ازو پشتی گرفت. ۲۵ وختی او آدم دید که نمیتنه د سر یعقوب زور شنه او د سر سوجی یعقوب فشار آورد د اندازه که سوجی یعقوب د غیت پشتی گیری قد امزو آدم بر شد. ۲۶ اوخته او آدم گُفت: «مره بیل که بورم، چون روز واز موشه.» و له یعقوب گُفت: «تا مره برکت ندی، تو ره ایله نمونم.» ۲۷ او د یعقوب گُفت: «نام تو چی یه؟» او گُفت: «یعقوب.» ۲۸ اوخته اموشا آدم گُفت: «ازی بعد نام از تو یعقوب نبشه، بلکه اسرائیل بشه، چراکه تو قد خدا و انسان مقابله کدی و کامیاب شدی.» ۲۹ و یعقوب ازو پُرسان کده گُفت: «نام از تو چی یه؟» او گُفت: «چرا نام مره پُرسان موکنی؟» و او ره د امونجی برکت دد.

۳۲:۲ «مَحْناییم» یعنی «دو خیمه‌گاه».

۳۰ پس یعقوب امو جای ره «فنیئیل»^a نام ایشت و گُفت: «ما خُدا ره رُوی دَ رُوی دیدم ولی زنده مندُم.»^{۳۱} وختیکه یعقوب از فنیئیل تیر شد آفتو تازه بر شد و او از پای خُو میلنگید.^{۳۲} امزی خاطر بنی اسرائیل تا امروز گوشتِ سرِ ران^b ره که دَ سوجی آسته نمُوخوره، چراکه امو آدم دَ سرِ سوجی یعقوب که نزدیکِ ران آسته فشار اوردد.

یعقوب قد عیسو رُوی دَ رُوی موشه

۳۳^۱ پس یعقوب سر خُو ره باله کد و دید که عیسو قد چار صد نفر مییه. اوخته او بچکیچای خُو ره دَ لیه، راحیل و دُو کنیز تقسیم کد.^۲ کنیزا ره قد اولادای شی پیش، لیه ره قد اولادای شی دَ پشتِ ازوا و راحیل ره قد یوسف دَ آخر ایشت.^۳ و خود شی پیشلون ازوا ریی شد و خود ره هفت کَرَت دَ زمی خَم کد تا دَ پیشِ برار خُو رسید.^۴ مگم عیسو دَویده دَویده دَ دمِ راهِ یعقوب آمد و او ره بغل کده خود ره دَ گردون شی اندخت و رُوی شی ره ماخ کد و هر دُوی شی چخرا کد.^۵ وختیکه عیسو سر خُو ره باله کد و خاتونو و بچکیچا ره دید او پُرسان کد: «امیا که قد تو آسته کی یه؟» یعقوب گُفت: «امیا اولادای آسته که خُدا لُطف کده دَ غلام تو بخشیده.»^۶ اوخته کنیزا قد بچکیچای خُو نزدیک شده دَزُو احترام کد.^۷ بعد ازو لیه قد اولادای خُو نزدیک آمده دَزُو احترام کد و آخرکار یوسف و راحیل ام نزدیک آمده دَزُو احترام کد.^۸ عیسو گُفت: «امو دسته های که از پیشِ رُوی مه تیر شد، مقصد تو ازوا چی آسته؟» یعقوب گُفت: «اونا ره ریی کدم تا نظرِ لُطفِ بادار مه دَ بله مه قرار بگیره.»^۹ و عیسو گُفت: «برار مه، ما عَدَر کَلو دَرُم؛ هر چیزی که دری، بلده خود خُو نگاه کو.»^{۱۰} یعقوب گُفت: «نه، لُطفاً قَبول کو. اگه نظرِ لُطف تو دَ بله مه آسته، امی تُحفه مَره از دست مه قَبول کو، چون دیدونِ رُوی تو رقم دیدونِ رُوی خُدا آسته، چراکه تو مَره قَبول کدی.»^{۱۱} خاهش مومم، تُحفه مَره که دَز تو ریی شده قَبول کو، چراکه خُدا دَ حقِ ازمه مهربانی کده و ما هر چیز دَرُم.» و او دَ اندازه شلّه شد که عیسو قَبول کد.^{۱۲} اوخته عیسو گُفت: «بیه که بوری و دَ راهِ خُو ادامه پدی و ما پیشِ پیشِ تو مورم.»^{۱۳} مگم یعقوب دَ زشی گُفت: «بادار مه میدنه که بچکیچا چیقس ناتو آسته و رمه و گله شیرتو ام قد مه آسته؛ اگه اونا حتی یگ روز دَ تیزی هئی شنه، پگ شی از بین مور!»^{۱۴} پس بادار مه پیشِ از غلام خُو حرکت کُنه و ما مُطابقِ قَدَم چارپایای که پیشِ رُوی مه آسته و مُطابقِ قَدَمِ بچکیچا آهسته آهسته مییم تا که پیشِ بادار خُو دَ منطقه سَعیرِ برَسُم.»^{۱۵} عیسو گُفت: «خئی بیل که چند نفر امزی کسای ره که قد مه آسته پیشِ ازتو بیلم.» یعقوب گُفت: «چی لازمِ دره؟ فقط نظرِ لُطفِ بادار مه بس آسته.»^{۱۶} و عیسو دَمَزُو روز دَ راهِ خُو ریی شده پس دَ سَعیر رفت.^{۱۷} لیکن یعقوب دَ منطقه سُوکوت^c رفت و دَ اونجی بلده خود خُو خانه آباد کد و بلده چارپایای خُو سایه‌بان ها جور کد. امزی خاطر اونجی ره سُوکوت نام ایشت.

۱۸ یعقوب بعد از آمدو از فدان آرام دَ سلامتی دَ شارِ شِکیم دَ سرزمینِ کِنعان رسید و دَ نزدیکِ شارِ خیمه زد.^{۱۹} امو پئی زمی ره که یعقوب دَ زشی خیمه زد دَ صد سیکه نُقره از باچه های حَمور، آته شِکیم خرید^{۲۰} و دَ اونجی یگ قُربانگاه جور کد و او ره «ایل ایلوهه اسرائیل»^d نام ایشت.

رسوایی دیناه

۳۴^۱ دیناه، دُخترِ که لیه بلده یعقوب دَ دُنیا اورد، یگ روز بلده دیدونِ دُخترِونِ امزو سرزمی بُرو رفت.^۲ وختیکه شِکیم باچه حَمورِ جویِ دیناه ره دید، او ره دَ زور گرفت و قد شی خاو شده او ره بے عَرت کد. حَمورِ جویِ حُکمرانِ امزو سرزمی بُود.^۳ دِلِ شِکیم سرِ دیناه، دُخترِ یعقوب رفت و او عاشقِ امزو دُخترِ شد و تورای دلشین دَ زشی گُفت.^۴ و شِکیم دَ آته خُو حَمور گُفت: «ای دُختر ره بلده مه بگیر که خاتون مه شنه.»^۵ اوخته یعقوب شنید که شِکیم دُخترِ شی^a ۳۲:۳۰ «فنیئیل» یعنی «رُوی خُدا». ^b ۳۲:۳۲ دَ جای «گوشتِ سرِ ران» دَ زبونِ عبرانی «رَگِ نَسأ» نوشته یه. رَگِ نَسأ یگ رقم رَگِ عَصَبی و یا سَنگِیر آسته. ^c ۳۳:۱۷ «سُوکوت» یعنی «سایبان». ^d ۳۳:۲۰ «ایل ایلوهه اسرائیل» یعنی «خُدا، خُداِ اسرائیل».

دیناه ره بے آبرو کده. مگم باچه های شی قد مال ها د صحرا بُود. امزی خاطر یعقوب تا آمدون ازوا چپ ششت. ۶ و حمور آته شکیم پیش یعقوب رفت تا قد ازو د ای باره توره بگه. ۷ و باچه های یعقوب که از صحرا پس آمد و دزی باره شنید، اونا کوئیوبار شد و قار ازوا عدر باله آمد، چراکه شکیم قد دختر یعقوب خاو شد و بے حرمتی کته د حق اسرائیل کدد. ای کار نباید موشد. ۸ مگم حمور دزوا گُفت: ”دل باچه مه شکیم د سر دختر شمو رفته. خاهش موم که او ره د عنوان خاتو دزشی بدید. ۹ قد ازمو خبشی کنید: دخترتون خو ره دز مو بدید و دخترتون از مو ره بلده باچه های خو بگیرید. ۱۰ د بین ازمو جای-د-جای شنید و ای سرزمی د پیش روی شمو واز آسته؛ د اینجی بشینید و تجارت کنید و صاحب خانه-و-زمی شنید.“

۱۱ اوخته شکیم د آته و برارای دیناه گُفت: ”د بله مه نظر لطف کنید و هر چیزی که دز مه بگید، ما میدم. ۱۲ هر قدر مهر و گله کلو که از مه طلب مونیید ما میدیم؛ فقط او دختر ره د عنوان خاتو دز مه بدید.“

۱۳ مگم باچه های یعقوب د جواب شکیم و آته شی حمور د حیل-و-مکر توره گُفت، چراکه خوار ازوا دیناه ره بے آبرو کدد. ۱۴ اونا دزوا گُفت: ”ای کار ره مو نمیتنی که خوار خو ره د یگ آدم ناخنه بدی. ای بلده ازمو ننگ آسته. ۱۵ فقط د یگ شرط راضی موشی که شمو ام رقم ازمو شنید و پگ مردا-و-باچه های شمو ختنه شنه. ۱۶ اوخته دخترتون خو ره دز شمو میدی و دخترتون شمو ره بلده باچه های خو میگیری و قد شمو زندگی کده یگ قوم جور موشی. ۱۷ اگه توره مو ره قبول نکنید و ختنه نشنید، مو دختر خو ره گرفته ازینجی کوچ مونی.“

۱۸ توره های ازوا د نظر حمور و باچه شی شکیم خوش خورد. ۱۹ و امو جوان که د تمام خانه آته خو محترم بود، د انجام ددون امزی کار معطل نکد، چراکه دختر یعقوب ره عدر دوست دشت.

۲۰ پس حمور و باچه شی شکیم د درگه شار خو آمد و د مردم شار خو اعلان کده گُفت: ۲۱ ”ای مردم قد ازمو دوستانه رفتار مونه؛ ببید که اونا د امزی سرزمی جای-د-جای شنه و تجارت کنه، چون ای سرزمی بلده ازوا پراخ آسته. ببید که دخترتون ازوا ره بلده باچه های خو بگیرد و دخترتون خو ره دزوا بدی. ۲۲ فقط د ای شرط اونا راضی موشه که قد ازمو زندگی کنه و یگ قوم جور شنه: هر مرد-و-باچه از مو باید ختنه شنه امو رقم که اونا ختنه شده یه. ۲۳ آیا چارپایای ازوا و مال-و-دارایی ازوا و پگ حیوانای ازوا از مو نموشه؟ پس ببید که قد ازوا موافقت کنی تا که اونا د بین ازمو زندگی کنه.“ ۲۴ اوخته تمام کسای که د درگه شار ازو رفتند توره حمور و باچه شی شکیم ره گوش کد و هر مرد-و-باچه ختنه شد، یعنی یگ کسای که د درگه شار ازو رفتند.

۲۵ و د روز سوم که اونا هنوز درد میکشید، دو باچه یعقوب، یعنی شمعون و لاوی برارون دیناه هر کدم شی شمشیر خو ره گرفته بے خبر د شار داخل شد و تمام مردا-و-باچه ها ره کشت. ۲۶ اونا حمور و باچه شی شکیم ره قد دم شمشیر کشت و دیناه ره از خانه شکیم گرفته بر شد. ۲۷ و باچه های یعقوب د بله کشته شده ها آمده تمام شار ره چور-و-چپاول کد، چراکه خوار ازوا د اونجی بے آبرو شد. ۲۸ اونا گله ها، رمه ها، الاغ ها و هر چیزی ره که د شار و صحرا بود، گرفت ۲۹ و تمام مال-و-دارایی و پگ بچکیچا و خاتونوی ازوا ره اسیر کده برد؛ هر چیزی ره که د خانه های ازوا بود و لجه کد. ۳۰ اوخته یعقوب د شمعون و لاوی گُفت: ”شمو مره د مشکل اندختید و مره د پیش باشنده های امزی سرزمی، د پیش کنعانی ها و فرزی ها مایه نفرت جور کدید. تعداد نفرای مه کم آسته؛ اگه اونا د ضد مه جم شده د بله مه حمله کنه، ما و خانوار مه نابود موشی.“ ۳۱ اونا د جواب آته خو گُفت: ”آیا شکیم حق دشت که قد خوار مو مثل یگ فاحشه رفتار کنه؟“

پس آمدون یعقوب د بیت ایل

۱ و خدا د یعقوب گُفت: ”باله شو، د بیت ایل بورو و د اونجی جای-د-جای شو و بلده خدای که دز تو د وختیکه از پیش برار خو عیسو دوتا موکدی ظاهر شد، د اونجی یگ قربانگاه جور کو.“ ۲ اوخته یعقوب د خانوار خو و

دَ تمامِ کسای که قد شی بُود گُفت: "خُدایونِ بیگنه" ره که دَ بَینِ شُمُو آسته دُور کُنید و خودون ره پاک کده کالای خُو ره تبدیل کُنید. ^۳ بعد ازُو بیید که دَ بیت‌ئیل بوری تا دَ اُونجی بلده خُدا یگِ قُربانگاه جور کُنم، بلده خُدا ی که دَ سختی-و-تَنگی دُعای مَره قُبُول کد و دَ هر جای که رفتَم قد ازمه بُود. ^۴ پس اونا تمامِ خُدایونِ بیگنه ره که دَ پیشِ ازوا بُود قد گوشواره های که دَ گوشای خُو دشت دَ یعقُوب دَد و یعقُوب اونا ره دَ زیرِ درختِ بَلُوط که دَ نزدیکِ شِکیم بُود، گور کد. ^۵ وختیکه اونا کوچ کد ترس-و-وهمِ خُدا دَ بله تمامِ شارای گِردوبَرِ ازوا قرار گِرفت و هیچ کس اونا ره دُمبال نکد. ^۶ یعقُوب و تمامِ کسای که قد شی بُود دَ شارِ لُوز، یعنی دَ بیت‌ئیل که دَ سرزمینِ کِنعان بُود، رسید ^۷ و دَ اُونجی یگِ قُربانگاه جور کده اُمُو جای ره «ایل بیت‌ایل» نام اِیشت، چراکه خُدا دَ اُمونجی دَزُو ظاهر شُدَد دَ غَبْتیکه اُو از پیشِ برار خُو دُوتا مُوکد. ^۸ دَ اُمُو غَیتِ دِبره دایه ریکا فُوت کد و دَ زیرِ یگِ درختِ بَلُوط، تاتر از بیت‌ئیل دَفن شُد. و اونا اُمُو جای ره «اَلون باخُوت»^b نام اِیشت. ^۹ بعد از پس اَمَدونِ یعقُوب از فدان آرام خُدا بسم دَزشی ظاهر شُد و اُو ره بَرکت دَد. ^{۱۰} خُدا دَزُو گُفت: "نام تُو یعقُوب آسته، مگم بعد ازی نام تُو یعقُوب گُفته نَشَنه، بلکه نام تُو اسرائیل بَشَه." پس خُدا اُو ره اسرائیل نام اِیشت. ^{۱۱} و خُدا دَزُو گُفت: "ما خُدای قَادِرِ مُطلقِ اَسْتَم؛ بارور و کلو شو. از تُو یگِ مِلّت و جماعتِ قَوْمِ ها دَ وُجودِ مییه و از تُو پادشاه ها پیدا موشه. ^{۱۲} و زمینی ره که دَ ابراهیم و اسحاق دَدیم دَز تُو میدم و بعد از تُو اُمُو سرزمی ره دَ اولاده تُو میدم." ^{۱۳} اوخته خُدا اُمُو جای که قد شی توره مُوگُفت از پیشِ شی باله رفت. ^{۱۴} و یعقُوب دَ اُمُو جای که خُدا قد شی توره گُفتد یگِ نشانی شِیخ کد، یعنی یگِ سنگ ره دَ عِنوانِ نشانیِ اِیستَلجی کد و یگِ هدیه وُچی کَدنی و روغو دَ بله شی شیو کد. ^{۱۵} اوخته یعقُوب اُمُو جای ره که خُدا قد شی توره گُفتد بیت‌ئیل^c نام اِیشت.

فُوتِ راحیل

^{۱۶} اونا از بیت‌ئیل کوچ کد. هنوز یگِ مقدار فاصِله تا اِفرات مَنَدُد که دَرِدِ زیدونِ راحیل شُرُوع شُد و زیدون شی سخت بُود. ^{۱۷} وختیکه زیدون شی کلو سخت شُد، دایبی دَز شی گُفت: "ترس نَخور، اِیمدَفعه ام تُو یگِ باچه مونی." ^{۱۸} راحیل دَ حالیکه جان میدَد، چُون اُو مُردَنی بُود، باچه خُو ره «بِن اونی»^d نام اِیشت. مگم آته شی اُو ره «بِنیامین»^e نام اِیشت. ^{۱۹} پس راحیل فُوت کد و دَ راهِ اِفرات یعنی دَ بیت-لَحَم دَفن شُد. ^{۲۰} و یعقُوب دَ سِرِ قَبْرِ شی یگِ سنگ ره دَ عِنوانِ نشانیِ شِیخ کد که اُمُو سنگِ قَبْرِ راحیل آسته و تا اِمروز باقی یه. ^{۲۱} بعد ازُو اسرائیل ازونجی کوچ کد و حَیمه خُو ره اُو سُونِ بَرَجِ عیدِر زَد.

بَنیِ اسرائیل

^{۲۲} دَ حالیکه اسرائیل دَ اُمُو سرزمی زندگی مُوکد، رثوبین رفته قد بلهه کِنیزِ آته خُو خاو شُد و اسرائیل ازی واقعه خبر شُد.

باچه های یعقُوب دوازده بُود:

^{۲۳} باچه های لیه اینی کسا بُود: رثوبین باچه اُولباری یعقُوب و بعد ازُو شمعون، لای، یهودا، یساکار و زبولون.

^{۲۴} باچه های راحیل اینی کسا بُود: یوسف و بنیامین.

^{۲۵} باچه های بلهه کِنیزِ راحیل اینی کسا بُود: دان و نفتالی.

^{۲۶} باچه های زلفه کِنیزِ لیه اینی کسا بُود: جاد و اشیر.

اینمیا باچه های یعقُوب بُود که دَ فدان آرام بلده شی تَوُلْد شُدَد.

^a ۳۵:۲ یعنی بُت ها. ^b ۳۵:۸ «اَلون باخُوت» یعنی «بَلُوطِ چخرا». ^c ۳۵:۱۵ «بیت‌ئیل» یعنی «خانه خُدا». ^d ۳۵:۱۸ «بِن اونی» یعنی

«باچه کوئیو مه». ^e ۳۵:۱۸ «بِنیامین» یعنی «باچه دِسِتِ راست مه».

فَوْتِ إِسْحَاقَ

۲۷ و یعقوب پیش آتِه خُو اسحاق د ممری آمد د قَرِیتِ اَرَبِ، یعنی د جبرون، د امزو جای که ابراهیم و اسحاق د عنوان بیگنه زندگی مُوکید. ۲۸ عُمَرِ اسحاق یگ صد و هشتاد سال بُود ۲۹ که آخِرِ نَفَسِ های خُو ره کشید و فَوْتِ کد. او پیر و سالخورده شُدِه بُود که قد قوماي خُو یگ جای شُد و باچه های شی عیسو و یعقوب او ره دَفَنِ کد.

نسلِ عیسو

۳۶ ای د باره نسلِ عیسو یعنی اِدومِ آسته: ۲ عیسو خاتونوی خُو ره از دُخترِونِ کِنَعانیا گرفت که اینی کسا بُود: عاده دُخترِ ایلونِ جَتی و اهلِیبامه دُخترِ عنا باچه صِبَعونِ جوی؛ ۳ و او بَسَماتِ دُخترِ اِسْماعیلِ خوارِ نیایوت ره ام خاتون کد. ۴ عاده الیفاز ره بلده عیسو د دُنیا اُورد، بَسَماتِ رعوییل ره د دُنیا اُورد، ۵ و اهلِیبامه یعوش و یعلام و قورح ره د دُنیا اُورد. اینمیا باچه های عیسو بُود که د سرزمینِ کِنَعانِ بلده شی تَوَلد شُد.

۶ پس عیسو خاتونو، باچه ها، دُخترِو و پگ خاتوار خُو ره قد چارپایا و پگ حیوانا و تمامِ داراییِ خُو که از سرزمینِ کِنَعان د دستِ اُورْدُد گرفت و از پیشِ برار خُو یعقوب کم وری دُورتر د یگ سرزمینِ دیگه رفت، ۷ چُونِ مال-و-داراییِ ازوا غدر کلو بُود و اونا نَمِیتِنِست که یگجای زندگی کنه؛ او منطقه بخاطرِ چارپایای ازوا بلده ازوا ریزگی مُوکید. ۸ پس عیسو د کوهستونِ سعیرِ جای-د-جای شُد؛ نامِ دیگه عیسو، اِدومِ آسته.

۹ و اینیا نسلِ های عیسو بابه کلونِ ادومی ها، د کوهستونِ سعیرِ آسته. ۱۰ امیا نامِ های باچه های عیسو آسته: الیفاز باچه عاده خاتونِ عیسو و رعوییل باچه بَسَماتِ خاتونِ عیسو. ۱۱ باچه های الیفاز اینی کسا بُود: تیمان، اومار، صفوا، جعتام و قناز. ۱۲ و الیفاز باچه عیسو یگ کینیز د نامِ تمناع دشت. او عمالیق ره بلده الیفاز د دُنیا اُورد. اینمیا اولاده عاده خاتونِ عیسو بُود.

۱۳ باچه های رعوییل اینی کسا بُود: نَحْت، زارع، شَمّه و مِرّه. اینمیا نوسه های بَسَماتِ خاتونِ عیسو بُود.

۱۴ باچه های اهلِیبامه خاتونِ عیسو، دُخترِ عنا و نوسه صِبَعونِ اینی کسا بُود: یعوش، یعلام و قورح. امیا ره اهلِیبامه بلده عیسو د دُنیا اُورد.

۱۵ اینیا میرهای اولاده عیسو آسته: باچه های الیفاز، باچه اولباری عیسو اینی کسا بُود: میر تیمان، میر اومار، میر صفو و میر قناز، ۱۶ میر قورح، میر جعتام و میر عمالیق. اینمیا میرهای الیفاز د سرزمینِ اِدومِ بُود و نوسه گونِ عاده.

۱۷ اینیا باچه های رعوییل باچه عیسو آسته: میر نَحْت، میر زارح، میر شَمّه و میر مِرّه. اینمیا میرهای رعوییل د سرزمینِ اِدومِ بُود و نوسه گونِ بَسَماتِ خاتونِ عیسو.

۱۸ اینیا باچه های اهلِیبامه خاتونِ عیسو آسته: میر یعوش، میر یعلام و میر قورح. اینمیا میرهای اهلِیبامه دُخترِ عنا، خاتونِ عیسو بُود. ۱۹ پگِ امزیا باچه های عیسو یعنی اِدومِ بُود و میرهای ازوا.

اولاده سعیرِ حوری

۲۰ اینیا باچه های سعیرِ حوری آسته که دَمزُو سرزمی زندگی مُوکید: لوطان، شوبال، صِبَعون، عنا، ۲۱ دیشون، ایصر و دیشان. امیا میرهای حوریا بُود و باچه های سعیرِ د سرزمینِ اِدومِ.

۲۲ باچه های لوطان اینی کسا بُود: حوری و هیمام. خوارِ لوطان تمناع بُود.

۲۳ باچه های شوبال اینی کسا بُود: علوان، مَنَحْت، عیبال، شِفُو و اونام.

۲۴ باچه های صِبعون اینی کسا بُود: آیه و عنا. عنا اُمُو کسی بُود که چشمه های او گرم ره د صحرا پیدا کد د غَبْتیکه
الآغای آته خُو صِبعون ره میچَرند.

۲۵ اولادای عنا اینی کسا بُود: دیشون و اهلِیامه دُختر شی.

۲۶ باچه های دیشون اینی کسا بُود: حِمدان، اِشبان، یتران و کران.

۲۷ باچه های ایصر اینی کسا بُود: بلهان، زَعوان و عقان.

۲۸ باچه های دیشان اینی کسا بُود: عوص و آران.

۲۹ اینیا میرهای حوریا بُود: میر لوطان، میر شویال، میر صِبعون، میر عنا، ۳۰ میر دیشون، میر ایصر و میر دیشان. امیا
میرهای حوریا د مُطابقِ طایفه های ازوا د سرزمینِ سعیر بُود.

پادشاه های اِدوم

۳۱ اینیا پادشاه های بُود که د سرزمینِ اِدوم حُکمرانی مُوکد، پیش ازی که کُدُم پادشاه د سر بنی اسرائیل حُکمرانی کنه:
۳۲ بالغ باچه بعور د اِدوم پادشاهی مُوکد و نام شارِ اَرُو دینهباه بُود. ۳۳ وختیکه بالغ فَوْت کد، د جای شی یوباب باچه زارح
از بصره پادشاهی مُوکد. ۳۴ غَبْتیکه یوباب فَوْت کد، د جای شی حوشام از سرزمینِ تیمانی پادشاهی مُوکد. ۳۵ وختیکه
حوشام فَوْت کد، د جای شی هَداد باچه پَداد که د دَشْتِ مَوآبِ مِدیانی ها ره شکست دَد، پادشاهی مُوکد. نام شار شی
عَویت بُود. ۳۶ وختیکه هَداد فَوْت کد، د جای شی سَمله از منطقه مسریقه پادشاهی مُوکد. ۳۷ وختیکه سَمله فَوْت کد،
د جای شی شائول از شارِ رَحوبوتِ دریای فَرَات پادشاهی مُوکد. ۳۸ وختیکه شاول فَوْت کد، د جای شی بعل حانان باچه
عکبور پادشاهی مُوکد. ۳۹ وختیکه بعل حانان باچه عکبور فَوْت کد، د جای شی هَداد پادشاهی مُوکد؛ نام شار شی فاعُو
بُود و خاتون شی مهیطبیل دُخترِ مَطَرِد، نوسه می ذاهب بُود.

۴۰ اینیا نام های میرهای عیسو د مُطابقِ طایفه ها، جای ها و نام های ازوا آسته: میر تمناع، میر علوه، میر بیتیت، ۴۱ میر
اهولیبامه، میر ایلاه، میر پینون، ۴۲ میر قناز، میر تیمان، میر مبصار، ۴۳ میر مجدئیل و میر عیرام. اینمیا میرهای اِدوم
یعنی عیسو بابه کلونِ اِدومی ها بُود، د مُطابقِ جای های بُود-و-باش ازوا د زمینِ مُلکیتِ ازوا.

زندگی نامه یعقوب

۳۷^۱ یعقوب د سرزمینی جای-د-جای شُد که آته شی د عنوانِ بیگنه زندگی مُوکد، یعنی د سرزمینِ کنعان.
۲ ای د باره نسلِ یعقوب آسته.

خا و های یوسف

وختیکه یوسف هفده ساله بُود، او قد برارون خُو چوپونی رمه ره مُوکد. او نوجوان بُود و قد باچه های بلهه و زلفه
خاتونوی آته خُو کومک مُوکد و یوسف از کارای بد ازوا د آته خُو خبر میدد.
۳ اسرائیل^۱ یوسف ره از دیگه اولادای خُو کده کلوتر دوست دَشْت، چراکه او اولادِ پسِ پیری شی بُود. و او بلده یوسف
یگ جیلکِ خُوب جور کد. ۴ وختی برارون یوسف دید که آته ازوا او ره از دیگرو کده کلوتر دوست دَره، اونا از یوسف
نَفَرْت کد و نَتَنَسْت که قد شی د نَرَمی توره بگه.

^a ۳۷:۳ «اسرائیل» یعنی «یعقوب».

۵ یگ شاو یوسف خاو دید. وختیکه خاو خور ره د برارون خو نقل کد، اونا ازو کلوتر بدبر شد. ۶ یوسف دزوا گفت: "گوش کنید که ما چیزخیل خاو دیدم: ۷ دیدم که مو د سر کشت مشغول قوده کدون گندم بودی که به بلغه قوده ازمه باله شد و راست ایسته شد و قوده های ازشمو د گرد قوده مه جم شده د برابر شی خم شد."

۸ برارون شی دزو گفت: "آیا تو واقعاً د بله ازمو پادشاهی موکنی یا د سر ازمو حکمرانی مونی؟" اوخته از خاطر خواها و توره های شی نفرت ازوا دیگه ام کلوتر شد.

۹ بعد ازو یوسف یگ خاو دیگه دید و او ره د برارون خو نقل کده گفت: "اینه، ما بسم خاو دیدم. ایمدفعه آفتو، ماهتو و یازده ستاره د برابر مه خم شد."

۱۰ وختیکه خاو خور ره د آته و برارون خو نقل کد، آته شی او ره سرزنش کده گفت: "ای چی رقم خاو آسته که تو دیدی؟ آیا واقعاً ما و آبه تو و برارون تو آمده د برابر ازتو د زمی خم شنی؟" ۱۱ پس برارون شی از خاو ازو بخیلی شی آمد، مگم آته شی امو توره ره د فکر خو گرفت.

یوسف د مصر سودا موشه

۱۲ یگ روز برارون یوسف بلده چزندون زمه آته خو د منطقه شکیم رفتد. ۱۳ و اسرائیل د یوسف گفت: "برارون تو رمه ره د شکیم میچرنه. بیه، ما تو ره د پیش ازوا ربی موئم." و یوسف د جواب شی گفت: "خوبه، مورم." ۱۴ اوخته او د زشی گفت: "بورو، احوال برارون خو و احوال رمه ره توخ کو و دز مه خبر بیر." پس یعقوب یوسف ره از دره جبرون ربی کد.

وختیکه او د شکیم رسید، ۱۵ یگ آدم او ره دید که د صحرا سرگردو میگرده؛ اوخته امو آدم ازو پرسان کد: "چیزخیل ره موبالی؟" ۱۶ یوسف گفت: "برارون خو ره موبالم. لطفاً دز مه بگی که اونا رمه ره د کجا میچرنه؟" ۱۷ و امو آدم گفت: "اونا از اینجی رفته. و له ما شنیدم که اونا موگفت، 'بیید د دوطان بوری.'" پس یوسف از پشت برارون خو رفت و اونا ره د دوطان پیدا کد.

۱۸ اونا یوسف ره از دور دید و پیش ازی که د نزدیک ازوا برسه، اونا نقشه کشید که او ره بکشه. ۱۹ و اونا قد یگدیگه خو گفت: "اونه، امو خاودیدنی والا مییه. ۲۰ بیید که او ره بکشی و د یکی امزی چقوری ها بندزی و بگی که یگو جانور درنده او ره خورده. اوخته بنگری که خاوهای شی چی موشه."

۲۱ مگم وختیکه رتوبین ای توره ره شنید او ره از دست ازوا خلاص کد و گفت: "او ره نکشی." ۲۲ و رتوبین ادا مه دده دزوا گفت: "خون تریزید. او ره د منه امزی چقوری که د بیابو آسته پورته کنید و د بله ازو دست دراز نکنید." رتوبین قصد دشت که او ره از دست ازوا نجات بدیه و او ره پیش آته خو پس بیره.

۲۳ وختیکه یوسف د پیش برارون خو رسید اونا امو جیلک ره، یعنی امو جیلک خوب ره از جان شی کشید ۲۴ و خود شی ره گرفته د چقوری اندخت. مگم امو چقوری خالی و به او بود. ۲۵ اوخته اونا ششت که نان بخوره. د حین خوردو سر خو ره باله کد و دید که کاروان اسماعیلیا از منطقه جلعاد مییه؛ د بله اشترای ازوا مواد خوشبوی، مگم و دوا^۱ بار بود و اونا ره د مصر موبرد.

۲۶ و یهودا د برارون خو گفت: "کشتون برار مو و تاشه کدون خون شی بلده مو چی فایده دره؟ ۲۷ بیید که او ره د اسماعیلیا سودا کنی و د بله ازو دست دراز نکنی، چراکه او برار مو و گوشت-و-استغون خودون مو آسته." پس برارون شی قبول کد.

^a ۳۷:۲۵ د جای «دوا» د زبون عبرانی «مر» نوشته یه که یگ مواد خوشبوی آسته.

۲۸ وختیکه تۇجاری میدانی^۱ د حال تیر شدو بُود برارون یوسف اُو ره از چُقوری باله کش کده بُر کد و د بیست سِکِه نُقره د إسماعیلیا سَودا کد و اونا یوسف ره د مصر بُرد.

۲۹ مگم وختی رثوبین د چُقوری آمد و دید که یوسف د منِه چُقوری نییه، جاغِه خُو ره پاره کد^{۳۰} و د پیش برارون خُو پس آمده گُفت: "باچه د اُونجی نییه؛ آلی ما کُجا شُنم؟"

۳۱ اوخته اونا جیلک یوسف ره گِرفت و یگ تکه ره کُشته جیلک ره د خُون شی غوئه کد^{۳۲} و امو جیلک خُوب ره د پیش آته خُو بُرد و گُفت: "ای جیلک ره مو پَیدا کدے. توخ کُو، امی جیلک از باچه تُو آسته، یا نه؟"^{۳۳} یعقوب امو جیلک ره شَنخت و چیغ زده گُفت: "آرے، ای جیلک باچه مه یه. اُو ره یگو جانور دَرِنده خورده؛ حتماً یوسف پاره پاره شده."

۳۴ اوخته یعقوب پیرون خُو ره پاره کده پلاس پوشید^۱ و روزای کلو بلده باچه خُو ماتم گِرفت. تمام باچه‌ها و دُخترن شی باله شد که اُو ره دلداری کنه، مگم اُو قبول نکد که آرام شنه و گُفت: "ما ماتمَزده پیش باچه خُو د عالم مُردا مورم." امو رقم آته یوسف از غَم ازو چخرا مُوکد.

۳۶ د امزو زمان میدانی‌ها یوسف ره د مصر د فوطیفار که یکی از صاحب منصبای فرعون و قومندان پیره‌دارا بود، سَودا کد.

یهودا و تامار

۳۸

۱ دَمزو روزا یهودا برارای خُو ره ایله کده د پیش یگ آدم عدولامی که حیره نام دشت رفت و قد ازو ششت. ۲ د اُونجی یهودا دُختر یگ آدم کنعانی ره که نام شی شوعا بُود دید و اُو ره خاتو کده قد شی خاو شد. ۳ امو خاتو حامله شده یگ باچه پَیدا کد و یهودا اُو ره عیر نام ایش. ۴ اُو بسم حامله شد و باچه د دُنیا اُورد و اُو ره اونان نام ایش. ۵ اُو باز ام یگ باچه پَیدا کد و نام شی ره شیللا ایش. وختیکه اُو ره پَیدا کد، یهودا د منطقه کزِیب بُود.

۶ و یهودا بلده عیر باچه اولباری خُو خاتو گِرفت. نام ازو دُختر تامار بُود. ۷ مگم عیر باچه اولباری یهودا د نظر خُداوند آدم شریب بُود. پس خُداوند اُو ره از بین بُرد. ۸ اوخته یهودا د اونان گُفت: "قد خاتون برار خُو توی کُو و حق ایوری خُو ره د جای بیر تا بلده برار تُو نسل پَیدا شنه." ۹ لیکن اونان که موفامید، اُو نسل از خود شی نَموشه، اُو هر وختیکه قد خاتون برار خُو خاو مُوکد، از اولاد پَیدا شدو جَلوگیری مُوکد^{۱۰} تا د برار خُو نسل پَیدا نکنه. ۱۰ ای کار د نظر خُداوند بد خورد و خُداوند اونان ره ام از بین بُرد. ۱۱ اوخته یهودا د بیری خُو تامار گُفت: "بورو د خانه آته خُو و بیوه بِن تا عیتیکه باچه مه شیللا کنه شنه." چون قد خود خُو گُفت: "نَشنه که شیللا ام رقم برارون خُو از بین بوره." پس تامار رفته د خانه آته خُو ششت.

۱۲ بعد از وختای کلو دُختر شوعا یعنی خاتون یهودا فوت کد. وختیکه روزای ماتم یهودا تیر شد، اُو قد دوست خُو حیره عدولامی د پیش گوسپو کلگرای خُو د منطقه تمنه رفت. ۱۳ و د تامار خبر دده شد که "اینه، خُسَر تُو بلده کل کدون رِمه خُو د تمنه موره." ۱۴ اوخته اُو کالای بیوگی خُو ره بُر کد و یگ چادر د سر خُو آندخته رُوی خُو ره پوٹ کد و د دم درگه شار عینایم د راه تمنه ششت، چون اُو دید که شیللا کته شده مگم یهودا اُو ره بلده شیللا خاتو نکده. ۱۵ وختی یهودا اُو ره دید، خیال کد که اُو فاحشه یه، چراکه اُو رُوی خُو ره پوٹ کدد. ۱۶ پس د بغل راه سون ازو رفته دزو گُفت: "بیه قد مه یگ جای شو، چون یهودا نَمیدَنست که اُو بیری شی آسته. تامار گُفت: "بلده مه چیز خیل میدی که قد مه یگجای موشی؟" ۱۷ یهودا گُفت: "از گله خُو یگ بزغله دز تُو رِبی مومم." تامار گُفت: "اگه یگو چیز تا وخت رِبی کدون بزغله گرو بدی، صحیح آسته." ۱۸ یهودا گُفت: "چیز خیل دز تُو گرو بدم؟" اُو گُفت: "مهر و بند شی ره قد تیاقی که د دست

^۱ ۳۷:۲۸ تۇجاری میدانی إسماعیلیای بُود که د میدان زندگی مُوکد. ^۲ ۳۷:۳۴ د امزو زمان مردم عزادار پلاس موبوشید. ^۳ ۳۸:۹ د جای

«از اولاد پَیدا شدو جَلوگیری مُوکد» د زبون عبرانی «د زمی انزال مُوکد» نوشته یه.

تُو آسته. " پس یهودا اونا ره دَز شی دَد و قد اَزُو خاو شُد و تامار دَ وسیله اَزُو حامله شُد. ^{۱۹} اوخته تامار باله شده رفت و چادر ره از بله خُو دُور کده دُوباره کالای بیوگی خُو ره پوشید.

^{۲۰} بعد اَزُو یهودا بَزغله ره از دِستِ دوستِ عدولامی خُو ری کد تا چیزای گِروی ره از پیشِ امزو خاتونِ پس بگیره، مگم حیره اُو ره پیدا نَتَنست. ^{۲۱} اُو از مردُم اُونجی پُرسان کد: "امو فاحِشه که دَ عینایم دَ دم راه شِشْتند، کُجا آسته؟" اونا گُفت: "هیچ فاحِشه دَ اینجی نَبوده." ^{۲۲} و حیره پیشِ یهودا پس آمد و گُفت: "اُو ره پیدا نَتَنستُم و مردُم امزو جای ام موگه، 'هیچ فاحِشه دَ اینجی نَبوده.'" ^{۲۳} یهودا گُفت: "بیل که امو چیزا ره بلده خُو نگاه کنه، نَشنه که مو رسوا شنی. دَ هر حال ما بَزغله ره دَزُو ری کدم مگم تُو اُو ره پیدا نَتَنستی."

^{۲۴} تقریباً سه ماه بعد دَ یهودا گُفته شُد که "بیری تُو تامار فاحِشگی کده و دَ نتیجه فاحِشگی حامله شده." یهودا گُفت: "بورید، اُو ره بیرید تا دَر دده شنه." ^{۲۵} دَ حالیکه تامار ره بَرُو میورد اُو یگ پیغام بلده خُسَر خُو ری کده گُفت: "صاحب امزی چیزا مَره حامله کده." و اِدامه دده گُفت: "توخ کُو که امی مَهر و بند شی و امی تیاق از کی آسته؟" ^{۲۶} یهودا امو چیزا ره شِنخت و گُفت: "اُو از مه کده عادلتر آسته، چراکه ما اُو ره بلده باچه خُو شیله نَگِرَفْتُم." و یهودا دیگه قد اَزُو خاو نَشُد. ^{۲۷} وختیکه زمان زیدونِ تامار رسید معلوم شُد که دُوگتی دَ کوره شی آسته. ^{۲۸} دَ وخت زیدو یکی از باچه ها دِستِ خُو ره بَر کد و دایی یگ تارِ سُرخ ره گِرَفته دَ بندِ دِستِ شی بسته کد و گُفت: "ای اول بَرُو آمد." ^{۲۹} مگم اُو دِستِ خُو ره پس کش کد و برار شی اول بَرُو آمد. اوخته دایی گُفت: "چطور یگ رخنه بلده خُو واز کدی!" امزی خاطر اُو ره فارص^a نام ایشْت. ^{۳۰} بعد اَزُو برار شی که تارِ سُرخ دَ دِستِ شی بود بَرُو آمد و اُو ره زارح^b نام ایشْت.

یوسف و خاتونِ فوطیفار

۳۹ ^۱ پس یوسف دَ مصر بَرده شُد؛ و فوطیفار یکی از صاحبِ مَنصَبای فرعون و قومندانِ پیره‌دارا که یگ آدمِ مصری بود، یوسف ره از اسماعیلیای که اُو ره دَ اُونجی بَرُد، خرید. ^۲ خُداوند قد یوسف بود و اُو یگ آدمِ کامیاب شُد و دَ خانه بادارِ مصری خُو زندگی مَوکد. ^۳ بادار شی دید که خُداوند قد یوسف آسته و هر کاری ره که اُو مونه خُداوند دَزُو کامیابی میدیه. ^۴ پس نظرِ لُطفِ فوطیفار دَ بله اَزُو قرار گِرَفْت و اُو خِدْمَتگارِ اَزُو شُد. فوطیفار اُو ره ناظرِ خانه خُو مَقَرر کد و تمام دارایی خُو ره دَزُو تسلیم کد. ^۵ از وختیکه فوطیفار یوسف ره ناظرِ خانه و تمام دارایی خُو مَقَرر کد، خُداوند از خاطر یوسف خانه امزو مصری ره بَرکت میدد؛ بَرکتِ خُداوند دَ تمام دارایی شی بود، ام دَ خانه و ام دَ صحرا. ^۶ پس اُو هر چیزی که دَشْت دَ دِستِ یوسف تسلیم کد و دَ باره هیچ چیز فِکَر نَمَوکد بَعَیر از نانی که مَوخورد.

یوسف یگ جوانِ خوش اندام و خوش نَمای بود. ^۷ بعد از چند وخت خاتونِ بادار شی دَ بله یوسف چیم سُرخ کد و گُفت: "بیه، قد مه خاو شو!" ^۸ مگم یوسف انکار کد و دَ خاتونِ بادار خُو گُفت: "توخ کُو، ازی که ما دَ اینجی اَسْتُم اَسْتُم بادار مه دَ باره چیزای که دَ خانه آسته تَشویش ندره و هر چیزی که دَره دَ دِستِ ازمه تسلیم کده. ^۹ دَ ای خانه هیچ کس از مه کده باله‌تر نییه و هیچ چیز ره از مه دریغ نکده بَعَیر از تُو که خاتونِ شی آستی. پس ما چطور میتنم ای شرارتِ کنه ره انجام بدیم و دَ صِدِ خُدا گناه کَنم؟" ^{۱۰} اگرچه خاتونِ فوطیفار هر روز دزی باره قد یوسف توره مَوکُفت، مگم اُو از اید شی نَمُوشد که قد شی خاو کنه یا پالوی شی بَشینه.

^{۱۱} یگ روز یوسف دَ خانه بادار خُو دَرآمد که دَ کار خُو مَشغول شنه و از نفرای خانه هیچ کس دَ اُونجی نَبود. ^{۱۲} خاتونِ فوطیفار دَ پَتوی یوسف چنگ اندخت و گُفت: "قد ازمه خاو شو!" مگم یوسف پَتوی خُو ره دَ دِستِ اَزُو ایله کد و دُوتا کده بَرُو رفت. ^{۱۳} وختی اُو دید که یوسف پَتوی خُو ره دَ دِستِ اَزُو ایله کده بَرُو دُوتا کد، ^{۱۴} اُو نفرای خانه خُو ره کوی کد

^a ۳۸:۲۹ «فارص» یعنی «رنه کدو». ^b ۳۸:۳۰ «زارح» یعنی «سُرخ یا روشنی».

و دَزُوا كُفَّت: "توخ كنيد، شوی مه یگ عبرانی ره د مینکل ازمو اُورده تا مو ره ریشخند کنه، اُو د دیر ازمه آمد تا قد ازمه خاو کنه. لیکن ما قد آواز بلند چیغ زدُم. ۱۵ وختی اُو شنید که ما قد آواز بلند چیغ میزُم، اُو پتوی خُو ره پیش ازمه ایله کده بَرُو دوتا کد."

۱۶ پس اُو پتوی یوسف ره پیش خُو نگاه کد تا وختیکه بادر شی خانه آمد. ۱۷ اوخته اُو قد فوطیفار توره گفته اینی رقم نقل کد: "اُمُو غلامِ عبرانی ره که د مینکل مو اُورده، پیش ازمه آمد تا مَره ریشخند کنه، ۱۸ لیکن وختیکه ما قد آواز بلند چیغ زدُم اُو پتوی خُو ره پیش ازمه ایله کده بَرُو دوتا کد." ۱۹ وختی بادر یوسف تورای خاتون خُو ره شنید که دزشی نقل کده گُفت: "غلام تُو د حق ازمه اینی رقم کار ره کده،" آتش قار ازو داغ شد. ۲۰ و بادر یوسف اُو ره گِرِفته د بندی خانه اندخت که بندی های پادشاه د اونجی بندی بود.

یوسف د بندی خانه

یوسف د بندی خانه بود، ۲۱ لیکن خُداوند قد شی بود و قد ازو مهربانی کده اُو ره د نظرِ رئیسِ بندی خانه مُحترم جور کد. ۲۲ اوخته رئیسِ بندی خانه تمامِ بندی های ره که د بندی خانه بود د دستِ یوسف تسلیم کد و هر کار که د اونجی انجام دده موشد، د زیرِ نظرِ یوسف انجام دده موشد. ۲۳ رئیسِ بندی خانه از تمامِ کارای که د دستِ یوسف تسلیم کدد، بیغم بود، چراکه خُداوند قد یوسف بود و هر کاری ره که یوسف انجام میدد، خُداوند اُو ره کامیاب موکد.

یوسف خاو بندی ها ره تعبیر مونه.

۴۰ ۱ چند وخت بعد، رئیسِ ساقی ها و رئیسِ نانبايای پادشاهِ مصر د ضدِ بادر خُو پادشاهِ مصر خطا کد ۲ و فرعون د بِلَه دُو خدمتگار خُو، یعنی د بِلَه رئیسِ ساقی ها و رئیسِ نانبايای قار شد ۳ و اونا ره د بندی خانه قومندان پیره دارا اندخت، د امرُو بندی خانه که یوسف بندی بود. ۴ قومندانِ پیره دارا یوسف ره مقرر کد تا قد ازوا بشه و اونا ره خدمت کنه. پس اونا یگ مدت ره د بندی خانه تیر کد.

۵ یگ شاو هر دوی ازوا خاو دید، یعنی رئیسِ ساقی ها و رئیسِ نانبايای پادشاهِ مصر که د بندی خانه بندی بود؛ هر کدم شی خاو خود خُو ره دید و هر خاو تعبیرِ خود خُو ره دشت. ۶ صباح گاه وختیکه یوسف د پیش ازوا آمد، دید که اونا پریشان آسته. ۷ اوخته یوسف از صاحبِ منصَبای فرعون که قد شی د خانه بادر شی بندی بود، پُرسان کده گُفت: "چرا امروز لب-و-رُوی شمو اوزو یه؟"

۸ و اونا دز شی گُفت: "مو خاو دید و هیچ کس نییه که اونا ره تعبیر کنه." و یوسف دزوا گُفت: "آیا تعبیر کدو مربوطِ خُدا نموشه؟ اونا ره دز مه نقل کنید."

۹ اوخته رئیسِ ساقی ها خاو خُو ره د یوسف نقل کده گُفت: "د خاو مه یگ تاک انگور د پیش رُوی مه بود ۱۰ و اُمُو تاک سیه شاخچه دشت. امی که اُو پندُوق کد، گل شی بُر شد و خوشای شی انگورِ پخته حاصل دد. ۱۱ دمزو غیت جام فرعون د دست مه بود و ما انگورا ره چینه د جام فرعون خُشپه کدم و جام ره د دست فرعون ددم."

۱۲ و یوسف دزُو گُفت: "تعبیر خاو اینی آسته: سیه شاخچه سیه روز آسته. ۱۳ بعد از سیه روز فرعون تُو ره سربلند مونه و تُو ره پس د مقام سابق تُو مقرر مونه؛ و تُو جام فرعون ره د دست شی میدی مثل سابق که ساقی شی بودی. ۱۴ پس وختیکه وضعیّت تُو حُوب شد، لُطفاً قد ازمه مهربانی کده مَره د پیش فرعون یاد کُو و مَره امزی خانه بکش. ۱۵ چُون ما واقعاً از سرزمینِ عبرانیا د زور اُورده شدیم^a و د اینجی ام کدم کاری نکدیم که مَره د ای سیاه چاه نگاه کنه."

^a ۴۰:۱۵ د جای «د زور اُورده شدیم» د زیونِ عبرانی «دزی شدیم» نوشته یه.

۱۶ وختی رئیس نانابایا دید که تعبیرِ خاو رفیق شی خوب بود، او د یوسف گُفت: ”ما ام یگ خاو دیدیم: دیدم که سه تُکری نان سفید د بِلِه سر مه بود. ۱۷ د تُکری بالنه رقم رقم نان بود که بلده فرعون پخته شُد، مگم مُرغکو اونا ره از تُکری که د بِلِه سر مه بود، دَرُو مُخورد.“

۱۸ یوسف د جواب ازو گُفت: ”تعبیر شی اینی آسته: سه تُکری سه روز آسته. ۱۹ بعد از سه روز فرعون سر تو ره از تن تو جدا مونه و تو ره د چپو دار اوزو مونه و مُرغکو آمده گوشت تو ره مُخوره.“

۲۰ پس د روز سوم که سالگیره فرعون بود، فرعون بلده پگ خدمتگاری خو یگ مهمانی ترتیب دد و رئیس ساقی ها و رئیس نانابایا ره د مینکل خدمتگاری خو ایسته کده سر ازوا ره باله کد ۲۱ و رئیس ساقی ها ره پس د ساقی گری شی مُقرر کد و ساقی جام ره د دست فرعون دد، ۲۲ مگم رئیس نانابایا ره د دار اوزو کد، امو رقمیکه یوسف بلده ازوا تعبیر کدد. ۲۳ ولے رئیس ساقی ها یوسف ره یاد نکد، بلکه او ره پُرمُشت کد.

خاوهای فرعون

۱ و ایطور شد که بعد از تیر شدن دو سال فرعون خاو دید که د بغل دریای نیل ایسته یه ۲ و بے بلغه، هفت گاو خوشنمای و چاق از دریا بُر شده د منہ نيزار د چریدو شروع مونه. ۳ بعد ازوا هفت گاو دیگه که بدشکل و لاغر آسته، از دریای نیل بُر موشه و د پالوی گاوی اولی د لب دریا ایسته موشه. ۴ و امو گاوی بدشکل و لاغر، گاوی خوشنمای و چاق ره مُخوره. د امزی وخت فرعون بیدار شد.

۵ او بسم خاو رفت و دفعه دیگه خاو دید که هفت خوشه گندم پُر دانه و خوب د بِلِه یگ نیچه بُر موشه. ۶ بعد از او هفت خوشه دیگه بُر موشه که پوچک آسته و از تاثیر باد شرقی خشک شده. ۷ و امو خوشای پوچک هفت خوشه دانه تو و پُر ره فورت مونه. اوخته فرعون بیدار شد و فامید که خاو دیده.

۸ صباح گاه فرعون بیدار شد و فکر شی پریشان بود. پس او نفر ریی کده تمام جادوگرا و دانشمندی مصر ره کوی کد و خاو های خو ره قد ازوا نقل کد، مگم هیچ کس نتینست که اونا ره بلده فرعون تعبیر کنه.

۹ اوخته رئیس ساقی ها د فرعون گُفت: ”امروز ما خطاهای خو ره د یاد خو میرم. ۱۰ یگ وخت، فرعون د سر خدمتگاری خو قار شد و مره قد رئیس نانابایا د بندی خانه قومندان پیره دارا بندی کد. ۱۱ اوخته هر دوی مو د یگ شاو خاو دیدی که خاو هر کدم مو تعبیر خود خو ره دشت. ۱۲ د اونجی یگ جوان عبری قد ازمو بود، که غلام قومندان پیره دارا بود. مو خاو های خو ره دزو نقل کدی و او بلده مو تعبیر کد، یعنی از هر کدم مو ره مطابق خاو مو تعبیر کد. ۱۳ و امو رقم که او بلده مو تعبیر کد، امو رقم شد: ما پس د مقام خو مُقرر شدم و رئیس نانابایا د دار اوزو شد.“

۱۴ اوخته فرعون پشت یوسف نفر ریی کد و اونا دستی او ره از سیاه چاه برو آورد. یوسف ریش خو ره کل کده کالای خو ره تبدیل کد و د پیش فرعون آمد. ۱۵ فرعون د یوسف گُفت: ”ما یگ خاو دیدیم و هیچ کس نمیتنه که او ره تعبیر کنه، ولے د باره از تو شنیدیم که وختی یگ خاو ره بشنوی، میتنی او ره تعبیر کنی.“

۱۶ یوسف د فرعون گُفت: ”نه ما، بلکه خدا د فرعون یگ جواب بلده خوبی-و-سلامتی شی میدیه.“

۱۷ اوخته فرعون د یوسف گُفت: ”د خاو خو دیدم که د بغل دریای نیل ایسته یم. ۱۸ بے بلغه هفت گاو گوشت تو و خوشنمای از دریا بُر شده د منہ نيزار د چریدو شد. ۱۹ بعد ازوا هفت گاو دیگه از دریا برو آمد که بدحال، کلو بدشکل و لاغر بود. ما د تمام سرزمین مصر او رقم گاو های بدشکل ره ندیده بودم. ۲۰ امو گاوی لاغر و بدشکل هفت گاو چاق اولی ره خورد. ۲۱ مگم باوجود که اونا د کوره ازوا رفتند، هیچ معلوم نموشد که اونا د کوره ازوا رفته، چراکه اونا مثل اول بدشکل بود. د امزو غیت بیدار شدم.“

۲۲ امچنان ما دَ خاو دِیدم که هفت خوشه گندم پُردانه و خُوب دَ بِلَه یِگ نِیچَه بُر موشه. ۲۳ و بعد ازوا هفت خوشه پُوچک و بریگ بُر موشه که از تاثیر بادِ شَرَقی خُشک شُدِه. ۲۴ و بے بلغه خوشای پُوچک، هفت خوشه خُوب ره قُورت مونه. ما ای ره دَ جادوگرا نقل کُدم، مگم هیچ کُدم از وا نَتَنست که بلده مه بیان کُنه.

۲۵ یوسف دَ فِرَعون گُفت: "معنای خاو های فِرَعون یِگ آسته. خُدا چیزی ره که انجام دَدنی آسته بلده فِرَعون معلومدار کده. ۲۶ هفت گاو خُوب هفت سال آسته و هفت خوشه خُوب ام هفت سال. هر دُو خاو یِگ آسته. ۲۷ هفت گاو لاغر و بدشکل که از پُشت ازوا بُر شُد، هفت سال آسته و هفت خوشه پُوچک که از بادِ شَرَقی خُشک شُد ام هفت سال آسته؛ اونا هفت سال قحطی آسته. ۲۸ مقصدِ توره که دَ فِرَعون گُفتم اینی آسته: خُدا چیزی ره که انجام دَدنی آسته بلده فِرَعون معلومدار کده. ۲۹ اینه، هفت سال پَریمونی کَلو دَ تمام سرزمینِ مِصر مییه. ۳۰ مگم بعد ازوا هفت سال قحطی مییه و تمام پَریمونی دَ سرزمینِ مِصر پُرُمُشت موشه و امو قحطی سرزمینِ مِصر ره تَباه مونه. ۳۱ هیچ نشانی از پَریمونی دَ سرزمینِ مِصر دیده نَموشه بخاطر قحطی که بعد ازو مییه، چُون اُو قحطی کَلو شَدید آسته. ۳۲ و مقصد از دُو بار خاو دیدون فِرَعون اینی آسته که ای واقعه از طرفِ خُدا مقرر شُدِه و خُدا ای ره دَ زودی انجام میدیه.

۳۳ آلی، بهتر آسته که فِرَعون یِگ نفر دانا و حکیم ره پیدا کُنه و اُو ره دَ اداره سرزمینِ مِصر مقرر کُنه. ۳۴ امچنان فِرَعون ناظرا ره دَ سرزمینِ مِصر تعیین کُنه تا که دَ دورون هفت سال پَریمونی یِگ حصّه از پنج حصّه حاصلاتِ مِصر ره بگیریه. ۳۵ اونا پگِ خوراکه-بابِ امزی سال های خُوب ره که مییه، جَم کنه و غَلّه-و-دانه ره دَ زیر نظرِ فِرَعون دَخیره کنه و خوراکه-بابِ ره دَ شارا نگاهداری کُنه. ۳۶ امو خوراکه-بابِ بلده سرزمینِ شَمو بلده هفت سال قحطی که دَ سرزمینِ مِصر مییه یِگ دَخیره بَشه، تا سرزمینِ شَمو دَ وسیله قحطی تَباه نَشنه.

یوسف حاکمِ مِصر

۳۷ ای پیشنهاد دَ نظرِ فِرَعون و تمام خدمتگرای شی خُوب معلوم شُد. ۳۸ اوخته فِرَعون دَ خدمتگرای خُو گُفت: "آیا مثل امزی نفر یگو کس پیدا موشه که روح خُدا دَز شی بَشه؟"

۳۹ پس فِرَعون دَ یوسف گُفت: "ازی که خُدا پگ امزی تورا ره دَز تو معلومدار کده، هیچ کس رقمِ از تو وری دانا و حکیم نیسته. ۴۰ ما تو ره دَ اداره خانه خُو مقرر مونم و تمام مردم مه از حکم تو اطاعت مونه؛ تنها از نگاهِ تاج-و-تخت، ما از تو باله تر آستم."

۴۱ و فِرَعون ادامه دده دَ یوسف گُفت: "اینه، ما تو ره دَ اداره تمام سرزمینِ مِصر مقرر کُدم." ۴۲ اوخته انگشتی مَهدار خُو ره از دست خُو کشیده دَ دست یوسف کد و کالای کتانی نازک^b دَ جان شی دده طوقِ طلا ره دَ گردون شی اندخت. ۴۳ فِرَعون اُو ره دَ بِلَه دُومنه گاڈی خُو سوار کد و جارچی پیش روی شی جار زده مَوگُفت: "زائو بزنید!" دَ امزی رقم یوسف ره دَ اداره تمام سرزمینِ مِصر مقرر کد. ۴۴ علاوه ازی فِرَعون دَ یوسف گُفت: "ما فِرَعون آستم؛ بَدونِ اجازَه از تو دَ تمام سرزمینِ مِصر هیچ کس حق ندره که دست یا پای خُو ره دراز کُنه."

۴۵ و فِرَعون یوسف ره صَفَنات پَعَنیج نام ایشْت. و آسِنات دُخترِ پوطی فرَع پیشوای شارِ اون ره دَ عنوانِ خاتُو دَ یوسف دد. دَمزی رقم یوسف دَ سرزمینِ مِصر باله بُر شُد. ۴۶ یوسف سی ساله بُود که دَ خدمتِ فِرَعون پادشاهِ مِصر مَشغول شُد. و یوسف از خُصُورِ فِرَعون بُرو رفته دَ تمام سرزمینِ مِصر گشت.

۴۷ دَ دورون هفت سال پَریمونی، زمی حاصلاتِ کَلو دد. ۴۸ و یوسف تمام خوراکه-بابِ امزو هفت سال پَریمونی ره که دَ سرزمینِ مِصر آمدُد جَم کد و دَ شارا دَخیره کد. اُو خوراکه-بابِ زمینای گردویرِ هر شار ره جَم کده دَ امزو شار دَخیره کد.

^a ۴۰:۴۱ «دَ اداره خانه خُو» یعنی «دَ اداره مَمَلکَت». ^b ۴۱:۴۲ دَ اُو زمان کالای کتانی نازک ره پادشایو و درباریا موبوشید.

۴۹ یوسف غلّه-و-دانه غدر کلو ذخیره کد رقم ریگ دریا، د اندازه که از حساب-و-کتاب شی دست بله کد، چون از حساب بر بود.

۵۰ پیش ازی که سال های قحطی برسه، دُو باچه بلده یوسف پیدا شد که آسِنات، دختر پوطی فرع پیشوای اون، بلده شی د دنیا آورد. ۵۱ او نام باچه اولی خو ره منسی^a ایشْت، چون گفت: "خدا تمام سختی-و-مشکلات و تمام خانه آته مَره از یاد مه برد." ۵۲ و باچه دومنه خو ره افرایم^b نام کد، چون گفت: "خدا مَره د سرزمینی بدبختی مه پُرْتَمر کد." ۵۳ امو هفت سال پَرمونی که د سرزمین مصر آمدد، خلاص شد ۵۴ و آمدون هفت سال قحطی شروع شد، امو رقمیکه یوسف گفتد. قحطی پگ سرزمینا ره گرفت، مگم د تمام سرزمین مصر خوراک موجود بود. ۵۵ وختیکه تمام سرزمین مصر قحطی زده شد، مردم بلده نان د پیش فرعون داد-و-فریاد کد. اوخته فرعون د پگ مصریا گفت: "د پیش یوسف بورید و هر چیزیکه دز شمو موبه، انجام بدید." ۵۶ ازی که قحطی تمام سرزمی ره گرفت، یوسف دی خانه ها ره واز کد و غلّه-و-دانه ره د مصریا د سودا کدو شد، چون قحطی د سرزمین مصر شدید بود. ۵۷ و مردم از سراسر دنیا د مصر د پیش یوسف میمد که غلّه-و-دانه بخره چراکه قحطی د تمام زمی شدید بود.

برارای یوسف د مصر موره

۴۲ ۱ وختی یعقوب خبر شد که د مصر غلّه پیدا موشه او د باچه های خو گفت: "چرا سون یگدیگه خو توخ مونی؟" ۲ و ادامه دده گفت: "ما شنیدیم که د مصر غلّه پیدا موشه. د اونجی بورید و بلده مو غلّه-و-دانه بخرید تا که زنده بُمنی و نَمری." ۳ پس ده برار یوسف بلده خریدون غلّه-و-دانه د مصر رفت. ۴ لیکن یعقوب، بنیامین برار یوسف ره قد برارون شی ریی نکد، چون گفت "نشنه که کدم بلا د سر شی بیه." ۵ دَمزی رقم باچه های اسرائیل د مینکل نفرای بود که بلده خریدون غلّه-و-دانه د مصر رفتد، چراکه قحطی د سرزمین کنعان ام رسیده بود. ۶ دَمزو غیت یوسف حاکم سرزمین مصر بود و او د پگ مردمای زمی غلّه-و-دانه سودا موكد. پس برارون یوسف آمد و خودون ره د برابر ازو خم کده روی د خاک اُفتد. ۷ وختیکه یوسف برارون خو ره دید، اونا ره شنخت. مگم قد ازوا مثل بیگنه رفتار کد و د پیشانی ترش قد از و توره گفته پُرسان کد: "شمو از کجا آمدید؟" اونا د جواب شی گفت: "مو از سرزمین کنعان آمدی تا که خوراکه-باب بخری." ۸ یوسف برارون خو ره شنخت، مگم اونا او ره شنخت. ۹ و او خواهی ره که د باره ازوا دیدد د یاد خو آورد و دزوا گفت: "شمو جاسوس استید و آمدید که ضعف سرزمین مو ره پیدا کنید." ۱۰ اونا گفت: "نه صاحب! غلامای تو بلده خریدون خوراکه-باب آمده. ۱۱ پگ مو باچه های یگ نفر استی؛ مو مردمای صادق-و-راست استی. غلامای تو هرگز جاسوس نبوده." ۱۲ لیکن یوسف دزوا گفت: "نه، شمو آمدید تا که ضعف سرزمین مو ره پیدا کنید." ۱۳ اونا گفت: "صاحب، مو غلامای تو دوازه برار بودی، پگ مو باچه های یگ نفر د سرزمین کنعان. آلی ریزه پگ برارو د پیش آته مو آسته و یگ مو دیگه وجود ندره." ۱۴ یوسف بسم دزوا گفت: "امو طور که پیشتر گفتم، شمو جاسوس استید. ۱۵ ما شمو ره اینی رقم امتحان موم: د زندگی فرعون قسم، تا زمانیکه برار ریزه شمو د اینجی نیه شمو از اینجی رفته نمیتنید. ۱۶ یگ نفر شمو بوره و برار شمو ره گرفته بیره. دیگای شمو د اینجی بندی مومید تا توره شمو معلوم شنه که راست آسته یا نه. د غیر ازی د زندگی فرعون قسم که شمو جاسوس استید." ۱۷ اوخته یوسف اونا ره د مدت سه روز د بندی خانه نگاه کد.

a ۴۱:۵۱ «منسی» یعنی «پرمشت». b ۴۱:۵۲ «افرایم» یعنی «دو چند پرتمر».

۱۸ دَ رُوْزِ سُوْمِ يُوْسُفَ دَزُوَا كُفَّتْ: "ما يِگِ اَدَمِ خُدَاتَرَسِ اَسْتَمُ. اِيْنِي كَارِ رِه كَنِيد و شُمُو زِنْدِه مُومَنِيد: ۱۹ اِگِه اَدَمَاي صَادِقِ اَسْتِيْد، يِگِ بَرَارِ شُمُو دَ اَمِيْنَجِي كِه شُمُو بَنْدِي اَسْتِيْد بَمَنِه و باقِي شُمُو رَفْتِه غَلَّه-و-دَانِه رِه بَلْدِه خَانُوَارَايِ خُو كِه گُشْنِه مَنْدِه بُوْرِيْد. ۲۰ مِگَم بَرَارِ رِيْزِه خُو رِه پِيْش مِه بِيْرِيْد تاكِه تُوْرَايِ شُمُو ثَابِتِ شْنِه و شُمُو نَاْبُوْد نَشْنِيْد." و اُوْنَا اَمُو رَقْمِ كَد. ۲۱ اُوْنَا قَد يِگِ دِيْگِيْگِه خُو مُوْگُفْت: "مُو بَخَاطِرِ كَارِي كِه دَ حَقِّ بَرَارِ خُو كَدِيْ مُجْرِمِ اَسْتِي. مُو بِيْچَارِگِي اَزُو رِه دِيْدِي وَخْتِيْكِه اُو دَ پِيْش مُو عُدْر-و-زَارِي كَد، مِگَم مُو گوْشِ نَكْدِي. اَمْرُو خَاطِرِ دَ اِي بَلَا كِرِفْتَارِ شُدِي." ۲۲ رَثُوْبِيْنِ دَزُوَا كُفْت: "اِيَا مَا دَزِ شُمُو نَه كُفْتُمْ كِه دَ ضِدِّ اَمْرِي بَاچِه گُنا نَكُنِيْد؟ لِيْكَنِ شُمُو اَز اِيْد نَشُدِيْد. اَلِي بَلْدِه خُوْنِ اَزُو بَايْد حِسَابِ بَدِي."

۲۳ اُوْنَا نَمِيْدَنِسْتِ كِه يُوْسُفَ زَبُوْنِ اَزُوَا رِه مُوْفَاْمِه، چُوْنِ اُو دَ وِسِيْلِه تَرْجُمَانِ قَدِ اَزُوَا تُوْرِه مُوْگُفْت. ۲۴ پَسِ يُوْسُفَ اَزِ پِيْشِ اَزُوَا رَفْتِ و دَ چَخْرَا كَدُو شُد؛ پَسَانْتَرِ دُوْبَارِه دَ پِيْشِ اَزُوَا اَمَدِ و قَدِ اَزُوَا تُوْرِه كُفْت. و شِمْعُوْنِ رِه اَزِ بِيْنِ اَزُوَا كِرِفْتِه دَ پِيْشِ چِيْمِ اَزُوَا بَسْتِه كَد.

۲۵ بَعْدِ اَزُوَا يُوْسُفَ اَمْرِ كَدِ تا جُوَالَايِ اَزُوَا رِه اَزِ غَلَّه-و-دَانِه پُر كُنِه و پِيْسِيْه هِر كَسِ رِه دَ مَنِه جُوَالِ شِي بِيْلِه و خُوْرَاكِ سَفْرِ اَمِ دَزُوَا بَدِيْه. و اِي كَارِ بَلْدِه اَزُوَا اِجْرَا شُد. ۲۶ اوْخْتِه اُوْنَا غَلَّه-و-دَانِه رِه دَ بَلِه اَلَاغَايِ خُو بَارِ كَدِه رِيْبِي شُد. ۲۷ دَ جَايِ كِه اُوْنَا شَاوِ رِه تِيْرِ مُوْكَدِ يِكِيْ اَزِ وَا جُوَالِ خُو رِه وَازِ كَدِ كِه دَ اَلَاغِ خُو خُوْرَاكِ بَدِيْه. اوْخْتِه دِيْدِ كِه پِيْسِيْه شِي دَ دَانِ جُوَالِ اَسْتِه. ۲۸ اُو دَ بَرَارُوْنِ خُو كُفْت: "پِيْسِيْه مِه پَسِ اِيْشْتِه شُدِه. اِيْنِه، دَ دَانِ جُوَالِ مِه يَه!" دَ دِلِ اَزُوَا وَهْمِ اُفْتَدِ و قَدِ تَرَس-و-لَرْزِ دَ يِگِ دِيْگِيْگِه خُو كُفْت: "اِي چِيْزِ خِيْلِ اَسْتِه كِه خُدا دَ سِرِّ اَمْرُو اُوْرْدِه؟"

۲۹ وَخْتِيْكِه اُوْنَا دَ سَرْزَمِيْنِ كِنْعَانِ دَ پِيْشِ اَتِه خُو يَعْقُوْبِ رَسِيْد، اُوْنَا تَمَامِ چِيْزَايِ رِه كِه دَ بَلِه اَزُوَا اَمَدُ دَ اَتِه خُو نَقْلِ كَدِه كُفْت: ۳۰ "اَدْمِي كِه حَاكِمِ اَمْرُو سَرْزَمِيْ اَسْتِه قَدِ مُو دَ پِيْشَانِي تُرْشِ تُوْرِه كُفْتِ و فِكْرِ كَدِ كِه مُو دَ سَرْزَمِيْنِ اَزُوَا جَاْسُوْسِيْ مُوْنِي. ۳۱ و مُو دَ جَوَابِ شِي كُفْتِي كِه 'مُو مَرْدَمَايِ صَادِقِ اَسْتِي، نَه جَاْسُوْسِ. ۳۲ مُو دُوَازْدِه بَرَارِ بُوْدِي، بَاچِه هَايِ اَتِه خُو. يِگِ مُو دِيْگِه وَجُوْدِ نَدْرِه و رِيْزِه پِگِ مُو دَ سَرْزَمِيْنِ كِنْعَانِ دَ پِيْشِ اَتِه مُو اَسْتِه. ۳۳ اوْخْتِه اَدْمِي كِه حَاكِمِ اَمْرُو سَرْزَمِيْ اَسْتِه دَزِ مُو كُفْت: 'دَ اَمْرِي رَقْمِ مَا مُوْفَاْمُ كِه شُمُو مَرْدَمَايِ صَادِقِ اَسْتِيْد، يِكِيْ اَزِ بَرَارُوْنِ خُو رِه دَ پِيْشِ اَزْمِه بِيْلِيْدِ و دِيْگِرُوْنِ شُمُو غَلَّه-و-دَانِه رِه كِرِفْتِه بَلْدِه خَانُوَارَايِ خُو كِه گُشْنِه مَنْدِه بُوْرِيْد. ۳۴ بَعْدِ اَزُوَا بَرَارِ رِيْزِه خُو رِه پِيْشِ مِه بِيْرِيْدِ تا بَقَاْمُ كِه شُمُو جَاْسُوْسِ نِيْسْتِيْد، بَلِكِه صَادِقِ اَسْتِيْد. اوْخْتِه بَرَارِ شُمُو رِه دَزِ شُمُو پَسِ مِيْدُمِ و شُمُو مِيْتِنِيْدِ دَ اِي سَرْزَمِيْ تُوْجَارْتِ كَنِيد.'" ۳۵ اَمِي كِه اُوْنَا جُوَالَايِ خُو رِه خَالِي كَد، دِيْدِ كِه خَلِطِه پِيْسِيْه هِر كَسِ دَ مَنِه جُوَالِ شِي اَسْتِه. وَخْتِيْ اُوْنَا و اَتِه اَزُوَا خَلِطِه هَايِ پِيْسِه رِه دِيْدِ، اُوْنَا وَحْشَتِ زَدِه شُد. ۳۶ اَتِه اَزُوَا يَعْقُوْبِ دَزُوَا كُفْت: "شُمُو مَرِه اَزِ اَوْلَادَايِ مِه مَحْرُوْمِ كَدِيْد؛ يُوْسُفَ نِيْسْتِه، شِمْعُوْنِ نِيْسْتِه و اَلِي مِيْخَاھِيْدِ كِه بِنِيَاْمِيْنِ رِه اَمِ بُوْرِيْد. پِگِ اَمْرِي بَلَاھَا دَ بَلِه اَزْمِه اَمْدِه!"

۳۷ رَثُوْبِيْنِ دَ اَتِه خُو كُفْت: "اِگِه مَا بِنِيَاْمِيْنِ رِه دُوْبَارِه دَ پِيْشِ تُو نَه اُوْرْدُمِ تُو مِيْتِنِيْ هِر دُو بَاچِه مَرِه بَكُشِي. اُو رِه دَ دِسْتِ اَزْمِه تَسْلِيْمِ كُو و مَا اُو رِه دُوْبَارِه دَ پِيْشِ تُو مِيْرُم."

۳۸ مِگَم يَعْقُوْبِ كُفْت: "بَاچِه مِه قَدِ شُمُو نَمُوْرِه، چِرَاكِه بَرَارِ شِي مُرْدِه و تَنْهَا اُو باقِي مَنْدِه. اِگِه دَ رَاھِي كِه مُوْرِيْدِ كَدَمِ بَلَا دَ سَرِ شِي بِيْه، حَتْمَاً مُوِي سَفِيْدِ مَرِه قَدِ غَمِ دَ گُوْرِ مُوْبَرِيْد."

سَفْرِ دُوْمِ بَرَارَايِ يُوْسُفَ دَ مِصْرِ

۱ قَحْطِيْ دَ اَمْرُو سَرْزَمِيْ سَخْتِ اِدَامِه دَشْت. ۲ وَخْتِيْ اُوْنَا غَلَّه-و-دَانِه رِه كِه اَزِ مِصْرِ اُوْرْدُدِ خُوْرْدِه خَلَاصِ كَد، اَتِه اَزُوَا دَزُوَا كُفْت: "بَسْمِ دَ مِصْرِ بُوْرِيْدِ و يِگِ مِقْدَارِ خُوْرَاكِه بَلْدِه مُو بَخْرِيْد."

۳ مگم یهوذا دزُو گُفت: "امو آدم مو ره اخطار دده گُفته، تا وختیکه برار ریزه شمو قد شمو نبشه، شمو رُو مَره نمینگرید. ۴ اگه برار مو ره قد مو ریبی مونی، مو موری و بلده تو خوراکه میخری، ۵ لیکن اگه او ره ریبی نموکنی، مو نموری، چراکه او آدم دز مو گُفته، تا وختیکه برار شمو قد شمو نبشه، شمو رُو مَره نمینگرید." ۶ اوخته اسرائیل گُفت: "چرا ای بدی ره د حق ازمه کدید و دزُو آدم گُفتید که شمو برار دیگه ام دَرید؟" ۷ اونا د جواب شی گُفت: "امو آدم د باره ازمو و قومای مو دقیق سوال کده گُفت که آته شمو تا آلی ره زنده یه؟ کدم برار دیگه ام دَرید؟" مو جواب امزی سوال ها ره دزُو گُفتی، از کجا میدنستی که او موگیه، برار خو ره پیش ازمه^a بیرید.

۸ یهوذا د آته خو اسرائیل گُفت: "باچه ره قد ازمه ریبی کو تا که مو باله شده بوری و تا پگ مو زنده بُمنی و نَمری، تو و مو و امچنان بچکیچای مو. ۹ ما خود مه ضمانت ازو ره مونم؛ او ره از مه بازخواست کو. اگه او ره د دیر ازتو پس نه اوردُم و د پیش رُو تو حاضر نکدم، تا ابد گناه ازی کار د گردون ازمه بشه. ۱۰ اگه مو طال نمیددی، تا آلی ره دو دفعه رفته پس مِمیدی."

۱۱ اوخته آته ازوا اسرائیل دزوا گُفت: "اگه ای رقم آسته، پس اینی کار ره بکنید: از خوبترین حاصلات ای سرزمی د جوالای خو بگیرید و د عنوان تحفه دمزو آدم ببرید: یگ مقدار مَلَم، یگ مقدار عسل، مواد خوشبوی، مَر،^b پسته و بادام. ۱۲ پیسه ام دو برابر قد خو بگیرید و پیسه‌های ره که د دان جوالای شمو ایشته شده بود، برده پس بدید. شاید اشتباه شده بشه. ۱۳ باله شنید، برار خو ره بگیرید و د پیش امزو آدم بورید. ۱۴ خدای قادر مطلق د بله شمو د پیش امزو آدم رحم کنه تا برار دیگه شمو و بنیامین ره قد شمو پس ریبی کنه. اگه ما از بچکیچای خو محروم موشم، البت امی د قسمت مه آسته که محروم شئم."

۱۵ پس برارو امو سوغات و دو برابر پیسه ره گرفت و بنیامین ره قد خو گرفته سون مصر حرکت کد و د اونجی د حضور یوسف حاضر شد. ۱۶ وختیکه یوسف بنیامین ره قد ازوا دید، د ناظر خانه خو امر کده گُفت: "ای نفر ا ره د خانه ببر و یگ مال ره حلال کده نان تیار کو، چراکه امیا نان چاشت ره قد ازمه موخوره." ۱۷ ناظر هر چیزی ره که یوسف امر کدد انجام دد و برارو ره د خانه یوسف برد.

۱۸ وختیکه اونا ره د خانه یوسف برد اونا ترس خورد و قد یگدیگه خو گُفت: "از خاطر امزو پیسه‌های که پیشنه دفعه د دان جوالای مو ایشته شد، مو ره د اینجی آورده تا د بله مو حمله کده مو ره غلام خو جور کنه و الاغای مو ره ام بگیره."

۱۹ پس اونا د دیر ناظر خانه یوسف رفت و د دان درگه خانه قد شی گپ زده^c گُفت: "صاحب! دفعه اول که مو بلده خریدون غله-و-دانه د اینجی آمدی، ۲۰ د وخت پس رفتو غیتیکه د شاو جای رسیدی، جوالای خو ره واز کدی و هر کدم مو پیسه خو ره د دان جوال خو پیدا کدی و پیسه مو مکمل بود. اینه، امو پیسه ره مو پس اوردی. ۲۱ و پیسه دیگه ام قد خو اوردی تا که خوراکه-باب بخری. مو نمیدنی که پیسه مو ره کی د جوالای مو ایشند."

۲۲ ناظر گُفت: "بیغم بشید و ترس نخورید! خدای شمو یعنی خدای آته شمو حتماً امی گنج ره د جوالای شمو ایشته بوده. پیسه‌های شمو دز مه رسید. اوخته شمعون ره د پیش ازوا برو اورد."

۲۳ ناظر برارو ره د خانه یوسف برد و دزوا او دد تا پای‌های خو ره بشویه و د الاغای ازوا کاه-و-جو دده شد. ۲۴ اونا سوغات خو ره بلده یوسف تیار کد، چون اونا شنیدد که او چاشت مییه و اونا د اونجی نان موخوره.

^a ۴۳:۷ د جای «پیش ازمه» د زیون عبرانی «تا» نوشته یه، چون کنعان از سرزمین مصر کده بلند بود. ^b ۴۳:۱۱ «مَر» یگ رقم شلیم خوشبوی درخت آسته.

۲۶ وختیکه یوسف د خانه آمد اونا سوغاتی ره که قد خو د خانه اورد دزو پیش کد و د برابر شی روی د خاک اُفتد.
 ۲۷ و یوسف از حال-و-احوال ازوا پُرسان کده گُفت: "آیا آته پیر شمو که د باره شی توره گُفته بُویدید، تا آلی ره زنده یه؟"
 ۲۸ اونا گُفت: "غلام شمو آته مو جور آسته و تا آلی ره زنده یه." و اونا بسم خود ره حَم کده روی د خاک اُفتد.
 ۲۹ و یوسف سر خو ره باله کده برار خو بنیامین ره که باچه آبه شی بُوَد، دید و پُرسان کد: "آیا امی برار ریزه شمو آسته که شمو د باره شی دَز مه گُفتید؟" و د بنیامین گُفت: "باچه مه، خدا د بِلَه تو نظر لُطف کنه!"^{۳۰} و یوسف د عجله برو رفت، چراکه احساسات شی بلده برار شی د سر ازو زور شُد. او بلده چخرا کدو جای موبالید؛ پس د یگ اُتاق گوشه رفت و چخرا کد. ^{۳۱} بعد ازو روی خو ره ششسته پس آمد و خود ره اداره کده گُفت: "نان بیرید!"
 ۳۲ بلده یوسف جدا نان اُورد و بلده ازوا جدا و بلده مصری های که قد ازو نان مَخورد ام جدا، چراکه مصریا نمیتنست قد عبرانیا قتی نان بُوخوره، چُون مصریا ازی کار کرک دشت. ^{۳۳} و برارای یوسف روی د روی ازو ششت، هر کس د ترتیب سن-و-سال خو، از باچه اولباری تا ریزه ترین. و اونا سون یگدیگه خو توخ کده خيرو مندُد. ^{۳۴} تقسیم ازوا ره از دسترخون یوسف گِرَفته د پیش ازوا ایشته، مگم تقسیم بنیامین پنج برابر دیگا بُوَد. پس اونا قد یوسف حُوب عیش-و-نوش کد.

جام گمشده یوسف

۴۴^۱ بعد ازو یوسف د ناظر خو امر کده گُفت: "جولای امزی نفرا ره هر قدر که برده میتنه از غله-و-دانه پُر کُو و پیسه هر کدم شی ره ام د دان جوال شی بیل. ^۲ اوخته جام ازمه، یعنی جام نُقرهیی ره د دان جوال ریزه ترین بیل، پیسه غله-و-دانه شی ره ام قد شی قتی." و ناظر امر یوسف ره اجرا کد.
^۳ روز دیگه شی د دم روز واز شُدو برارو د امر یوسف قد الاغای خو ری شُد. ^۴ اونا هنوز از شار اوقس دور نرفتد که یوسف د ناظر خو گُفت: "از پُشت ازوا بورو و غیتیکه اونا ره گیر کدی، دزوا بگی: 'شمو چرا د عوض خوبی بدی کدید؟' آیا ای امو جام نیبه که بادار مه قد شی وچی مونه و ام قد شی پال مینگره. شمو کار بد کدید."
^۵ وختیکه ناظر اونا ره گیر کد، ای توره ها ره دزوا گُفت. ^۶ لیکن اونا دز شی گُفت: "صاحب، چرا شمو ای رقم گپا ره مَوگید؟ از غلامای شمو دور بَشه که ای رقم کار بد ره کده بَشی. ^۸ اونه، امو پیسه ره که از دان جولای خو پیدا کد دی، حتی از سرزمین کنعان بلده شمو پس اوردی. پس چطور امکان دَره طَلا یا نُقره ره از خانه بادار شمو دزی کده بَشی؟ ^۹ د پیش هر کدم از غلامای شمو که جام پیدا شُد، او باید کُشته شنه. و باقی مو ام غلامای بادار خو موشی."
^{۱۰} او گُفت: "خوبه، امو رقم شنه که گُفتی. مگم د پیش هر کسی که پیدا شُد تنها امو نفر غلام ازمه شنه و باقی شمو آزاد استید."

^{۱۱} اوخته هر کدم ازوا د عجله جوال خو ره د زمی تا کد و هر کدم شی جوال خو ره واز کد. ^{۱۲} و ناظر تلاشی کدو ره از کته شروع کد تا د ریزه رسید؛ و جام د جوال بنیامین پیدا شُد. ^{۱۳} اوخته اونا جاغه های خو ره پاره کد و هر کدم شی الاغ خو ره بار کده پس د شار رفت.

^{۱۴} وختیکه یهودا و برارون شی د خانه یوسف آمد او هنوز د اونجی بُوَد و اونا خودون ره د برابر ازو د زمی اندخته احترام کد. ^{۱۵} و یوسف گُفت: "ای چی رقم کار آسته که شمو کدید؟ آیا شمو نمیدنید که مردی مثل ازمه میتنه پال پنگره؟"
^{۱۶} یهودا گُفت: "د بادار خو چی بگی؟ و چی عرض کنی؟ و چطور میتنی بیگناهی خو ره ثابت کنی؟ خدا گناه غلامای تو ره بر ملا کده. اینه، مو غلامای بادار خو آستی، ام مو و ام امو نفری که جام د پیش شی پیدا شُد."
^{۱۷} لیکن یوسف گُفت: "از مه دور بَشه که ای کار ره کتم. فقط امو کسی که جام د پیش شی پیدا شُد، امو غلام مه موشه و باقی شمو صحیح-و-سلامت د پیش آته خو بورید."

شفاعتِ یهودا بلده بنیامین

۱۸ اوخته یهودا د دیر یوسف رفته گُفت: "بادار مه، لطفاً د غلام خو اجازه بدی که د گوشِ بادار خو توره بگیه و د بله غلام خو قار نشو؛ چون شمو مثل خودِ فرعون استید. ۱۹ بادار مه از غلامای خو پرسان کد که 'شمو آته یا برار دیگه درید؟' ۲۰ مو د جوابِ بادار خو گُفتی: 'مو یگ آته پیر دری و یگ برار ریزه که باچه پس پیری آته مو آسته و برار تنی شی مُرده. تنها امو باچه از آبه خو باقی منده و آته شی او ره کلو دوست دَره. ۲۱ اوخته شمو د غلامای خو گُفتید: 'او ره د پیش ازمه بیرید تا او ره قد چیم خو بنگرم. ۲۲ و مو د بادار خو گُفتی که او باچه نمیتنه آته خو ره ایله کنه، چون اگه او آته خو ره ایله کنه، آته شی مومره. ۲۳ و شمو د غلامای خو گُفتید: 'تا وختیکه برار ریزه شمو قد شمو نیه، شمو دیگه روی مَره ام نمینگرید.'

۲۴ غیتیکه مو د پیشِ غلام شمو آته خو پس رفتی، مو تورای بادار خو ره دزو نقل کدی. ۲۵ بعد ازو آته مو گُفت: 'بسم د مصر بورید و بلده مو یگ مقدار خوراکه بخرید!' ۲۶ لیکن مو گُفتی: 'نمیتنی بوری، و له اگه برار ریزه مو قد مو نبشه، اوخته موری؛ چون مو نمیتنی روی امزو آدم ره بنگری تا وختیکه برار ریزه مو قد مو نبشه. ۲۷ غلام شمو، آته مه دز مو گُفت: 'شمو میدنید که خاتون^۳ مه بلده مه دُو باچه د دنیا آورده. ۲۸ یگ شی از پیش مه رفت و ما گُفتم که حتماً یگو جانور دَرنده او ره پاره پاره کده. و او ره دیگه تا آلی ره ندیدم. ۲۹ اگه شمو امی باچه ره ام از پیش مه ببرد و کدم بلا د سر شی بیه، شمو موی سفید مَره قد غم د گور موبرید.'

۳۰ پس آلی، اگه د پیشِ غلام شمو آته خو پس بورم و ای باچه قد مو نبشه - د حالیکه زندگی ازو د زندگی امزی باچه بند آسته - ۳۱ و او بنگره که باچه نییه، او مومره و مو غلامای شمو، موی سفید غلام شمو آته خو ره قد غم د گور ری مونی. ۳۲ علاوه ازی، ما غلام شمو د پیش آته خو ضامن امزی باچه شدیم و گُفتیم که 'اگه ما ای باچه ره د پیش تو پس نیرم، تا ابد ما د نظر آته خو گناهکار استم.'

۳۳ پس آلی خواهش مونم که د غلام خو اجازه بدی تا د جای امزی باچه د غلامی بادار خو بمنه و امی باچه ره بیل که قد برارون خو بوره. ۳۴ چون ما چطور میتنم د پیش آته خو بورم اگه ای باچه قد مه نبشه؟ و غمی ره که د سر آته مه مییه دیده نمیتنم."

یوسف خود ره د برارای خو افشا مونه

۲۵^۱ اوخته یوسف دیگه نتنست خود ره د پیشِ خدمتگاری که د پالوی شی ایسته بود، اداره کنه و او د آوازِ بلند امر کد: "پگ ره از پیش مه برو ری کنید!" پس وختیکه یوسف خود ره د برارون خو شنختند، هیچ کس دیگه د پالوی شی نبود. ۲ و یوسف د اندازه بلند چخرا کد که مصریا و نفرای خانه فرعون شنید. ۳ او د برارون خو گُفت: "ما یوسف استم. آته مه تا آلی زنده یه؟" و له برارون شی نتنست که جواب بدیه، چون اونا د حضور ازو وحشت زده شدد. ۴ اوخته یوسف دزوا گُفت: "نزدیک مه بیید!" و اونا نزدیک آمد. و او گُفت: "ما برار شمو یوسف استم، امو که شمو د مصر سودا کدید. ۵ مگم آلی ورخطا نشنید و ازی که مَره د اینجی سودا کدید، د بله خو قار نبشید؛ چون خدا مَره پیشلون شمو ری کد تا باعثِ نجاتِ زندگی مردم شتم. ۶ آلی دُو سال شده که قحطی د زمی آسته و پنج سال دیگه ام کشت و درو نموشه. ۷ خدا مَره پیشلون شمو ری کد تا بلده شمو د روی زمی نسل^b نگاه کنه و شمو ره د وسیله نجات بزرگ زنده

^a ۴۴:۲۷ یعنی «راحیل». ^b ۴۵:۷ د جای «نسل» د زبون عبرانی «باقی منده» نوشته یه.

نگاه کنه. ^۸ پس شمو مره د اینجی ربی نکدید، بلکه خدا مره ربی کد. او مره آته د بله فرعون، بادار د بله تمام نفرای خانه شی و حکمران د بله تمام سرزمین مصر مقرر کد.

^۹ آلی د عجله پیش آته مه بورید و دزو بگید که 'باچه تو یوسف اینی رقم مویکه: "خدا مره حاکم تمام مصر جور کده. د دیر ازمه بیه و معطل نکو! ^{۱۰} تو میتنی د منطقه جوشن جای-د-جای شنی تا د نزدیک ازمه بشی؛ خود تو، باچه ها و نوسه های تو، رمه ها و گله های تو و هر چیزی که دری. ^{۱۱} د اونجی بلده تو هر چیز تهیه مونم، چون پنج سال قحطی باقی منده. نشنه که تو و خانوار تو و چیزای که دز تو تعلق دره، غریب-و-بیچاره شنید."

^{۱۲} آلی شمو و برار مه بنیامین قد چیمای خو مینگرید که ما قد زبون خود خو قد شمو توره مویکم! ^{۱۳} پس د آته مه د باره تمام شان-و-شوکتی که د مصر درم و د باره هر چیزی که دیدید، نقل کنید. عجله کنید و آته مره د اینجی بیرید! ^{۱۴} اوخته یوسف خود ره د گردون برار خو بنیامین اندخته چخرا کد و بنیامین ام گردون یوسف ره گرفته چخرا کد. ^{۱۵} و یوسف پگ برارون خو ره ماخ کده د بله شانه ازوا چخرا کد. بعد ازو برارون شی قد ازو توره گفت.

^{۱۶} وختی خبر د خانه فرعون رسید که برارون یوسف آمده، فرعون و خدمتگاری شی خوشحال شد. ^{۱۷} پس فرعون د یوسف گفت: "د برارون خو بگی: اینی رقم کنید: حیوانای خو ره بار کده د سرزمین کنعان بورید ^{۱۸} و آته خو ره قد خانوارای خو گرفته د پیش مه بیید و ما خوبترین زمین مصر ره دز شمو میدم تا از حاصلات زمی بخورید. ^{۱۹} علاوه ازی تو وظیفه دری که دزوا بگی: اینی رقم کنید: گاوی ها ره از سرزمین مصر بلده بچکیچا و خاتونوی خو ببرید و اونا ره قد آته خو گرفته بیرید! ^{۲۰} د فکر مال-و-اسباب خو نشنید، چراکه خوبترین چیزای سرزمین مصر از شمو موشه."

^{۲۱} پس باچه های اسرائیل ^a امو رقم کد. یوسف د مطابق امر فرعون گاوی ها ره قد خوراکه سفر دزوا دد. ^{۲۲} د هر کدم ازوا یگ جوره کالا دد، مگم د بنیامین سه صد سکه نقره و پنج جوره کالا دد. ^{۲۳} یوسف د آته خو اینی چیزا ره ربی کد: ده بار خر از خوبترین چیزای مصر و ده بار خر غله و نان و دیگه خوراکه-باب بلده سفر آته خو. ^{۲۴} اوخته یوسف برارون خو ره رخصت کد و د وخت حرکت دزوا گفت: "د راه قد یگدیگه خو جنجال نکنید!"

^{۲۵} پس اونا از مصر بر شده د پیش آته خو د سرزمین کنعان آمد ^{۲۶} و د آته خو گفت: "یوسف تا آلی ره زنده یه! او حاکم تمام سرزمین مصر آسته." یعقوب آگ شده مند، چراکه د تورای ازوا باور نموکد.

^{۲۷} وختی اونا تمام تورای ره که یوسف دزوا گفتد، د یعقوب نقل کد و او گاوی های ره که یوسف بلده بردون ازو ربی کدد، دید، روح آته ازوا یعقوب تازه شد. ^{۲۸} و اسرائیل ^b گفت: "امیفس بس آسته. باچه مه یوسف هنوز زنده یه! ما مورم و پیش از مردون خو او ره مینگرم."

اسرائیل قد خانوار خو د مصر موره

۲۶۶ ^۱ پس اسرائیل قد هر چیزی که دشت حرکت کده د منطقه بئیرشبع رفت و بلده خدای آته خو اسحاق قربانی ها تقدیم کد. ^۲ و خدا د غیت شاو د عالم خاو قد اسرائیل گپ زده گفت: "یعقوب، یعقوب!" او گفت: "امر کو صاحب."

^۳ او گفت: "ما خدا استم، خدای آته تو. از رفتو د مصر ترس نخور، چراکه ما د اونجی از تو یگ ملت کته جور مونم. ما قد تو د مصر مورم و امچنان تو ره ازونجی پس میرم. و یوسف چیمای تو ره پوٹ مونه."

^۴ اوخته یعقوب از بئیرشبع حرکت کد و باچه های اسرائیل آته خو یعقوب ره قد اولادا و خاتونوی خو د گاوی های سوار کد که فرعون بلده آوردون ازوا ربی کدد. ^۵ اونا گله-و-رمه و دارایی ره که د سرزمین کنعان د دست آوردد، قد خو گرفته

^a ۴۵:۲۱ یعنی «باچه های یعقوب». ^b ۴۵:۲۸ یعنی «یعقوب».

- بُرد. دَمزى رقم يعقوب قد تمام اولاده خُو دَ مصر رفت: ^۷ او باچه ها و باچه گون باچه های خُو، دُخترُون خُو و دُخترُون باچه های خُو، يعنى تمام نسل خُو ره قد خُو دَ مصر بُرد.
- ^۸ اينيا نام های باچه های اسرائيل، يعنى يعقوب و اولاده شى آسته که دَ مصر رفت:
- رئوبين باچه اولبارى يعقوب ^۹ و باچه های رئوبين: حَنوخ، فُلُو، حِصرون و کرمى.
- ^{۱۰} شِمعون و باچه های شى: يَمُوئيل، يامين، اوهد، ياخين، صوخر و شائل؛ شائلول باچه خاتون کنعانى بُود.
- ^{۱۱} لاوى و باچه های شى: جرشون، قَهات و مِراى.
- ^{۱۲} يهُودا و باچه های شى: عير، اونان، شيلاه، فارص و زارح. مگم عير و اونان دَ سرزمين کنعان فوت کد. باچه های فارص اينيا بُود: حِصرون و حامول.
- ^{۱۳} يساکار و باچه های شى: تولاع، فُوَه، يَشوب^a و شمرون.
- ^{۱۴} زبُولون و باچه های شى: سارد، ايلون و ياخلى ئيل.
- ^{۱۵} اينيا باچه های ليه بُود که او دَ شمول دُختر خُو دينه دَ منطقه فدان آرام بلده يعقوب دَ دنيا اُورُد. پگ اولاده يعقوب از ليه، باچه ها و دُخترُون شى سى و سه نفر بُود.
- ^{۱۶} جاد و باچه های شى: صِفيون، حَجى، شونى، اِصبون، عيرى، اُردى و اَرئيلى.
- ^{۱۷} اَشير و باچه های شى: يَمنه، پشواه، پشوى، برِبعه، و خوارِ ازوا سارح. و باچه های برِبعه: حير و مَلكى ئيل.
- ^{۱۸} اينميا بچکيچاي زلفه بُود که لابان او ره بحيث کينز دَ دُختر خُو ليه دده بُود. زلفه امى شونزده نفر ره بلده يعقوب دَ دنيا اُورد.
- ^{۱۹} باچه های راحيل، خاتون يعقوب: يوسف و بنيامين.
- ^{۲۰} بلده يوسف دَ سرزمين مصر، مَنسى و اِفرايم پيدا شد که آسِنات دُخترِ پوطى فرع پيشواى شارِ اون بلده شى دَ دنيا اُورد.
- ^{۲۱} بنيامين و باچه های شى: بلاع، باکر، اَشبيل، جيرا، نعمان، اِيحى، رُش، مُفيم، حُفيم و اُرد.
- ^{۲۲} اينميا باچه ها و نوسه گون راحيل بُود که بلده يعقوب پيدا شد و پگ شى چارده نفر بُود.
- ^{۲۳} باچه دان: حوشيم.
- ^{۲۴} نَفتالى و باچه های شى: يَحصئيل، جونى، يَصر و شِلئيم.
- ^{۲۵} اينميا باچه ها و نوسه گون بلهه بُود که لابان او ره بحيث کينز دَ دُختر خُو راحيل دده بُود. اميا ره بلهه بلده يعقوب دَ دنيا اُورد که پگ شى هفت نفر بُود.
- ^{۲۶} تعداد کسای که قد يعقوب دَ مصر رفت، يعنى کسای که از پُشت کمرِ ازو پيدا شد، بغير از بيري گون شى جمله شصت و شش نفر بُود. ^{۲۷} باچه های يوسف که دَ مصر بلده شى پيدا شد، دو نفر بُود. پس تعداد خانوار يعقوب که دَ مصر رفتند، هفتاد نفر بُود.^b

يعقوب قد خانوار خُو دَ منطقه جوشن مصر ميرسه

- ^{۲۸} و يعقوب يهُودا ره پيشلو دَ دِيرِ يوسف ربي کد تا راه منطقه جوشن ره دزوا نشو بديه. دَ امزى رقم اونا دَ جوشن رسيد.
- ^{۲۹} اوخته يوسف گاڏى خُو ره تيار کده سوار شد و دَ دم راه آته خُو اسرائيل دَ جوشن رفت. وختيکه يوسف دَ پيش آته خُو رسيد، او خود ره دَ گردون شى اندخت و بلده يگ مدت دَ بله گردون شى چخرا کد.
- ^{۳۰} اسرائيل دَ يوسف گفت: "آلى اگه بمرم ارمو ندرم، چراکه روى تو ره ديدم و يقين مه آمد که تو هنوز زنده استى."

^a ۴۶:۱۳ دَ بعضى نسخه ها دَ زبون عبرانى «يوب» نوشته يه. ^b ۴۶:۲۷ تنها تعداد مردا و باچه های خانوار يعقوب دَ مصر هفتاد نفر بُود.

۳۱ اوخته یوسف د برارو و دیگه نفرای خانوار آته خو گُفت: "ما مورم تا د فرعون خبر بدیم و دز شی بُگیم که برارون مه و خانوار آته مه که د سرزمین کنعان زندگی مُو کد، د دیر ازمه آمده. ۳۲ اونا چوپو آسته و مالداري مُو کنه؛ و اونا گله‌ها و رمه‌های خو ره قد تمام دارایی خو آورده. ۳۳ وختیکه فرعون شمو ره کوی مُو کنه و پُرسان مُونه که کسب-و-کار شمو چی آسته؟" ۳۴ شمو بُگید: "غلامای شمو از ریزگی تا آلی ره مالداري کده، ام مو و ام بابه کلونای مو. ای ره بُگید تا او دز شمو اجازه بدیه که د منطقه جوشن جای-د-جای شنید، چراکه مصریا از تمام چوپونو کِرک دَره."

۴۷ ۱ پس یوسف رفت و د فرعون خبر دده گُفت: "آته و برارون مه قد گله‌ها و رمه‌ها و پگ دارایی خو از سرزمین کنعان آمده و فعلاً د منطقه جوشن آسته." ۲ و یوسف از بین برارون خو پنج نفر ره گرفت و اونا ره د فرعون معرفی کد. ۳ و فرعون ازوا پُرسان کده گُفت: "کسب-و-کار شمو چی آسته؟"

اونا د جواب فرعون گُفت: "غلامای شمو چوپو آسته، امو رقم که بابه کلونای مو بود." ۴ اونا ادامه دده د فرعون گُفت: "مو آمده تا د عنوان بیگنه د ای سرزمی زندگی کنی، چون کدم چراگاه بلده رمه‌های غلامای شمو نمنده، چراکه قحطی شدید د سرزمین کنعان ادامه دَره. و آلی خواهش مونی که د غلامای خو اجازه بدی تا د منطقه جوشن زندگی کنی." ۵ اوخته فرعون د یوسف گُفت: "خوبه که آته و برارون تو د پیش تو آمده. ۶ سرزمین مصر د پیش روی تو آسته؛ آته و برارون خو ره د خوبترین منطقه سرزمین جای بدی؛ اونا ره د منطقه جوشن جای-د-جای کوی. و اگه میدنی که د بین ازوا آدمای باتجربه آسته، اونا ره مسئول گله‌های خود مه مقرر کوی."

۷ اوخته یوسف آته خو یعقوب ره آورده د حضور فرعون پیش کد و یعقوب فرعون ره برکت دد. ۸ و فرعون از یعقوب پُرسان کد: "تو چند ساله آستی؟"

۹ یعقوب د فرعون جواب دده گُفت: "سال‌های آوارگی مه یگ صد و سی سال آسته. سال‌های عمر مه کم و سخت بوده و د سال‌های آوارگی بابه کلونای مه نمیرهسه." ۱۰ اوخته یعقوب دوباره فرعون ره برکت دد و از پیش شی برو رفت. ۱۱ پس یوسف آته و برارون خو ره جای-د-جای کد و اونا ره د خوبترین منطقه سرزمین مصر، یعنی د منطقه رعسمیس^a جای دد، امو رقم که فرعون امر کدد. ۱۲ و یوسف بلده آته و برارون خو و تمام خانوار آته خو د مطابق عیال ازوا مواد خوراکه تهیه مُو کد.

نتیجه قحطی

۱۳ د تمام سرزمی هیچ نان پیدا نموشد، چراکه قحطی کلو شدید بود. سرزمین مصر و سرزمین کنعان بخاطر قحطی از حال رفتند. ۱۴ یوسف تمام پیسه‌های ره که د سرزمین مصر و سرزمین کنعان بود، د عوض غله-و-دانه که مردم میخرید، گرفت و د خانه فرعون آورد. ۱۵ وختیکه پیسه از سرزمین مصر و سرزمین کنعان خلاص شد، تمام مصریا پیش یوسف آمده گُفت: "دز مو نان بدی. چرا میلی که مو د پیش چیمای تو بُمری، چون پیسه مو تامو شده." ۱۶ یوسف گُفت: "چارپایای خو ره بیرید و ما د عوض چارپایای شمو دز شمو غله-و-دانه میدم." ۱۷ پس اونا چارپایای خو ره د پیش یوسف آورد و او د عوض اسب‌ها، رمه، گله و الاغ‌ها دزوا نان دد. آرے، دمزو سال او د عوض تمام چارپایای ازوا بلده ازوا خوراکه-باب تهیه کد.

۱۸ وختیکه امو سال خلاص شد، اونا د سال دیگه شی د پیش یوسف آمده گُفت: "از بادار مو تاشه نیبه که پیسه مو تامو شده و چارپایای مو ام د بادار مو تعلق گرفته. بغیر از جان و زمین مو دیگه هیچ چیز نمنده که د حضور بادار خو

^a ۴۷:۱۱ «رعسمیس» نام دیگه «جوشن» آسته.

پیش کنی. ۱۹ چرا میلی که مو و زمینای مو د پیش چیمای شمو از بین بوری؟ مو و زمینای مو ره د عَوْضِ نانِ بخر و مو قد زمینای خُو غَلَامایِ فِرْعَوْنِ موشی. فقط دز مو گندم تخمی بدی تا زنده بمانی و نمری و زمی ام بوره نشنه. ۲۰ دزمی رقم یوسف تمام زمینای مصر ره بلده فرعون خرید. پگ مصریا زمینای خُو ره سودا کد، چراکه قحطی د بله ازوا سخت ادامه دشت. پس زمینا از فرعون شد ۲۱ و یوسف مردم ره از سر تا سر مصر غلام جور کد. ۲۲ مگم او زمینای پیشوایو ره نخرید، چراکه بلده پیشوایو از طرف فرعون حق خوراک تعیین شد و اونا از حق خوراک که فرعون دزوا میدد، موخورد. امزی خاطر اونا زمینای خُو ره سودا نکد.

۲۳ یوسف د مردم گفت: «اینه امروز شمو ره و زمینای شمو ره بلده فرعون خریدم؛ د اینجی گندم تخمی بلده شمو آسته، بُرید و زمینا ره کشت کنید. ۲۴ وختیکه فصل درو رسید، از پنج حصه یگ حصه حاصلات ره د فرعون بدید و چار حصه شی از شمو بشه تا بلده زمینا تخم بشه و بلده خودون شمو و خانوار شمو و بچکیچای شمو خوراک.» ۲۵ اونا گفت: «شمو جان مو ره نجات ددید. بادار مو، نظر لطف شمو د بله مو آسته؛ اینه، مو غلامای فرعون آستی.» ۲۶ پس یوسف ای قانون ره د سرزمین مصر اعلان کد که از پنج حصه یگ حصه حاصلات د فرعون دده شنه. ای قانون تا امروز حاکم آسته. فقط زمینای پیشوایو د فرعون تعلق نگرفت.

آخری خواهش یعقوب

۲۷ دزمی رقم اسرائیل^a قد خانوار خُو د سرزمین مصر د منطقه جوشن جای-د-جای شد؛ اونا د اونجی مال-و-دارایی د دست آورد و بارور شده عذر کلو شد. ۲۸ یعقوب مدت هفده سال د سرزمین مصر زندگی کد و سال های عمر یعقوب یگ صد و چل و هفت سال بود. ۲۹ وختیکه زمان مردون اسرائیل نزدیک شد، باچه خُو یوسف ره کوی کده دز شی گفت: «اگه نظر لطف تو د بله مه آسته، دست خُو ره د زیر ران مه بیل و قسم بخور که د حق مه اینی محبت و مهربانی ره مونی: مره د مصر دفن نکو. ۳۰ وختیکه مردم و قد بابه کلونای خُو یگجای شدم، مره از مصر بئر و د قبرستون بابه کلونای مه دفن کو.» و یوسف گفت: «هر چیزی که گفتمی امو رقم مونم.» ۳۱ اسرائیل گفت: «دز مه قسم بخور!» و یوسف بلده شی قسم خورد. اوخته اسرائیل د سر بستر خُو خم شده عبادت کد.

دُعای خیر و برکت یعقوب د باچه های یوسف

۲۸^۱ چند وخت بعد د یوسف گفته شد که «آیه تو مریض آسته.» پس او دو باچه خُو منسی و افرایم ره قد خُو گرفته رفت. ۲ وختی د یعقوب خبر دده شد که «اونه، باچه تو یوسف د پیش تو آمده،» اسرائیل زورکده کده د سر جاگه خُو نشست.

۳ و یعقوب د یوسف گفت: «خدای قادر مطلق د منطقه لوز د سرزمین کنعان دز مه ظاهر شده مره برکت دد^۴ و دز مه گفت: 'ما تو ره بارور کده تعداد اولاده تو ره کلو مونم و از تو قوم های کلو د وجود میرم و ای سرزمی ره بعد از تو د اولاده تو د عنوان ملکیت ابدی میدم.'»

۵ و آلی امی دو باچه تو که د سرزمین مصر پیش از آمدون ازمه د مصر بلده تو پیدا شده، از مه آسته: اری، افرایم و منسی از مه آسته امو رقمیکه رئوبین و شمعون از مه یه. ۶ مگم اولادای که بعد ازیا بلده تو پیدا موشه، اونا از تو یه. از نگاه میراث اونا د زیر نام های برارون خُو ذکر موشه. ۷ غیتیکه از منطقه فدان پس آمدم، متاسفانه راحیل د سرزمین

^a ۴۷:۲۷ یعنی «یعقوب». ^b ۴۸:۶ یعنی از طریق افرایم و منسی میراث میگیره.

کِنَعان دَ راهِ قَوْتِ کَد دَ حَالِیکَه هَنوز یَگ مِقْدارِ فاصِلَه تا شَارِ اِفراتَه مَنَدُد. اوختَه ما او ره دَ اُونجی دَ بَغْلِ راهِ اِفراتَه، یعنی بَیت-لَحَمِ دَفَنِ کُدَم.

^۸ وختیکه اسرائیل باچه های یوسف ره دید او پُرسان کد: «اینبا کی آسته؟»

^۹ یوسف دَ آتِه خُو گُفت: «آمیا باچه های مه آسته که خُدا دَ اینجی دَز مه دَدَه.» و آتِه شی گُفت: «اونا ره دَ پیشِ ازمه بَیر تا اونا ره بَرَکتِ بَدِیم.» ^{۱۰} چیمای اسرائیل از خاطرِ پیری شی خیره شُدُد و او نَمی تَنسِت صحیحِ بَنگره. پس یوسف اونا ره دَ نزدیکِ شی اُورد و آتِه شی رُوی ازوا ره ماخ کده اونا ره دَ بَغْلِ خُو گِرِفت. ^{۱۱} و اسرائیل دَ یوسف گُفت: «هرگَز فِکر نَمو کُدَم که رُوی تُو ره بسمِ بَنگَرَم. مگم اینه، خُدا حتّی اولادای تُو ره ام دَز مه نِشو دَد.»

^{۱۲} اوخته یوسف اونا ره از بله زانوهای آتِه خُو گِرِفت و دَ برابرِ آتِه خُو حَم شُدِه رُوی خُو ره دَ زمی اِیشت. ^{۱۳} بعد ازو یوسف هر دُو باچه ره گِرِفته بسمِ دَ نزدیکِ آتِه خُو اُورد و اِفرایم ره دَ دِستِ راستِ خُو که دِستِ چپِ اسرائیل بُوَد و مَنَسی ره دَ دِستِ چپِ خُو که دِستِ راستِ اسرائیل بُوَد، قرار دَد. ^{۱۴} مگم اسرائیل دِستِ راستِ خُو ره دِراز کده دَ سرِ اِفرایم اِیشت باو جُوَد که او ریزه بُوَد، و دِستِ چپِ خُو ره دَ سرِ مَنَسی اِیشت باو جُوَد که او باچه اولباری بُوَد؛ خُلاصه، یعقوب دِستای خُو ره دَ شکلِ چلیپا دِراز کد.

^{۱۵} پس او دَ یوسف بَرَکتِ دَدَه گُفت:

«خُدا که دَ حُضُورِ شی بابه کلون مه اِبراهیم و آتِه مه اِسحاق قَدَم زَد،

خُدا که دَ تمامِ زندگی مه تا امروز مَره هِدایت کده،

^{۱۶} خُدا که ملایکَه شی مَره از تمامِ سختی ها-و-مُشکِلاتِ نِجاتِ دَدَه،

ای باچه ها ره بَرَکتِ بَدِیه؛

نامِ ازمه و نامِ بابه کلون مه اِبراهیم و نامِ آتِه مه اِسحاق،

دَ بله امزی باچه ها گِرِفته شُنه

و آمیا دَ بله زمی غَدَر کَلو شُنه.»

^{۱۷} وختی یوسف دید که آتِه شی دِستِ راستِ خُو ره دَ سرِ اِفرایم اِیشته، دَ نظرِ شی خوش نَخورد. پس دِستِ آتِه خُو ره گِرِفت که از سرِ اِفرایم باله کُنه و دَ سرِ مَنَسی بیله. ^{۱۸} و یوسف دَ آتِه خُو گُفت: «آتی جو، ای رقمِ نَکو، چُون باچه اولباری مه اینی آسته؛ دِستِ راستِ خُو ره دَ سرِ ازی بیل!»

^{۱۹} ولے آتِه شی اِنکار کده گُفت: «ما مِیدَنُم باچه مه، ما مِیدَنُم. از ای^a ام یگ قوم جور موشه و ای ام بزرگ موشه، مگم برارِ ریزه شی ازی کده بزرگتر موشه و از اولادِه شی مِلّتِ های کَلو دَ و جُوَد مییه.»

^{۲۰} دَمَزو روزِ اسرائیل اونا ره بَرَکتِ دَدَه گُفت: «دَ نامِ از تُو بَنی اسرائیل بَرَکتِ طلب کده مَوگیه:

خُدا تُو ره مِثلِ اِفرایم و مَنَسی جور کُنه.»

دَ امزی رقمِ اسرائیل اِفرایم ره از مَنَسی کده پیشَقَدَم جور کد.

^{۲۱} بعد ازو اسرائیل دَ یوسف گُفت: «اینه، ما دَ مُردو نزدیکِ شُدِیم. مگم خُدا قد شُمو آسته و شُمو ره دَ سرزمینِ بابه کلونای شُمو پس موبره. ^{۲۲} ما دَز تُو یگ تقسیم^b کَلوتر از برارون تُو مِیدِیم، یعنی اُمو زمینِ ره که از دِستِ اموری ها دَ زورِ شمشیر و کَمو گِرِفتُم.»

^a ۴۸:۱۹ یعنی مَنَسی. ^b ۴۸:۲۲ دَ جای «یگ تقسیم» دَ زبونِ عبرانی «شَکیم» نوشته یه، «شَکیم» ام نامِ یگ منطقه یه و ام «دامنه کوه»

معنی میدیه.

آخری تورہ یعقوب

۴۹ بعد ازو یعقوب باچه‌های خو ره کوی کده گفت: "گرد مه جم شنید تا دز شمو بگم که د آینده چی واقعه‌ها د سر شمو مییه.

۲ آی باچه‌های یعقوب! جم شنید و گوش بگیرید،

د تورای آته خو اسرائیل گوش بدید!

۳ رتوبین، تو باچه اولباری مه آستی،

توانایی مه و اولین ثمر قوت مه،

بلند مرتبه د مقام و بلند مرتبه د قدرت،

۴ سرشار مثل او دریا، مگم بلند مرتبه نمونی،

چراکه د بله جاگه آته خو بر شدی،

و او ره بے عزت کدی؛ آره، تو د بله جای خاو مه بر شدی. †

۵ شمعون و لاوی برارو آسته،

شمشیرای ازوا آلات ظلم.

۶ آی جان مه، د مشوره ازوا شریک نشو!

آی روح-و-زوان مه، قد جم ازوا یگجای نشو،

چراکه اونا د وخت قار خو آدم کشت

و بلده ساعت تیری خو سنگیر پای گاو ها ره منئی کد.

۷ نالت د قار ازوا که وحشتناک آسته

و د غصب ازوا که بے رحم آسته!

ما اونا ره د سرزمین یعقوب تقسیم مونم

و اونا ره د اسرائیل تیت پرک مونم.

۸ یهودا، برارون تو، تو ره تعریف-و-توصیف مونه.

دست تو د پس گردون دشمنای تو آسته

و باچه‌های آته تو د برابر تو خود ره خم کده احترام مونه.

۹ یهودا، تو یگ شیر نوجوان آستی،

باچه مه، تو از شکار خو باله شدی.

او خود ره جم کده رقم شیر خاو مونه، رقم شیر غران؛

کی میتنه او ره بخیزنه؟

۱۰ تیاق پادشاهی از دست یهودا دور نموشه

و نه ام سوئه-چیو حکمرانی از مینکل پایای شی

تا وختی امو شخص بییه

که قوما از شی اطاعت مونه.

۱۱ اُو اَلَاغِ جَوَانِ خُو رِه دَ تَاكِ اِنْگُورِ بَسْتِه مُونِه
 و کُرِه اَلَاغِ خُو رِه دَ خُوْبَتَرِيْنِ تَاكِ اِنْگُورِ؛
 اُو کَالَايِ خُو رِه دَ شَرَابِ اِنْگُورِ مَوْشَوِيَه
 و چَپِيْنِ خُو رِه قَدِ خُوْنِ اِنْگُورِ.
 ۱۲ چِيْمَايِ شِي از شَرَابِ اِنْگُورِ رَوْشَوْتَرِ اَسْتِه
 و دَنَدُونَايِ شِي سَفِيْدَتَرِ از شِيِرِ.
 ۱۳ زِيُوْلُوْنِ دَ بَعْلِ دَرِيَا جَايِ-دَ جَايِ مَوْشِه؛
 مَنطِقَه اَزُو بِنْدَرِ کِشْتِي_هَا جُورِ مَوْشِه
 و سَرْحَدِ اَزُو تَا مَنطِقَه صِيْدُوْنِ مِيِرَسِه.
 ۱۴ يَسَاكَارِ مِثْلِ يِگِ اَلَاغِ قُوِيِ اَسْتِه
 کِه دَ مِيْنِکَلِ قُوْتُوْنَا خَاوِ کَدِه.
 ۱۵ اُو دِيْدِ کِه جَايِ خَاوِ اَزُو خُوْبِ اَسْتِه
 و زَمِيْنِ شِي خُوْشِ اِيْنْدِ.
 اُو پُشْتِ خُو رِه بَلْدِه بَارِ حَمِ کَدِ
 و تَايِعِ کَارِ اِجْبَارِي شُدِ.
 ۱۶ دَانِ دَ بِلَهِ قُوْمَايِ خُو قِضَاوَتِ مَوْکُنَه
 مِثْلِ يِکِي از طَايِفَه هَايِ اِسْرَائِيْلِ.
 ۱۷ دَانِ يِگِ مَارِ دَ بَعْلِ رَاهِ اَسْتِه
 يِگِ تِيِرِ مَارِ دَ سِرِ رَاهِ
 کِه پُشْتِ پَايِ اَسْپِ رِه مِيِگَرِه
 تَا سَوَارِ شِي پَسْکِي بُفْتِه.
 ۱۸ اَيِ خُدَاوَنْدِ، مَا چِيْمِ دَ رَاهِ نِيْجَاتِ تُو اَسْتِمِ!
 ۱۹ جَادِ رِه غَارَتْگَرَا غَارَتِ مَوْکُنَه
 مِگَمِ اُو اُوْنَا رِه دُمْبَالِ مُونِه.
 ۲۰ اَشِيِرِ نَانِ شِي چَرَبِ اَسْتِه
 و اُو خُوْرَاکِ مَزَهْدَارِ شَاهَانِه تَهِيَه مُونِه.
 ۲۱ نَفْتَالِيِ يِگِ اَهُو اَسْتِه کِه اَزَادَانِه مُوْدُوَه
 و اَهُو-بَارِه_هَايِ نُورِيْنْدِ مِيِرِيَه.
 ۲۲ يُوْسُفِ تَاکِ اِنْگُورِ پُرْتَمَرِ اَسْتِه
 يِگِ تَاکِ پُرْتَمَرِ دَ بِيخِ چِشْمِه
 کِه شَاخِچِه هَايِ شِي دَ سِرِ دِيُوَالِ بُرِ مَوْشِه.
 ۲۳ تِيِرْاَنْدَازَا دَ بِلَهِ اَزُو بَعْرَحْمَانِه حَمَلِه کَدِ
 اُوْنَا سُوْنِ شِي تِيِرِ اَنْدَخْتِه اُو رِه اَزَارِ-و-اَذِيْتِ کَدِ.
 ۲۴ مِگَمِ کَمُوْنِ اَزُو دَ قُوْتِ-و-زُوْرِ خُو بَاقِيِ مَنْدِ
 و بَازُو هَايِ شِي دَ وَسِيْلَهِ دِسْتِ خُدَايِ قُدْرَتْمَنْدِ يَعْقُوْبِ قُوِيِ جُورِ شُدِ،

دَ وَسِيلَه هِدَايَت كُنِنْدَه^a و پناهگاه^b إِسْرَائِيل،
 ۲۵ دَ وَسِيلَه خُدَايِ آتِه تُو كه تُو ره كَوْمَك مُوَكْنَه،
 دَ وَسِيلَه قَادِرِ مُطْلَقِ كه تُو ره بَرَكْتِ مِيدِبِه
 قَد بَرَكْتِ هَايِ آسْمُو از عَالَمِ بَالِه
 و بَرَكْتِ هَايِ عَوُجِي هَا كه دَ تِي زَمِي آسْتَه،
 و بَرَكْتِ هَايِ پَسْتُونَا و رَحْمِ.
 ۲۶ بَرَكْتِ هَايِ آتِه تُو

بُزْرَكْتَرِ از بَرَكْتِ هَايِ كُوِه هَايِ اَبَدِي آسْتَه
 و بُزْرَكْتَرِ از سِرْحَدَايِ تِيْبِه هَايِ قَدِيمِي؛
 دُعَا مُوَنُمُ كه اُونَا دَ سِرِ يُوْسُفِ قَرَارِ بَگِيرِه،
 دَ تَوْلِغِه اَمْرُو كه از مِينَكَلِ بَرَارُونِ خُو اِنْتِخَابِ شُد.
 ۲۷ بَنِيَامِينِ يِگِ گُرْگِ دَرِنْدَه يِه
 كه دَ وَخْتِ صُبْحِ شِكَارِ كَدَه مُوْخُورِه
 و دَ وَخْتِ شَاوِ وُلْجِه ره تَقْسِيمِ مُونِه.

۲۸ اَيْنِمِيَا دَوَاذَدَه طَايِفِه إِسْرَائِيلِ آسْتَه؛ و اَيْنِمِي اَم توره هَايِ بُوْد كه آتِه اَزُوا دَ وَخْتِ بَرَكْتِ دَدُو دَزُوا كُفْتِ و هِر كَدَمِ شِي
 ره مُطَابِقِ حَالِ شِي بَرَكْتِ دَد.

وَفَاتِ يَعْقُوبِ

۲۹ پَسِ يَعْقُوبِ اُونَا ره وَصِيَّتِ كَدَه كُفْت: "ما دَ زُوْدِي قَد قَوْمِ خُو يِگَجَايِ مُوشَمِ. مَرِه دَ پَالُوِي بَابِه كَلُونَايِ مِه دَ غَارِي
 كه دَ زَمِينِ عِفْرُونِ حَتِي آسْتَه دَفْنِ كُنِيْد، ۳۰ دَمْرُو غَارِي كه دَ مَنْطِقِه مَكْفِيْلَه دَ نَزْدِيكِ مَمْرِي دَ سِرْزَمِينِ كِنَعَانِ آسْتَه، دَ
 اَمْرُو غَارِي كه اِبْرَاهِيمِ اُو ره قَد زَمِي از عِفْرُونِ حَتِي بَلَدِه قَبْرِسْتُو خَرِيْد. ۳۱ اِبْرَاهِيمِ و خَاتُونِ شِي سَارِه دَ اَمُونَجِي دَفْنِ آسْتَه؛
 اِسْحَاقِ و خَاتُونِ شِي رِيكَا دَ اَمُونَجِي دَفْنِ شُدِه؛ و ما اَم لِيَه ره دَ اَمُونَجِي دَفْنِ كُدَم. ۳۲ اَمُو زَمِي و غَارِي كه دَزْشِي آسْتَه
 از بَنِي حَتِ خَرِيْدَه شُدِه. " ۳۳ وَخْتِيكِه وَصِيَّتِ يَعْقُوبِ دَ بَاچِه هَايِ شِي تَامُو شُد، اُو پَايَايِ خُو ره دَ بِلَه جَاگِه خُو جُورِه كَد و
 اَخْرِيْنِ نَفْسَايِ خُو ره كَشِيْدَه قَد قَوْمِ خُو يِگَجَايِ شُد.

۱ اوخته يوسُفِ خود ره دَ بِلَه آتِه خُو اَنَدَخْتِ و چَخْرَا كَدَه رُوِي شِي ره مَآخِ كَد. ۲ بعد اَزُو يُوْسُفِ دَ طَيِّبِ هَايِ
 ۵۰ كه دَ خِدْمَتِ شِي بُوْد اَمْرِ كَد تا جِنَازَه آتِه شِي ره مومِيَايِي كَنه. و اُونَا إِسْرَائِيلِ ره مومِيَايِي كَد. ۳ مومِيَايِي كَدُونِ
 شِي چَلِ رُوزِ ره دَرَبَرِ گِرِفْتِ، چُونِ بَلَدِه مومِيَايِي كَدُو اَمِيْقَسِ وَخْتِ ضَرْوَرْتِ بُوْد. و مِصْرِيَا هَفْتَاَدِ رُوزِ بَلَدِه يَعْقُوبِ مَاتَمِ
 گِرِفْتِ.

۴ وَخْتِيكِه رُوزِ هَايِ مَاتَمِ خِلَاصِ شُد، يُوْسُفِ از خَانَوَارِ فِرْعَوْنِ خَاهِشِ كَدَه كُفْت: "اگِه نَظَرِ لُطْفِ شَمُو دَ بِلَه مِه آسْتَه، لُطْفَاً
 دَ فِرْعَوْنِ بَگِيْدِ كه ۵ آتِه مِه مَرِه قَسَمِ دَدَه كُفْتَه: "اينِه، ما دَ مُرْدُو نَزْدِيكِ شُدِيْم؛ مَرِه دَ قَبْرِي كه بَلَدِه خُو دَ سِرْزَمِينِ كِنَعَانِ
 كُنِيْدِيْم، دَفْنِ كُنِيْد. " اَلِي دَزِ مِه اِجَازَه بَدِيَه كه بُوْرَمِ و جِنَازَه آتِه خُو ره دَفْنِ كُنَم؛ بعد اَزُو ما پَسِ مِيِيْم. " ۶ فِرْعَوْنِ كُفْت:
 "بُوْرُو و اَمُو رَقْمِيكِه آتِه تُو دَزِ تُو قَسَمِ دَدَه، جِنَازَه شِي ره دَفْنِ كُو."

^a ۴۹:۲۴ دَ جَايِ «هِدَايَتِ كُنِنْدَه» دَ زَبُونِ عِبْرَانِي «چوپو» نُوْشْتَه يِه. ^b ۴۹:۲۴ دَ جَايِ «پناهگاه» دَ زَبُونِ عِبْرَانِي «قاده» نُوْشْتَه يِه. ^c ۵۰:۳ دَ جَايِ «مَاتَمِ گِرِفْت» دَ زَبُونِ عِبْرَانِي «چَخْرَا كَد» نُوْشْتَه يِه.

۷ پس یوسف رفت تا آیه خو ره دفن کنه. تمام خدمتگرای فرعون، موی سفیدای خانه شی و پگ موی سفیدای سرزمین مصر،^۸ تمام خانوار یوسف و برارون شی و خانوار آیه شی قد یوسف رفت؛ فقط بچکیچای ازوا، گله ها و رمه های ازوا د منطقه جوشن باقی مند. ^۹ گاڈی ها و اسپ سوارا ام قد یوسف رفت و اونا یگ جمعیت بسیار کته بود.

۱۰ غیتیکه اونا د سر خرموجای اطاد د او طرف دریای اردن رسید، اونا د اونجی غدر کلو و بلند چخرا کد و یوسف مدت هفت روز بلده آیه خو ماتم گرفت. ^{۱۱} وختی باشنده های امزو منطقه یعنی کنعانی ها، امو ماتم ره د خرموجوی اطاد دید اونا گفت: «ای ماتم مصریا غدر کته آسته!» امزی خاطر اونجی ره «آبل مصرایم»^{۱۲} نام ایشته.

۱۲ پس باچه های یعقوب امو رقم کد که او دزوا امر کدد: ^{۱۳} اونا جنازه شی ره د سرزمین کنعان برد و د غاری که د پٹی زمین مکفیله د نزدیک ممری بود، دفن کد. ابراهیم امو زمی ره از عفرون حتی بلده قبرستو خریدد. ^{۱۴} وختیکه یوسف جنازه آیه خو ره دفن کد، او قد برارو و پگ کسای که بلده دفن کدون آیه شی قد ازو رفتد، پس د مصر آمد.

۱۵ وختی برارون یوسف دید که آیه ازوا مرده، اونا گفت: «اگه یوسف د برابر ازمو کینه دشته بشه و از خاطر تمام بدی های که مو د حق ازو کده مو ره جزا بدیه، چطور کنی؟» ^{۱۶} اوخته اونا بلده یوسف پیغام ری کده گفت: «آیه تو پیش از مردون خو اینی هدایت ره دد و گفت که ^{۱۷} د یوسف بگید: «از تو خواهش مونم که گناه و خطای برارون خو ره ببخش، چراکه اونا قد از تو بدرفتاری کده.» پس آلی خواهش مونی که گناه های غلامای خدای آیه خو ره ببخشی.» غیتیکه قاصدا امی توره ره د یوسف گفت، او د چخرا کدو شد.

۱۸ بعد ازو برارون شی ام آمد و خود ره د پیش روی ازو اندخته گفت: «مو غلامای تو آستی.» ^{۱۹} مگم یوسف دزوا گفت: «ترس نخورید، آیا ما د جای خدا آستیم؟» ^{۲۰} شمو د باره مه نیت بد دشتید، مگم خدا نیت نیک دشت تا تعداد کلون مردم ره زنده نگاه کنه، امو رقم که امروز آسته. ^{۲۱} آلی دیگه نترسید. ما بلده شمو و اولادای شمو هر چیز تهیه مونم.» پس یوسف اونا ره دلداری کد و تورای دلگرم کونده دزوا گفت.

وفات یوسف

۲۲ یوسف قد خانوار آیه خو د مصر زندگی موكد. او یگ صد و ده سال زندگی کد. ^{۲۳} یوسف اولاده افرایم ره تا نسل سیوم شی دید و اولادای ماخیر باچه منسی ام تولد شده د بله زانو های یوسف قرار گرفت.

۲۴ دمزو غیت یوسف د برارون خو گفت: «ما د مردو نزدیک شدیم؛ مگم خدا حتماً د بله شمو نظر لطف مونه و شمو ره ازی سرزمی د سرزمینی موبره که او ره د ابراهیم، اسحاق و یعقوب قسم خورده وعده کد.»

۲۵ بعد ازو یوسف د بنی اسرائیل قسم دده گفت: «خدا حتماً د بله شمو نظر لطف مونه، اوخته استغونای مره از اینجی قد خو ببرید.» ^{۲۶} پس یوسف د عمر یگ صد و ده سالگی فوت کد و مومیایی گرا او ره مومیایی کده د سرزمین مصر د منبه یگ تابوت ایشته.

^a ۵۰:۱۱ «آبل مصرایم» یعنی «ماتم مصری ها.»